Soproni Egyetem
Központi Könyvtár
154
SOPRON

Kapocs

XLVIII. évfolyam, 66. szám Vancouver, BC, 2018 április 15

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

A TARTALOMBÓL

HONORIS CAUSA

Megtiszteltetések.....2

IN MEMORIAM

Gyászjelentése.....4
Megemlékezések 4

VISSZATEKINTÉSEK

Közelmúlt 12

SORSOK

Életutak/életpályák 15

IROGATÁSOK

Magunkról ..... .30
Számadás.....33

KÖZÖS ÜGYEINK

Találkozók 35
Hírek/Közlemények 38

HONORIS CAUSA

MEGTISZTELTETÉSEK

MAGYARORSZÁG KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKE

GRÁTZER MIKLÓS

a New York-i Egyetem Erdészeti és Környezettudományi Karának volt professzora, a Nyugat-magyarországi Egyetem díszdoktora

részére

a külhoni magyarság körében végzett önzetlen közösségszervező munkája, valamint a magyarországi erdészeti oktatást támogató tevékenysége elismeréseként

a MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE

KITÜNTETÉST ADOMÁNYOZOM.

Kelt Budapesten, 2017. évi július hó 24. napján

Grátzer Miklós köszönő szavai

Igen tisztelt Nagykövet Úr, Kedves Barátaim! Minden kitüntetés mögött három fontos tényező áll. Az első, ha nem is mindig fontossági sorrendben, maga a kitüntetett. Társaim bizalma, a forradalom, a menekült tábor, a kanadai gyökérverés és fennmaradás szerepet és felelősséget adott. És azt próbáltam becsülettel és odaadással elvégezni. Politikai eredményét talán az mutatja legjobban, hogy a Kádár kormány elitélt 'in absentia' és később, amikor amnesztiát kaptam azután sem léphettem be hazánkba 25 évig. Minden elért eredmény közös munka gyümölcse. Hálásan köszönöm társaim hat évtizedes támogatását segítségét és bizalmát és minden elismerést megosztok velük. Személy szerint köszönöm feleségemnek, Anninak szerető gondoskodását, amivel gyorsanfutó éveimet próbálja megnyújtani.

A másik tényező a kitüntetést adó – a magyar állam. Ez a kitüntetés nem attól a magyar államtól jött, amelyik idegen ideológia szolgálatában kihúzta lábunk alól az anyaföldet és idegenbe kergetett. De nem is attól a magyar államtól, amelyik közömbösen átnézett fejünk felett, és amelyiknek a határon túli magyarok csak statisztikai adat volt. Ez attól a magyar államtól jön, amelyet a Nagykövet Úr is képvisel, amelyik baráti kezet nyújtott a diaszpóra magyarjainak és őszinte szándékkal vette vállára az összmagyar érdeket.

A harmadik tényező a kitüntetés oka, a szellemi rúgója. A velünk hozott magyarságtudat megőrzése és ápolása, hűség és ragaszkodás a selmeci hagyományok kulturális örökségéhez, amit összetartás és baráti segítség cégjelez, és elkötelezettség 1956-hoz adja a súlyt és patinát ehhez a kitüntetéshez.

Befejezéssel egy kérdéssel fordulok Nagykövet Úrhoz. Ha ismét Magyarországon jár, mondja el, hogy itt is van az ország nyugati csücskében Sopron. Mondja el, hogy ha számban igen megfogyatkozva, de soproni közösség él és létezik. Mondja el, hogy a fáradt öreg, nyolcvanéves arcok mögött megtalálta 1956 soproni egyetemistáit. Ez a tanuvallomás lesz nekünk a legnagyobb elismerés és kitüntetés.

Komlóssy József értesített bennünket, hogy mintegy születésnapi ajándékként, nagy örömére, a Bethlen Gábor Alapítvány neki ítélte a rangos 2018-as **Bethlen Gábor-díjat.** Gratulálunk a kitüntetéshez! *(A Szerk.)*

Viszlai János: **Ötödévesek Gyémánt Diplomája**

A Kanadában 'Ötödéves'-nek nevezettek, az 1952-ben, az Erdőmérnöki szakra felvett 125 hallgatóval kezdő évfolyam tagjai voltak. Vegyes összetételű, az 1952-es éveleji események után politikailag átrostált volt ez az évfolyam. A szokásos gimnáziumi érettségivel rendelkező jelentkezőknek felvételi (irásbeli és szóbeli) vizsgát kellet tenni, hogy a Felvételi Bizottság döntsön sorsukról. Többen jöttek az Erdészeti Technikumokból és más egyetemekről, de az évfolyam nagy részét 'szakérettségizettek' alkották.

1950-től kezdődően több női hallgatót is vettek fel az évfolyamokra. A mi évfolyamunkon 20 leány hallgató volt.

Az évfolyamon belül, idővel, különösen a csoportokban (6 csoportra lettünk osztva), tartózkodó életforma alakult ki, csak a szükebb közvetlen 'baráti' körökben folyt szabadabb beszélgetés.

A második év (1953 szept.) kezdetén, a hallgatók jelentkezése alapján, tovább osztottak: 2 ipari, és 4 gazda (erdőművelő) csoportra.

Egyetemi életünk folyt a maga módján, 1956 őszére a 9. szemeszter kezdetére, az eredeti 125-ből 106-ra csökkentünk. Végzés előtt álltunk, többünknek már kezében volt, nyári gyakorlati munkánk után, az üzemekben való elhelyezkedés papírja. De jött 1956 októbere és november 4.-én, katonailag kiképzett évfolyamunk nagy része Sopron megvédésére, puskával a kezben, féltucat tölténnyel a zsebünkben, Kópházára lettünk küldve! Szerencsénkre, harc soha nem lett. A tankok szemünk előt vonultak Sopron felé. Azután, pár kivétellel, közösen úgy határoztunk, hogy Ausztria területén Muck-nál megyünk vissza Sopronba. Természetesen ez nem sikerült, és egy jó ideig az osztrák hivatalos szervek irányították életünket. Mivel fegyverrel léptük át a határt, a Siezenheimi (mi Sitzenheimnek hívtuk) katonai fogolytáborba kerültünk. Ott tartottak dec. 9-ig. Mások az évfolyamról, akik kijöttek, a többiekkel együtt Ferienhorton voltak.

Tanulmányaink folytatására decemberben jött a választás: Tengerentúlra megyünk, vagy maradunk. Az évfolyam három részre szakadt, Kanadába 32-en jöttünk (27-en végeztünk), 9-en Európában maradtak, és a többiek, kb. 40-en, (főleg Siezenheimi volt foglyok), még decemberben visszatértek Sopronba (The Sopron Chronicle, 1986, pp 99-101). Tanulmányaink befejezésekor Sopronban 67 (Erdészettörténeti Közlemények, 1996, XXIV: 81-82) külföldön 35 hallgató végzett az évfolyamon (82 %).

Dolgos éveink után, nyugdíjas korunkban 2007-ben, a Dékáni Hivatal 72 Okleveles Erdőmérnöknek adott 'Arany Tisztelet Diplomát' az évfolyamon. Tíz évvel később, 30-an jelentkeztünk az évfolyamról a 'Gyémánt diploma' megszerzésére. Ebből is csak 10-en jelentünk meg az ünnepségen, személyesen átvenni a Rektor és Dékán urak kezéből a Tisztelet Diplomát, 2017 szeptember 5.-én. (A meg nem jelenteknek, rendszerint postán küldik ki a diplomát). A 30-ból, Kanadai 'Ötödévesek' 13-an jelentkeztünk, de csak 3-an (Bella Imre, Delkin Éva és Viszlai János) voltunk Sopron-ban átvenni az okmányt.

A Tanévnyitó és Tiszteletdiploma átadó, Nyilvános Kari Tanácsülés Programja Sopron-ban, az évtizedek alatt kialakult formában folyt le az idén is. A Rektori és Dékáni köszöntőket és Program terveket az Erdészkar részéről, és sok év után ismét a Bányászkar részéről is hallottuk, valamint a Tisztelet diplomákat is egymás után osztották ki.

Az elején említettem, az Akadámia fejlődése során, 1950 után több leányt is felvettek az évfolyamra: a mi évfolyamunkon 1952 -ben 20 leány hallgató volt. A sok éves együtlét alatt, házasságok kötődtek. A mi évfolyamunkon 9 házaspár fogadott örök hűséget egymásnak. Az Aranydiplomás kort 5 érte el! A feleségek 2007-ben a férjezett nevükön kapták az Aranydiplomát. A Házaspárokat könnyű meglelni. Most 10 évvel később, csak 3 házaspár érte el a Gyémántdiploma kort. Közben megváltozott a Tiszteletdiploma átadása. Ezen az ünnepélyen a nők leánykori nevükön kapták a tiszteletdiplomát. (Például a sokunk által jól ismert, évtizedes múltra tekintő Picknikünk háziasszonya, Julika, Szász Istvánné néven kapta az Aranydiplomát, de a Gyémántdiplomát már Kubinyi Julianna nevén.)

Az Akadémia életében évfolyamunk az első, hogy 3 házaspár lett Gyémánt Diplomás! (Leskó-ék: Leskó Gyögy és Rácz Anna, Orlóci-ék: Orlóci László és Mihály Márta, és Viszlai-ék: Viszlai János és Delkin Éva.

Az ünnepély folyamán Dékán úr kézfogással üdvözölte az első évre felvett hallgatókat. A hosszú sorban álló 126 hallgatóból legalább 20 leány volt, számszerűleg szinte mása a mi 1952-es évfolyamunknak.

Az ösztöndíjakat waldent viselő diákok vették át, kihangsúlyozva az adakozókat. Az idei ünnepségen adták ki először a 'Horváth Sándor Szociális Ösztöndíjat'.

Ezzel be is fejeződött A Nyugat-magyarországi Egyetem utolsó, és kezdődött egyben a Soproni Egyetem első Kari-Tanácsülése, a Bányász és Erdész Himnuszok éneklésével.

Másnap a szépülő várost néztük meg - az Erdészeti Múzeumban a bejáratnál levő jegyzet füzet soron levő oldalára, kissé nagyobb betűkkel irtam: 'GYÉMÁNT DIPLOMÁSOK KANADÁBÓL'- Viszlai-ék. Mi voltunk az első látogatók, akik joggal tehették és meg is tették 2017 szeptember 6.-án. Nem öndicséret ez, csak a most már haldokló évfolyamunkon hallot, látott és átélt tények rögzítése.

Jó Szerencsét- Üdv az Erdésznek. *(2018 január 18, Victoria, BC)*

IN MEMORIAM

GYÁSZJELENTÉSEK

-2017 november 20.-án, váratlanul elhúnyt, Somerset, KY-ben, **Grozdits György** aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '59), MF (1967, Virginia Polytechnic University), PhD (1970, VPU), Dr.h.c.(2006, Sopron), Sopron Alumni társunk, életének 82. évében.

-2018 február 2.-án, hosszantartó betegség után elhúnyt, Vancouver, BC-ben, **Palkovics János** aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '58), Sopron Alumni társunk, életének 85. évében.

-2018 március 10.-én, váratlan súlyos betegség után elhúnyt, Maple Ridge, BC-ben, **Szász Kubinyi Júlia**, gyámántokleveles erdőmérnök (UBC Class of '58), Sopron Alumni társunk, életének 86. születésnapján.

-2018 március 11.-én, hosszantartó betegség után elhúnyt, Powell River, BC-ben, **Dobozy Tamás**, aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '59), Sopron Alumni társunk, életének 83. évében.

Béke poraikra! Őszinte részvétünk a gyászoló családoknak!

MEGEMLÉKEZÉSEK

George Antal **Grozdits** was born in Balmazújváros, Hungary on 6 February, 1936. He passed peacefully in his sleep in Somerset, Kentucky on 20 November, 2017.
He leaves behind his wife, Judy Eames Grozdits and his son, Gregory George Grozdits.
He grew up in Hungary and was admitted to the prestigious Forest Academy in Sopron, Hungary. In 1956, as the Soviet tanks rolled on the streets of Budapest, the entire Academy in Sopron: professors, wives, children, students and janitors walked across the border into Austria in protest. The University of British Columbia, Canada, offered asylum. Some 200 students continued their education and received their B.S. Degrees. George received his M.S. in 1967 and PhD in Wood Science in 1970 from Virginia Polytechnic University, Blacksburg, VA. There he met, fell in love with and married Judy Lucille Eames. He worked in Canada, where his son, Greg, was born. The family moved to California, where he taught at UC Berkeley and had his own lab and graduate students. He capitalized on an opportunity to work in industry and moved to Florida and later to Kentucky. He then taught at Louisiana Tech University, and also earned a Ph.D. in Engineering. On September 14, 2006, Dr. George A. Grozdits was awarded the Pro Facultate Ligniensis medal in West Hungary, conferring the title of "Doctor, Doctor Honoris Causa" for his longtime collaboration with the Faculty of Wood Sciences from Sopron, returning full circle to where his education began. He retired in 2014. He had seven patents, and two pending, including one that removed formaldehyde from wood, reducing carcinogens in building materials. He enjoyed his last years traveling Europe with his wife and son. He loved to make other people laugh, worked diligently his whole life to make the world a better place, always had a smile and will be sorely missed by his family and those who knew him. *(ex Obituary)*

Mary Nemeth: **John Palkovics**

(As read by Joseph Nemeth on our luncheon on February 13, 2018)
Today we are here to commemorate the passing of a human being who was a most generous person, John Palkovic. Joe and I always tried to teach our children that when one had a shoestring- wallet one should try to help others and when one had a silver wallet, one should also share. John always symbolized this philosophy. [n 1987, our children held a surprise silver wedding anniversary party for the two of us in Victoria, followed by a luncheon for a few closer friends including John in Vancouver. At this time our son was in university and our daughter had just begun high school. Realizing the financial state of these two young people, John quietly and unobtrusively paid the bill for the luncheon. Here was a lesson we had been trying to teach our children enacted in real life. In later life as our children's careers grew, Joe Jr. and his wife gave a scholarship to UBC and another to the University of the North in Prince George, BC. Our daughter, Anna and Brad have taken on the financial burdens of their classmate who has a brain a tumor, a wife who is disabled, and a daughter who has serious medical problems. Thank you, John, for helping to teach our children this most inspirational lesson. Throughout the years you always symbolized this care for others. John, we shall miss you, for you were a truly remarkable, beautiful, caring and kind person.

André Béla: **Palkovics Jancsi**

(E-mail üzenet Kocsis Tiborhoz címezve. A Szerk.)
Köszönöm a februári Soproni Ebéden megemlékezők *(továbbitott)* hanganyagát, amit végig hallgattam - megható volt. Emlékeim azért is felejthetetlenek, mert János Zala-megyei volt. Hazalátogatásai során többször találkoztunk Zalaegerszegen, ahol testvérbátyja és családja lakott. Bátyja egy jelentős Zala-megyei nagy vállalat igazgatója volt.
Nekem is elmondta János a kinti élet történetét. Számomra a legjelentősebb vállalt alkotása az 'Elvándorolt almamáter' dotálása volt. János általatok nem annyira ismert kapcsolódása a történethez, a szintén zalai származású Juhász Miklóssal létrejött

kapcsolata, nevezetesen balekká fogadása volt. Ezért jött létre az 'Elvándorolt almamáter' első része, ahol volt szerencsém részt venni elvándorlásunk első szakaszáról szóló részben Miklóssal és feleségemmel együtt.
Tudtuk és éreztük, hogy a stáb és a mi részvételünk anyagi terheit János viselte. De így legalább az első hónapjaink színhelyén Sopron, St Wolgang, Salzburg- Siezenheim bemutatására mind vándorlásunk színhelyeire megörökítésre kerülhetett. Most is nehéz visszaemlékezni az azóta elhunyt Juhász Miklóssal együtt töltött utunkra.
Legyen e néhány sor szerény emlékezésem egy firmára, aki sokat tett azért, hogy utunk, sorsunk az utókor előtt ismert legyen.
Erdész üdvözlettel, Béla

Julia Palahicky: **Eulogy for Julianna Szasz (Julika)**

One of the most difficult tasks faced by a person delivering a eulogy is to try to sum up a life in just a few minutes. To list my mother's accomplishments, as impressive as they are, tells little about the person she was, how she touched people's lives. Most of you know she was born in Hungary, had two older brothers, that she attended the university in Sopron to become a Forester Engineer, that she met my dad there. Many of you shared the journey she and my dad took into Austria during the revolution, some of you even shared their wedding day. And many of you can tell me more about this time in her life than I can tell you. I do know she accomplished what many university students wish they could - balance a robust social life with the grind of studying and getting decent grades.
Who, then, was Julika? Was she the smiling young woman in black and white pictures, center of the group, raised glass in her hand? Was she the woman who led everyone in rousing song after the band packed up and left, refusing to let the party end? The woman who could fold fitted sheets just like they came from the factory? Or the woman playing Barbies with her granddaughters, cars with her grandsons? Or perhaps the grey -haired woman chasing her great-grandkids or serving huge pots of Bab-leves and gulyas at the Sopron picnic?
I know a large part of her was a caregiver. When my dad was in the hospital pulling at his IV, she stayed by his side day and night to make sure he couldn't. In the spring of 2008, he collapsed on the lawn by the driveway. His heart had stopped. Some of you may have already heard this story, but having a limited knowledge of CPR, Julika did the next best thing. She grabbed Dad's shoulders and slammed his back to the ground yelling, "You will not die, you will not die!" Whether he was too afraid to disobey, or whether the pounding started his heart is open to debate, but we got to keep our dad for another five years because of her efforts.
At least a part of her had a core of steel. To say she was a little bit stubborn is like calling the Rocky Mountains a bunch of hills. Recently, as she weakened, we begged her not to climb the outside stairs when we were not around. I came home to find her on my deck, two sets of steep, snowy stairs up from her back door, carrying a dog, no less. "Lucy wanted to go home," she said. All I could do was shake my head and hug her.
But nowhere did she show her strength more than in her fight with pancreatic cancer. She looked the disease in the eye, spat at it, refused to bow down to it. She got up every morning, forced herself to eat, to shovel snow, rake her garden, to smile. Even in her final hours, she managed to find joy in her grandchildren, her greatgrandchildren, to give Rita and I heck for being at the hospital too much.
But, admirable as these traits are, they didn't quite capture Julika, capture who she was. That answer came as Rita and I went through some of her things to find her birth certificate and came upon her jewelry. There wasn't much – the trinity ring our dad gave her for their twenty-fifth anniversary, a gold chain, a couple of our dad's signet rings, the pendant he gave her for her eightieth birthday, her wedding ring and a small pouch with bracelets and chains in it.
Rita and I looked at the pile, tried to connect her to the gold and diamonds. We couldn't. Other than the Sopron rings she had already distributed to the grandkids, her wedding band and a bracelet that had beads representing each great-grandchild, jewelry, though she liked it, wasn't a priority for her. Rita picked up the wedding band – a thin circle of six carat gold that our mom wore every day until the last few days of her life.
"She didn't collect things, did she?" Rita said. "She collected people, she collected hearts."
And that is the essence of Julika. Like a firefly, she carried her own light, brightened any room just by stepping into it. Everyone she met felt as if they had known her all their lives. She knew the names of bank tellers, servers at restaurants. Rita and I pouted when our friends called her Mom and Mama, but once people stepped into her circle of warmth, into her arms, they claimed her as their own.
That was our mother's gift – the ability to make people feel cherished, encouraged, to make them feel that it was all about them for whatever length of time they were with her. She remembered birthdays, anniversaries and nev-naps, things and people from years ago. Like a gold thread weaving through a tapestry, she connected all of us.
Maya Angelou wrote "People with forget what you said, people will forget what you did, but people will never forget how you made them feel" We will never forget you, Mom.

Jillian Palahicky: **Mama Memorial**

For several days I have tried to think what I was going to say today. Honestly, I came up with nothing. How do you express the feeling of losing the person who had the largest impact on who you are? I thought back on all the memories I have had with Mama. From hours of playing crib and gin rummy, to the thousand times I heard "vigyázz Jillianna". I thought of summer afternoons at the Maple Ridge spray park and the creek, the trips to the theatre and the Nutcracker every Christmas and the long discussions of Hungary. I thought of learning to cook, to bake, to flip palacsinta. To the memories of sometimes even losing a few in the rafters of her kitchen during flipping competitions. We spent hours reading tales of Benny Bunny, Hansel and Gretel and Blue Beard. Only a few nightmares about Blue Beard. I learned the art form of saying "I love you Mama!", which always resulted in "How much, Jilly?". We talked, we cried, we debated and we always dreamed.
Last year my daughter, Mama and I went to Hungary to follow her birth and life. As we were driving along the countryside I

asked her how she had ended up going into forestry. She told me she had never wanted too. She spoke of growing up in her small farming community. She said she had always wanted to learn better ways to farm so she could help her people. She worked hard in school and had good grades. During a recruitment for various universities, she met with a professor of Sopron, who managed to convince her that forestry was her best option. It was during this time she met my grandfather and many of you here today. I asked her if she ever regretted not going into agriculture. She said "no, forestry brought me to your grandfather and to all of you". I tell this story because at the end of the day we all have amazing stories of Mama. She was an amazing woman. But one of the greatest lessons she taught me was don't regret the choices in your life, embrace the gifts the choices bring. Embrace your life. Read lots and dream of the lands you learn about. Be passionate and love deeply. Fight hard and always be stubborn. Be proud of who you are.

In closing. The evening Mama passed away I sat in my car thinking of her, afraid to leave the hospital knowing it was the last time I would see her. After several minutes of remembering so many memories a song I had not thought of in more than 20 years popped into my head. It was the theme song from the Lawrence Welk show which I use to watch with Mama and Papa as a child. I have been told not to sing so I will tell them to you.

"Goodnight, goodnight, until we meet again
Adios Au revoir Auf wiedersehen til then
And though it's always sweet sorrow to part
You know you'll always remain in my heart
Good Night, sleep tight, and pleasant dreams to you
Heres a wish and a prayer that every dream comes true
And now till we meet again
Adios, ou Revoir, Auf Wiedersehen
Goodbye

Shane Palahicky: **Tribute to Mama**

First, I just wanted to say how much I appreciate everyone being here. Mama touched a lot of lives and I am glad we can all be here together to celebrate a life that was second to none.

After the initial sadness from hearing Mama had left us dissipated, I started thinking about all the things that made Mama the best grandma I could ever ask for. Thinking back on all the times we had growing up, all the summers on the farm, all the hockey games she took me to (and the number of opponents she swore she would beat up if they touched me), all the games of cribs where she always let me win, all the rainy baking days and all the shopping trips. Next, I thought how lucky I was that my wife Jessica was able to meet Mama and experience the same sort of love I received throughout my life. Finally I took comfort in the fact that all of my boys got to spend great quality time with Dedi and understand how wonderful a woman she is....not to mention experience the obscene level of spoiling that happens at the Great Grandmother level.

All of these thoughts brought me to one conclusion: Just how lucky God was to pick Mama up on his team in Heaven. As a lot of you know, I like my fair share of sports analogies and Mama was the definition of a first round draft choice. I mean let's be honest, the food game up there just improved exponentially. There is no chance people are going to be ready for that first bite of her pogacsa and don't even get me started on the soup.

Next you have Heaven's garden...between Mama and Papa I doubt they will need anyone else. I can't imagine it being any bigger than the one they tended down here for so many years. Now, Mama will have to rein in the number of hot peppers and grapes that Papa likely planted over the last few years but I know the flowers she will produce going forward are going to be more beautiful than anything we could envision....and anyone who walked by her flowers at the farm know she set a very high bar for herself here on earth.

Finally, and probably most important to her first round status, is her heart. I find it hard to believe that there are many up in heaven that can match Mama's selfless and loving nature. I know I have yet to find someone to equal it down here.

I like to believe that Mama will be on the Heaven Welcome Committee, offering every child a goodie bag filled....well, probably over-filled if I remember right, with their favorite treats and offering every adult a warm hug and their favorite food. Most importantly, everyone who enters Heaven's gates will find a kind ear and someone willing to listen to whatever questions they may have. I kind of figure that the Welcome "center" will just be Mama's kitchen. She solved many of my problems in that setting so it just makes sense that she would continue to use it up there. Yes, God got himself a pretty great prospect on Saturday at 2:10a.m. One that will be forever missed by her family on earth but also one that is now with her best friend. I know her and Papa are up there smiling down and will be watching us throughout our lives until the day we meet again. I for one am looking forward to that hug and a massive plate of rakott krumpli.

Olivia Rock: **Tribute to Mama**

I'm still not sure how you say goodbye to such a monumental woman...

Mama was quite literally my favorite person in the world growing up, and I know that was the case for a lot of people in this room. I found it ridiculously hard to do this, I'm not as good at this stuff as the rest of my family. searching through all the memories and life lessons, there is just too many... playing for hours in the forest, grinding breadcrumbs in the kitchen, there was always just one more thing to do around the house or the garden.

To be honest if mama was here right now I wouldn't be talking to her about the past anyway, we'd be talking about the future. It seems so surreal that she won't be around to show my kids the same things, that they won't get to meet the incredibly vibrant strong woman that she was...

Buti if there was one thing Mama was outstanding at, it was living her days and her life. The hard days got left in the past and you worked hard to move on and get on with bigger and better things. So while today... saying goodbye to everyone's favorite lady ... is one of the hardest things I've done, she taught us all how to do the right thing and do our best to get through it.

Szeretlek Nagyanya! I don't think you could ever imagine how much I'm going to miss you.

Grátzer Miklós: **Dobozy Tamásnak innen odaátra**

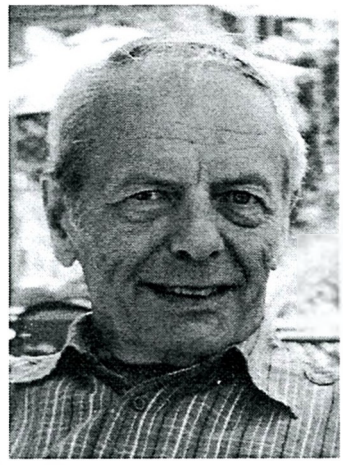

Tomi – a 'túl az innen' is már mögötted van, így szellemi póstánk is megszakadt, amit még Sopronban kezdtünk. Mindketten szerettük az irodalmat. Gyakran odamenekültünk az élet nehézségei elől, vagyha a 'szépség koldusa' hangulatban voltunk, ami abban az időben nagyon gyakori volt. Ha itt-ott találtunk egy verset, ami erősen rezonált bennünk vagy rábukkantunk egy sokat-mondó szépen felöltöztetett gondolatra, azt lelkesen megosztottuk egymással. Olyanok voltunk, mint két kavicsot gyűjtő gyerek a tengerparton – ha az egyik talált egy színesebbet, vagy érdekesebb alakút, akkor futott a másikhoz megmutatni. Később, idegenben élve ezek a megosztott kis irodalmi cserék jelentették szellemi otthon-járásunk utikalauzát és köldökzsinórt anyanyelvünkhöz. Életünk alkonyán az értelem és megnyugvás keresés eszközei lettek.

Tomi – mélyen-érző, gondolatvilág-berkeiben jártas kitűnő partner voltál. Felmenő ágon neves költő származék, fiad díj-nyertes irodalmár. Az elszigetelt kis Powell Riverben általad lett a magyar kultúrának egy kis őrbódéja, amit lelkiismeretesen stázsáltál akkor is amikor oxigén hiány már erősen sorvasztotta élet-energiád. Tudom, hogy mély vallásos hitedből mindig tudtál meríteni energiát, és egész életedben hajtóerőd és támaszod volt.

Most január végén küldtem neked egy Arany János öregkori verseiből összeállított videót, remek magyar előadóművészek tolmácsolásában. Uána hosszan beszélgettünk telefonon, hogy vannak olyan versek, amelyeket kizárólag csak élet-zárás idején lehet megírni és csupán csak azok tudják átérezni és megérteni, akik legalább hetven-nyolcvan év terhét viszik görnyedt vállukon.

Rövidesen rá, küldtél egy Illyés Gyula verset. Elszorult torokkal, félhangosan, csaknem suttogva olvastam a szerény, halk, egyszerű, de szívbe markoló sorokat. A halál előtti „túl az innen" egy bölcs paraszt-apa finoman árnyalt és meztelenül őszinte búcsúzása.

TÚL AZ INNENEN

„Hogy van, apám? S ő szeliden:
- Ahogy kell túl az innenen.
S elmosolyodott, hogy az ő
Szájára is már tréfa jő.
Nyeltem egy kis itat mosolyt.
Tudtam én is a móka-szót.
A vének szó-bújósdiját
arról: közel az – odaát!
Az innen az az életünk
szebb fele, mit még élvezünk,
de amin túl már fájni kezd,
mert túl azon...de hagyjuk ezt.
S ha mégsem, - arról férfinak
szólnia is csak így szabad.
Mit ijjedezzenek a nők,
a gyerekek idő előtt?
„Hogy van, apám? – Röstelte még
előttem is annak nevét.
-Túl az innenen! – s nevetett
(szemével csak): ne félj gyerek.
Baj, bú, betegség végképp
jő, jő, - amiről nincs beszéd!
Jő, jő, amit csak úgy lehet
idézni is, hogy megveted.
Mit vámi is csak úgy szabad,
Hogy mégse adod meg magad.
Átnézel rajta, ránevetsz:
milyen eb-komédia ez?
Kitalálója mennyire
nem tudta mi is illene.
Mennyire nem lovagias,
sőt még csak nem is férfias.
„Hogy van, apám? Már haldokolt
s még szégyenlős mosolya volt.
Isten helyett röstelte, hogy
Nem örökéletet adott.

Illyés Gyula

Felhívtalak. Tomi – nagyon fáj, nagyon nehéz? Futsz ki már a 'túl az innenből' is azért írtad? Búcsúzol tőlem? Halkan nyugodtan válaszolt: Az érzés az enyém, Illyés csak szavakba szedte helyettem. És igen búcsúzok. Egy kis döbbent csend után elterelte a szót. Méltatta a költőt. Nem nézte ki a 'Puszták népe' írójából ezt a gyönyörű, emberi élet utolsó szakaszának és belenyugvásának ilyen remek lírai leírását. Tomi – pár nap mulva elmentél a túlsó partra. Isten nyugosztaljon.

(2018 március 14, Bellingham, WA)

Illyés Béni: **Dobozy Tamásra emlékezve**

'Negyedévesek' közössége értékes tagját veszítette el Tamás elhúnytával. Soproni, diákkori kapcsolatunk az internet révén még tartalmasabbá vált. Megemlékezésemet barátságunk, levelezésünk alapján fogalmaztam meg

Dobozy Tamás 1959-es végzése után első erdészeti munkaként az indián rezervátumok erdeinek felmérésében vett részt. Visszaemlékezésében érdekességként jegyezte meg, hogy 15 munkatársából 12 magyar volt. Erdőleltározási munkák után, egy év múltával Brit Columbia útépítési vállalatánál Váradi Bélával és Kapuszta Jóskával laboránsként dolgozott

Két és félév után Kanada egyik, legnagyobb faipari vállalatához került segéd mérnökként. Később főmérnökként felelősségteljes, kedvére való munkát végzett. Teljesítményét erkölcsileg és anyagilag is elismerték. Hatvan éves korában ment nyugdíjba.

1967-ben nősült meg Magyarországon. Feleségével, Évával három gyermeket neveltek fel szeretetben, magyar hagyományok tiszteletében. Nagy örömet jelentett számukra hat unokájuk.

Dobozy Tamáshoz balek korunk óta baráti kapcsolat fűzött. Nagy műveltségű, szuverén egyéniségként ismertem meg. Bár másik tanulócsoportba tartozott, a soproni diák- és sport- és kulturális rendezvények rendszeres látogatójaként és aktív részt vevőjeként is gyakran találkozhattunk.

1956 után hosszú évekig keveset tudtunk egymásról. 1993-as találkozónkon frissült fel kapcsolatunk és az internet jóvoltából vált igazán tartalmassá. Évfolyamtörténetünk számos epizódja neki köszönhetően maradt az utókorra. Legutóbb Bolemann és Stasney professzorok emlékének felidézéséhez járult hozzá gondolataival.

Nyugdíjas éveiben nagy energiával fordult a képzőművészet, zenetörténet felé. Csodálatos vetített összeállításai, főleg a határon túli európai, magyar képzőművészet, zenetörténet ma már sokszor elfeledett művelőit örökítette meg. Ezek a munkái hivatásos szakemberek szintjén, de – ami ennél többet jelent - igaz megbecsülést, szeretetet tükrözően készültek. A kanadai művészek széles körével is megismerkedhettem közvetítésével. Vele egyeztetve Egyetemi Levéltárunkhoz helyeztem el a gyűjte-

ményt.
Sorozatának Tamás pontosságát, hitelességét és emberségét tanúsító egyik szép példája, Zágoni Mikes Kelemenről készített bemutatója. Úgy emlékszem évfolyamtársaimmal is megosztottuk ezt a szép összeállítást..
Beszámoltam egyszer neki Zichy Mihály somogyi Zala községben található múzeumában tett családi látogatásunkról. Szeretettel őrzöm ennek nyomán tett személyes levélváltásunkat. Figyelmességét jellemzi, hogy kötődésem ismeretében a közelmúltban meglepett, a már-már elfelejtett zsögödi Nagy Imre csíki festőről készített nagyszerű összeállítással.
A népdaloktól a dzsesszen át a klasszikus zenéig széles körű zenei műveltsége volt. Ez kisugárzott környezetére. Pécsbányatelepi osztálytársam révén is tudom, hogy milyen szerepe volt a pécsi híres kórus powel-riveri baráti fogadtatásában. Bartók, Kodály munkásságának alapos ismerője és tisztelője volt. Lux Andrásnak a selmeci professzorok és Mozart kapcsolatáról írt anyagához is tett kiegészítő, értékes megjegyzéseket.
Levelezésünk során közelebbről is megismerhettem nyitottságát, emberségét, kapcsolatépítő adottságát.
Tamás váratlan elhunytával értékes évfolyamtársunkat, sokan közülünk barátunkat gyászoljuk. Emlékét kegyelettel megőrizzük!
(2018. március 16, Sopron)

Dobozy Tamás: **Frey Otto**

A veszprém megyei Taliándörögdön született 1933 szepetmber 7 -én. Középiskoláit Celdömölkön végezte, ott is érettségizett.
1951-ben kezdett Sopronban a Faipari Szakon, 1955-ben kapott diplomát. Végzés után a Hárosi Lemezgyárban lett alkalmazva.
1956 késõ decemberében többszöri próbálkozás után elhagyta az országot és végül is Nyugat Kanadában kötött ki.
Itt a nyugati partvidéken ő is megjárta a java részünk által kipróbált utat. A nyelv megtanulása, alkalmi munkák, sátorból való munka. Végül is, amikor az angol már jól ment és volt elég gyakorlat is, kanadai értelemben vett erdõmérnökként dolgozott egy nagy kanadai vállalatnak. A korai nyugdíjba (1993) menés mellett döntöt, amit a vállalat ajánlott fel alkalmazottjainak.
1963 tavaszán ismertem meg. Bölecz Bélaval rábeszéltek egy mexikói utra. Akkor nem is ismertem Ottót csak látásból - Sopronban együtt járt a menzára egy volt debreceni diákkal akit jól ismertem. Szükség volt egy megbizható autóra az én 544-es új Volvom kapóra jött. A tizezer mérföldes túra nagyon jól sikerült, fél uton csatlakozott hozzánk Jandó Tibor is két hétre, nem volt több szabadsága. Mi hárman időmilliomosok voltunk, csak pénzünk volt kevés. Visszafelé jövet láttunk egy néhány amerkai földrajzi hírességet is mint a Death Valley, a Petrified Forest és a Grand Canyon.
1965-ben vált szorosobbá a kapcsolatunk. Ottó inspirálására kezdtem el a műléggyel való horgászást. Mindketten fanatikusan szerettünk horgászni. Amikor én Kelsey Bayben dolgoztam, Otto feljött meglátogatni Nanaimoból csak azért, hogy az Eve River torkolatához legyalogoljunk horgászni.
A fiaim után ő vele szerettem legjobban horgászni. Nem csak nagyon jó horgász volt de rendkivüli jó partner is. Mestere volt a hal zsigerelésének és sütésének. Kizárólag pisztrángra horgásztunk. Egy alkalommal az egyik hegyi tóba mentünk horgászni egyik fiammal meg Ottóval. Megfogtuk a meengedett tizenkét halat, aminek java része kényelmesen elfért a serpenyőben, de nem volt elég öt embernek. Amikor hazaérkezünk Ottó benyul a zakója zsebébe és még elővesz négy halat. Nagy rapsic volt.
1966-ban mentem először haza és Ottó velem küldött gyógyszert Leányfaluba a szüleinek. Ugyanaz év őszén nősült meg, egy holland lányt, Tinit vette feleségül. A kevetkező évben jött ki az én feleségem Éva, és szorosabb lett a barátság közöttünk.
Az évek folyamán sok programunk volt együtt. Ottóék örökbe fogadott fiának mi lettünk a keresztszülei.
Horgászat, vadászat és kanoszta volt a fő szórakozásunk. A kapcsolatot máig is tartjuk de már csak Tinivel, Andrewal és családjával. A hézagok a kapcsolatunkban akkor jelentkeztek amikor ők uton voltak. Szinte az egész földet bejárták. kb. nyolcvan országot látogattak meg!
Hát Bátyám, hosszu útra indultál, bucsúzom a boldog viszontlátás reményében. Az örök vadászmezőkön biztos van sok jó pisztrángos patak és tó. Addig is Requiescat in pace!
(2018 január 7, Powell River, BC)

Pál Varga: **Remembering Otto Frey as a hunting partner**

I did not know Otto back in Hungary when we were attending university in Sopron. However, I am sure I greeted him a number of times when we were walking around the school grounds.
Otto graduated in 1955 and was employed in a manufacturing plywood complex for a year before he left Hungary in 1956. He chose to settle in Vancouver. He told me that he liked city life and was not considering going out to work in the bush. Working in the Fraser Valley sawmills was not his first choice, but it was the best available work at that time. After handling the heavy lumber pieces all day, they seemed to get heavier, but the bright lights of Vancouver made up for it. It was there that he met his soulmate and eventual wife, Tini.
I met Otto when we were both working for MacMillan Bloedel and Otto was located in Tofino in a contractor supervisory position. Tofino was an ideal location for someone who loved duck and geese hunting and Otto loved it. The west coast is a main migratory route for birds heading north to their breeding grounds and in the fall, down south to warmer climates. Tofino is surrounded by many inlets and mudflats where ducks and geese like to feed at low tide. Walking across these mudflats you sink down to your knees and your rubber boots anchor in the mud. Otto knew these inlets very well. Travelling by small aluminum boat during daylight hours or on dark evenings was still a challenge. By selecting the wrong channel, you could become stuck on a sandbar and have to wait for the next high tide. Otto invited many friends to come and hunt and we had many good days of shooting. He not only loved the hunting but he enjoyed eating the ducks; not so much his wife Tini who would sooner not see any birds.
When you mentioned hunting, Otto was always a partner, ready to go anywhere. One fall we decided to take a week off to go moose hunting in the Pink Mountain area. We bought moose, caribou and deer tags and our expectations were very high. Pink Mountain is located north of Prince George on the Alaska Highway (just south of Fort Nelson). We took a camper for overnight accommodation, a place to heat up our meals or have a hot rum to keep us warm on the cold evenings. After 2 days of driving we arrived at Pink Mountain and checked in to one of the campgrounds. The weather was cold and snowy – it was the end of October. Only a few hunters had checked in to the campground, which made us suspicious.
The next few days we hunted the area without seeing any sign of animals – only a few grouse. We had missed the mating season when the moose are moving around looking for a partner. Otto wanted some type of hunting action so we decided to head to Alberta to try duck hunting. Travelling all afternoon and half of the night through Dawson Creek, Grande Prairie and Edmonton, we arrived in the early hours of the morning at our destination. After a few days of hunting it was time to head home. We had

covered close to 3,000 kilometers and had only a few birds to show for it, but we were left with many hunting memories.
When Otto retired he and Tini sold their house at Sproat Lake and bought a beautiful 35-foot 5th wheel. Otto's heavy-duty Dodge truck was fully capable of handling the trailer but he had to have a class 1 driver's license to tow it. They became full time recreational vehicle travellers for a number of years. Otto and Tini went across Canada and also visited many of the states in the U.S. Eventually they decided to spend their winters in Arizona.
owever, prior to heading south, a duck hunting trip to Alberta was also included in Otto's plans. One October I met Otto and Tini in Drumheller, a town east of Calgary famous for its extensive exhibition of dinosaurs. I was able to stay with them in their unit. We relocated to Hanna, which is much closer to the big Chain Lakes and surrounding areas full of grain fields. The birds like to rest overnight on the lakes and in the early morning fly out to the feeding areas. The big flocks usually land in the middle of the fields far from any roads. It was a challenge to get close to the main flock. We learned again how to crawl on the prairie fields.
On one occasion Otto shot a snow goose and the bird landed about 200 – 300 feet away. The bird was completely motionless, but when Otto approached it, the bird flew away. I was kidding with Otto, "what kind of rubber pellets are you using in your shot gun or do you like to just scare the birds away?"
Little water potholes were a favourite place to hunt for mallards. If you were able to get a bird and it landed in the middle of a small pond, your luck depended on the direction of the wind to carry it to the shore.
Another time Otto brought along his Labrador hunting dog to retrieve the birds for us, but after firing a few shotgun shells, the dog took off and ran back to the parked vehicle. I do not have to tell you that Otto was not pleased with the training preparation of his dog. Otto considered it a good hunting day when 60-70 shells were fired. It was a number of years ago when we hunted for the last time. Otto told me he was left with too many shells and dearly wanted to do some more shooting but the opportunity did not come along.
I am sure he is still holding his shotgun and enjoying firing his last shells.
Rest in peace, Otto. Your hunting partner,

Imre Bella: **Remembering John Balatinecz**

Ilona Kiraly, alias Tuki, has already said some kind words about John Balatinec in the previous issue of KAPOCS. I just want to add a few more. Alas, these notes are coming with increasing frequency, but that's how it is.
John and I really started getting to know each other in the fall of 1962, when we both enrolled in a Master's program in the College of Forestry, University of Washington, Seattle. In addition, Jenő Dibusz also started on a Master's program there at the same time.
When I arrived in Seattle in mid-September '62, John was already there, which turned out to be very good for me, as you will see later. I spent my fist night as Leskó's guest (Gyurka and Panni were former classmates, by then with two young daughters). Gyurka was well underway with his PhD program and Jóska Bódig started there even before him, and these two have already established a solid reputation for the Sopron students. While having breakfast with the Leskós, we talked about finding a place for me to live. Gyurka recalled that John, in the same boat as I, seemed to have found a suitable place already and he suggested I talk to John about his situation, and perhaps he could help. It turned out that, indeed he found a place fairly close to the College, and he thought there might even be room for me. So, we went to see his brandnew landlady, Mrs H, (from an old prominent Seattle family with substantial real estate assets, as we found out later - her accountant spent a week with her every April working/filing tax returns.) For a number of years, Mrs. H always had a lodger upstairs, usually a grad student, to scare away 'unwanted elements', as she said. Those of us who knew 'Big John', would certainly agree that just by sheer size (probably the tallest student in the Sopron group) he was certainly a good choice. Those of us who knew him better, know he was a gentle giant, a wonderful human being. Even after knowing John for hardly more than a day, Mrs H was beguiled by him, in a good way of course; and agreed that I could take the other spare room upstairs (terrific arrangement: private rooms, bath, maid service, bedding, towels, etc; she had a cleaning lady come regularly). Mrs H's main reason for taking me was, as she put it "how nice it would be for John to have a pal"! Since then, John and I called each other pals, lately my Old Pal John.
I hope John would have agreed that the arrangement worked out wonderfully for both of us. As we were working in different fields, we only saw one another while having breakfast (we had access to the kitchen in the morning - Mrs H did not rise until 9 or so) and the occasional dinner parties we organized for our friends/colleagues on weekends that included Mrs H as well. Otherwise, we generally had dinner at the Health Sciences dining room next to the College, and on weekends in a nearby cafe/restaurant. Brown bagged it for lunch. On occasions, when we came home earlier in the evening, and on some weekends, the three of us set down for a drink, happy hour, to chat and enjoyed a glass of some Californian boxed rose, or similar wine amd on clear days, the view of the spectacular pinkish cone of Mount Rainier to the SE through the living room window. Good times!
We did our grocery shopping at the nearby supermarket, Food Giant I believe, where after a while we got to know some of the staff. We particularly started favouring one of the attractive and friendly checkout-lady, Toni (who related their story/romance a few years back in the KAPOCS). Following that, John spent a lot of time in a pretzel-contortionist formation in the stairway, beside the old-fashioned phone (funnel-like microphone on the wall, ear -piece in hand - unlike now, when everybody and their dog has cellphones), or came home late at night after working at the College!? Alas, Toni's house was a fair distance, in North Seattle, but the course of true love is never easy.
Eventually, John had to come forward (out of the closet, so to speak) and introduce Toni to Mrs H, and the rest of our circle. So, we organized one of our soirees for a Saturday evening, with curried scallops as entree, or chicken paprikas as the case may be. In Seattle, sea-food is king, and by then I leaned how to prepare some of it. The dinner was usually a success, but Mrs H was somewhat taken aback meeting Toni, an attractive divorced mother with two kids, already in their teens. Mrs H was no doubt hoping for a young virgin for her favourite boy. But eventually she got over her initial surprise/shock; while the rest of us were happy for John to have found such wonderful partner.
Although we lived near the College, it was still a 10-15 minutes drive. As we both had a car, we drove alternate days. Amazingly, we even scored a parking spot right next to the College. Of course, at that time, most of the students, even faculty, walked or biked (not too many had cars then), so demand for parking was limited. Old times, sounds like the stone age! One of our pleasant duty/distraction was taking Mrs H's 'Model A Ford' for a spin every 2 - 3 weeks, to keep it road worthy; hard to say why, as Mrs H had no license to drive anymore. Yet, she hung on to the car as an old friend ever since it was new (as many of us would tend to do as we age). We enjoyed the distraction, and the admi-

ring glances as we drove around.
John completed his program in December '63 and headed to the University of Toronto to start on a PhD program in wood science with Bob Kennedy as his advisor. In the previous summer Bob had a short sabbatical at our College, where there were some real luminaries in his field (also his wife had a hankering for the Pacific NW), and became good friends with John. He encouraged John to join him at UofT. (As it turned out, Bob Kennedy left to head the Canadian Forestry Service's Wood Technology Lab in Vancouver, BC, even before John finished his PhD, thus creating a vacancy, that eventually was awarded to him. So started John's professional career).
So, John moved to Toronto in January 1964, but his heart was still in Seattle. This conundrum was resolved in the following June, when he returned to Seattle to marry Toni, a happy occasion, alas I missed, (as by that time I worked as a Research Forester with the Canadian Forest Service in Winnipeg, MN). However, we agreed to meet for a short celebration in Bismarck, ND, on the weekend they would be driving through there on their way to Toronto. I drove down to Bismarck on the agreed date and waited in vain for the happy couple with their two kids to arrive. After a day of 'no show', they sent word that, Toni's old Plymouth, with a full passenger load, while also dragging a good sized utility trailer with their possessions, sort of 'gave up the ghost'- or at least the transmission did. The 80-90°F summer temps did not help either. I returned to Winnipeg and figured there will be other opportunities to meet later. Indeed, such occasions came up frequently during my travels across the country, as most roads and airlines went through Toronto at that time. As it happened, their first home was very close to the Willowdale airport in Toronto.
In the ensuing years, we were both busy with our lives, and careers, although we kept in touch and visited occasionally. Among many of his professional activities, he also spent a semester at our former 'Alma Mater' in Sopron, lecturing in his field of expertise. (Visitors can see his portrait on the 'Wall of Fame' of the Faculty's 'Díszterem'. Then, in year 2000 my daughter Mary got married, with John and Toni also in attendance at the wedding. They settled in Toronto, so I visited more often, for longer, especially after the arrival of two grandsons, Andrew and Ben. As they grew, John and Toni became some of their favourite people, as they organized pool parties for the family during the summer. After John retired, in the early 2000s, Toni started having some health issues, that really brought out John's devotion, love and patience. Indeed, for half a decade, John was Toni's loving care giver with his characteristic broad smile and good humor.
Three or four years ago, after Toni's passing, John threw himself into various worthy causes with gusto. They were days when I received several e-mails a day detailing his activity/ correspondence, going after MONSANTO, GMOs and fighting related public health issues. He contacted politicians, independent experts at universities, even organized meetings, talks, etc., even with his own money. We also had regular weekly chats on 'Skype' (we live in such marvelous connected world!). I even asked him at one of his really active periods, the reason for such hyper activity. He explained that this comes from his mild bipolar affliction/syndrome during the manic phase, flying high at top speed, when he could go virtually without sleep for extended period - which may be followed by the other extreme. John was treating himself regularly with lithium and other naturalistic medications, particularly in the down cycle.
John and Toni had a time-share for a 5-star resort in Mexico, where they usually spent a couple of weeks each year in February. Three years ago my 'Old Pal John' invited me to go with him, and we had an enjoyable two weeks in Puerto Vallarta. We reminisced about old times, especially about Seattle, Toni, Mrs H and others; and he slowly started to reconcile with his loss. It was a time to heal. In fact, we had plans to spend another couple of weeks there this coming February, 2018 - the final year of the time-share agreement as well. John enjoyed good health through his life, so his sudden passing was an unexpected shock to all of us who knew and loved him.
'Big John' was a great friend, generous and loyal and left a void that will never be filled in my heart. Not many are fortunate to have such a friend. Rest in peace, my Old Pal John. *(January 8, 2018, Edmonton, AB)*

Grátzer Miklós: **Gondolatok az egyetemi őrségváltásra**

Nagyon messze vagyunk az egyetemtől nemcsak távolságban, hanem időmenzióban is. Van ugyan egy-két frissebb élményünk, de tudatunk emlékfoszlányokra épül és a jelen valóságát csak másodkézből ismerjük.

De magunkénak valljuk az Alma Matert és vezető változások minket személy szerint érintenek, mert minden kapcsolatunk rajtuk keresztül fut át. Ők tolmácsolják felénk az egyetemet, és ők az intézmény arca. Tudjuk, hogy nekik a mindennnapi munka taposó-malmában közösségünk nem lehet több mint egy lábjegyzet. Éppen ezért értékeljük minden felénk nyújtott baráti kezet, gesztust és megnyilvánulást, mert ezek mögött a selmeci szellemet érezzük és nem a hivatali fontosság sorrendjét.

Faragó Sándor másfélévtizedes rektorsága alatt rengeteget tett az egyetemért és biztosak vagyunk benne, hogy megkapja az őt elismerő magas kitüntetést. Mi őt vancouveri szemmel látjuk és mi innen küldjük köszönetünket mindazért amiért a bennünket összekötő szálak megteremtésében és ápolásában végzett. Mögöttünk a Kádár-rendszer nemcsak bevágta a kaput, hanem a kulcsot is eldobta. Az ajtó ismét megnyílt előttünk 1990-ben, de utána Faragó Sándor lebontotta a falat is az ajtó két oldalán. A forradalom 50-ik évfordulóján elmondott nagy horderejű beszéde tiszta, tárgyilagos és morális alapokra helyezte kettészakadt egyetemi családunk viszonyát. Köszönjük Neki a hosszú évek alatt kiépült baráti kapcsolat minden mozzanatát és csak azt sajnáljuk, hogy minket már senki sem tud képviselni, mikor szobrát avatják a Botanikus Kertben.

Örömmel gratulálunk Náhlik Andrásnak rektori kinevezése alkalmából. Benne régi barátot köszöntünk és biztosak vagyunk abban, hogy még a még dékán korában kialakult segítő viszony és kölcsönös baráti együttműködés töretlenül folytatódik. A megértés záloga hasonló sorsközösségünk. Jó szerencsét kívánunk az előtte tornyosuló akadályok és kihívások leküzdésére.

Mindkettőjüket Janus Pannonius epigrammájával szeretnénk köszönteni. A költő tizenegy éves egyetemi pályafutása alatt ha nem is volt példás magaviseletű diák, de mély tisztelettel köszöntötte páduai egyetemének rektorát, ahogy ezt most mi is tesszük Sopron felé.

Accipe magnifici clarum Rectoris honorem,
Accipe purpurae, pallia rubra, togae,
Festa sit in fastis, et semper maxima, qua ti
Luce magistratum Gymnsiarchus inis.
A vers remek magyar műfordításban: [1]
Vedd fel a tündöklő, magasztos rektori tisztet,
Vedd fel a rót tógát és a vörös pelerint.
Ünnep a naptárban s mindig nagy nap legyen az, amely
Iskola élére főhivatalba rakott.

Változás volt szűkebb otthonunkban, az Erdőmérnöki Karon is. Lakatos Ferenc dékánsága alatt közeli jó viszonyt ápolt velünk és benne a fiatalabb professzori gárda segítőkész és jeles személyét ismertük meg. Biztosak vagyunk benne, hogy ez a jó viszony folytatódik Bidló András rátermett vezetése alatt is. Mindkettőjük további munkájához sok energiát, szerencsét és sikert kívánunk.

Öröm látni, hogy egyetemünk hosszú-hosszú évek óta mindig vezetésre termett egyéneket tudott kitermelni és ezt a sikersorozatot legfeljebb csak politika vagy Pest tudta elrontani.

Mulasztás lenne megfeledkezni a két testvér kar múlt és jelen hivatal vezetőiről, amikor közös intázmányi kapcsolatunkról írunk. Köszönettel tartozunk Nekik is mert az évek során ők olajozták türelmesen, szakszerűen és odaadással kapcsolatunk szálait.

Az örök-fiatal Alma Materünk minden tagjának sikeres új ciklust kívánnak a vancouveri firmák.

(Bellingham, WA, 2018 január 17)

[1] A nagyszabású Janus Pannonius kötet harminchárom kitűnő/műfordító munkájának kollektív eredménye, egyes versek fordítójának megnevezése nélkül.

Wm. Harvey: **Frank Kurucz**

The Sopron story is well known, and on January 1st, 1957, 200 forestry students and 14 faculty members left for Vancouver from Salzburg. With his wife Elizabeth and twoyear old son Frank by his side, it was the start of an adventurous new life. After several months of acclimatizing in Powell River, the Sopron Division of the Faculty of Forestry at UBC commenced operation that September. With virtually no English, Frank became a UBC soccer coach and later a volleyball coach. In those days volleyball was not an inter-scholastic sport, but when Frank coached his men's team to the city league championship his accomplishment was noticed.

By 1960, most of the Hungarian students had graduated and the Sopron Division was winding down. Frank subsequently joined the YMCA in downtown Vancouver, where he worked for five years coaching several volleyball teams and starting an early morning men's fitness class. He was transferred to the West Vancouver Branch in 1964, and spent the next ten years working there. In 1972, Frank and Elizabeth and their two sons (Tom was born in 1959) moved to West Vancouver, and in 1974 Frank was offered the 'dream position' as Director of Recreation for the District of West Vancouver. This position involved the planning and implementation of all recreation programs. Frank was also responsible for the planning, consulting, visioning and construction of both the Seniors Activity Centre and the Aquatic Centre. He is especially proud that it was on his initiative that both facilities were made fully accessible to everyone long before addressing special needs became common practice. His overriding philosophy throughout his career has been to create an atmosphere that would best serve the physical, emotional and social needs of the community, including providing opportunities for people to volunteer and contribute back to the community.

From his early days at the YMCA, Frank initiated and led running groups, and when he started the program now known as 'Fit Fellas', he included a running component in it. It was during the 1960-s that Frank got into competitive running, and he has been very successful at it. He has specialized in 5K, 10K, and half and full marathons and during the past 50+ years, he has placed in the top three for his age group in most of the races he has entered. He is particularly proud of one BC Masters 24-hour relay race, where his team set a world record that still stands. Although most of his races have been local (Vancouver, Victoria or Bellingham), he finished second in a Marathon Peace Race in Athens in 1989. He has run in 28 of the 31 Vancouver Sun Runs, and has placed first in his age category in 18 of them. His personal best times include 2:51:00 for the marathon, when he was 51 years old, and 1:37:00 for the Vancouver Half marathon in 2000, when he was 70 (a record that still stands). And he still holds the BC record for half marathons in the 70+ and 80+ categories.

Over the years Frank has found many ways to give back to the community. Among other things, he was a founding member of the BC Volleyball Association, a member of the Canadian Volleyball Association, a Board member of the North Shore Handi-

capped Association, a Director of Camp Howdy, and a founding member of the 'Friends of West Vancouver Seniors Centre'. He has received recognition locally and nationally for his contributions to the community over the years. He was a recipient of the Award of Merit from the BC Recreation & Parks Association in 1988, the Confederation Medal celebrating Canada's 125th anniversary in 1992, and was named West Vancouver's Citizen of the Year in 1997. He was also a recipient of the Queen's Golden Jubilee medal in 2002. But his proudest moment and crowning achievement was being chosen to carry the Olympic torch into the West Vancouver Recreation Centre in February 2010 to light the cauldron.

Frank is not one to blow his own horn. Elizabeth, who sadly passed away in 2010, was a very good artist (her paintings prominent in his home), and those qualities, as well as being a wonderful wife and mother are what he is most proud of and speaks of most readily. Frank is also proud of his family and speaks often of them. Sadly, his first son Frank passed away in 2003. Frank Jr had a daughter Arleigh (Frank's first grandchild), who currently lives in Revelstoke with her family, including her children Edith and Ewan. Frank's other son Tom has two children Ty and Taylor who are carving out successful careers of their own and live nearby. Tom is recently re-married (to Sandy Earle), and has followed Frank's footsteps with a successful career in recreation, having worked for the City of Burnaby for 25 years, currently as a Recreation Manager.

Frank does acknowledge that he sees himself as having been a strong advocate for the community by way of promoting health and fitness, and says "I can hold my head high knowing that I have made contributions to the well-being of the community through implementing public recreation services and promoting health and fitness." We are all richer for his being here.

(The author is a member of the 'Fit Fellas' group, West Vancouver Fitness Center. The piece was written in the spring of 2017)

Frank Kurucz, grandson Ty, granddaughter Taylor, son Tom

K Ö Z E L M Ú L T

Komlóssy József: **Emlékezésül a debreceni évekre**

„Komi mesélj!" Cseng még most is a fülembe amint az osztályunk nagyobbik hányadának szállásul szolgáló teremben villanyoltás után unszolnak a fiuk.

A nagy világégést követően nagyszüleim budai lakásában húzta meg családunk magát. Igen nagy szerencsémre, ha más jobbára nem is, de a könyvtáruk túlélte a fosztogatásokat. Én pedig valósággal, amint mondják 'faltam' a könyveket. Innen adódott, hogy más írók mellett Jókai Mór könyveinek komoly hányadát sikerült elolvasnom, s amikor jó sorsom Debrecenbe vetett, azok tartalmi része még élénken élt az emlékezetemben. A kőszívű ember fiait, az Arany embert vagy Kárpáti Zoltánt s a több más könyvet, 'sorozatban' mondtam el ilyenkor a hálószobánkban emlékezetből, amig hallgatóságom nagyobbik hányada el nem szenderedett. A következő este megkérdeztem, hogy ki meddig volt ébren, majd azon voltam, hogy a többség kivánalmainak megfelelő helyen folytassam a 'mesét'.

E sorokat irván, emlékezetemben kitünő tanárok sora horgad fel benem. Elsőként a magyar tanárnönket, a filigrán, s az akkori sanyarú körülmények ellenére is elegáns Dorka Adélt említem. Tekintettel arra, hogy a verseket nem csak szerettem de hála neki, no meg Budapesten engemet oktató Bay Barnabás tanár úrnak jószerivel még mai napig is tudom. Magyar irodalom területén pedig a legolvasottabbnak számitottam az osztályban. Ezért az önként jelentkezéseim miatt, tucatnyi 'többlet jegyem' volt. Dorka Adél tanárnő, egyetlen egyszer szólított fel arra hogy feleljek. Akkor pedig nyelvtanból. Ez az utolsó félévben történt, amikor is vélhetőleg valami osztály kirándulás miatt senki nem készült, s igy, egymásután kapták a 'kiérdemelt jegyeket'. Ekkor a tanárnő, feltehetően azért, hogy lelki egyensúlyát valahogy helyre állitsa engemet szólitott. Már a katedrához kellett mennem, mert a padok között veszettül súgtak. No nekem ugyan hiába is súgtak volna. Szánalmas nyögdécselésem hallatára a tanárnő kétségbe esetten csapta össze a kezeit mondván: „ Komlóssy! hiszen maga nem tudja a nyelvtant!" Én - szinte elkacagtam magamat, s valami ilyesmit mondhattam: "De kérem engem nyelvtanból soha nem is kérdezett. Érettségire igy elúszott magyarból a jeles. Csak jót kaptam.

Váncsa tanár úr szavajárása volt „ugyebár, hát fájdalom". Tekintettel arra, hogy ő történelmet tanított, s igy a magyar történelem felidézése során, sajnos, többször is indokolt volt végkövetkezésként, a fájdalmat mint az örömet említeni. Nála viszont versenyben Kisházi Zolival mindvégig verhetetlenek voltunk. Ezért, történelemből, mind a kettőnknek elejétől végig kijárt a jeles.

Ha a tanulásnál tartunk, úgy érzem kötelességem itt megemlékeznem egy példamutató, vasszorgalmú, kiváló, osztálytársunkról. A szerény Abaúj-i iskolából Debrecenbe került fiú, az első negyedév végén két intőt, no meg egy rovót kapott. Mi, amikor este a szilencium után lementünk aludni, ő még fenn maradt a tanteremben és tanult. Mire mi reggel felmentünk nem egyszer ismét fent találtuk! Félévre jó rendü lett. Jeles eredménnyel végzett. Sopronba pedig a Feltárási, Út-Vasút Tanszékről, mint Docens ment nyugdijjba: Rácz József.

Viktor bácsi, csak úgy, mint osztályfönökünk Dönci bácsi még igazi polihisztor erdőmérnök volt. Tisztelettel és igen nagy megbecsüléssel élnek ma is emlékezetemben. Amit tőlük elsajátitottam, arra később is, egyetemi tanulmányaim során csak úgy mint a szakmai gyakorlatban mindig bizton támaszkodhattam.

Szakmai gyakorlatról szólván emlékeimbe kutatok. A rend kedvéért, Ebest a 'Nagyüzemü Csemetekertet' emlitem. Ott ahol igaz, hogy sokat fáztunk, de ami igencsak fontos volt a számunkra, legalább mindig jóllakattak bennünket. Nekünk, kamasz legénykéknek akkor, ez volt a legfontosabb a világon. Favágás a debreceni Nagyerdőn, már nem volt olyan nöies munka mint a csemetekert. Nem, mert hiszen ott alig 15-16 évesen a hatalmas tölgyfákat amiket – még szerencse, hogy azok homokos talajba verték karógyökereiket – tuskós döntési módszerrel kellett

'földre teritenünk'. Akkor még komoly telek jártak. Mi szabad tűzön piritgattuk az ebédként szolgáló tenyérnyi fehér s vastag sós szalonnáinkat. De megtanultunk nem csupán fűrészt reszelni, fogait hajtogatni, de szépen párban húzni is azt, amíg a tuskókat a megfelelő helyen levágtuk a rönkről, s a további megjelölt helyeken szintén elvágva feldaroboltuk.
Amikor évek multán a kanadai vadonban kézbe vettem a svéd fejszét, aminek csodálatos feje s nyele volt, a kanadaiak nem értették, hogy miért áll úgy a fejsze az én kezemben, mint egyetlen egynek sem a magyarok közül.
Az igaz, hogy telente sokat, nagyon sokat fáztunk Debrecenben, s többet voltunk éhesek, mint jóllakva. De rendet s fegyelmet tanultunk. Megtanultunk rendesen dolgozni, megtanultuk a bajtársiasságot, de megtanultuk az erdőt s a hivatásunkat szeretni is.
Az Úr Isten nyugasztalja mindazokat békében, akiknek hálával tartozunk azért, hogy ők is faragtak rajtunk, hogy emberré legyünk, s becsülettel megálljuk a helyünket az életben.
(2018 február 26-27, Dübendorf, CH)

Komlóssy József: **"Mert a templomomat akkor is újra felépítettem"**

(A szerző 'Utólért az idő' c. tervezett könyvének egy fejezete)
Amikor életemben először beléptem a HEKS - a Svájci Protestáns Segélyszervezet zürichi irodájába, akkor annak mindenható elnöke a joviális benyomást keltő Pasch úr ott ült az ajtótól balra, egy hatalmas, már akkor is ódivatú iróasztal megett. De mielőtt iróasztalához léphetem volna, hogy az elnök urat személyes köszöntsem s bemutatkozzam, a bejárati ajtóval szemben egy, az ablak alatt ülő magas szikár férfi emelkedett fel a székéről. Már akkor sem díszitette sok haj a feje búbját. Szürke szemei egy pillanatra kutatóan mélyedtek az enyéimbe, majd nyilván megelégedve az ott olvasottakkal, mosolyogva nyujtotta felém nem éppen falatnyi jobbját. "Gyarmathy György vagyok". Majd nevemet hallván, hozzátette "szervusz". Akkor még egyikünk sem sejthette, hogy a kemény kézfogásunk, a maga valóságában is egy életreszóló barátságot pecsételt meg. Ma, életem alkonyán úgy tekintem, hogy az ő barátsága életem egyik legnagyobb ajándéka volt, amit valaha az Úrtól kaptam. Nincsen az a 'tandem', ami olyan tökéletesen működhet miként mi dolgoztunk együtt évtizedeken át az egyetemes magyarság érdekében. Korholó, de egyben szeretetteljes hangja, ma is minduntalan a fülembe cseng: "Jóskám, ezt így nem lehet!". Találkozásunkor a naptár 1977-et mutatott, s én csupán néhány nappal korábban tértem vissza Székelyföldről. Tarsolyomban hosszú listájával a földrengés, az erdélyi de kiváltként Háromszék Kálvinista és Unitárius gyülekezeteit, súlytotta károkról. A földrengés központja a Kárpátok délkeleti szögletén kívül, Vranca tartományban volt. Én közvetlenül a földrengést követő napokban voltam Sepsi Szent Györgyön. Több mint jó ismerősöm, Szász Tibor bátyám, az akkori 'Esperes úr', rövid időn belül teljes listát bocsájtott rendelkezésemre a Háromszéken történt egyházakat érintő károkról, ami több mint 70 különböző egyházi tulajdont, de kiváltként templomokat érintett. Ez természetessen nem egy kárfelmérés volt, hanem csupán a sérült épületek listája.
Gyarmathy György, abban az időben a zürichi Műegyetem Gépészmérnöki karán, mint a turbinák nemzetözileg elismert tudora, tanszékvezető tanárként tevékenykedett. Unitárius lévén, bejáratos volt a HEKS-hez és bejelentkezésem okáról értesülvén, azt kérte Pasch úrtól, hogy a velem sorra kerülő beszélgetésen ő is jelen lehessen. Írásos anyagaimmal alátámasztott helyzetismertetésemet követően - mint racionális mérnökemberrel - hamar szót értettünk egymással. Pasch úr jóváhagyásával osztottuk fel egymás között a feladatokat. Pasch úrra hárult a pénzek beszerzése, no meg később azok felhasználásának az ellenőrzése. Mert ugyebár a svájci közmondás szerint: 'Jó a bizalom, de legjobb az ellenőrzés'! Ez később többrendbeli magyarázkodásra adott okot, mert a HEKSZ korifeusai számára érthetetlen volt, hogy Romániában 'baksist' kell a kereskedő számára biztosítani, mielőtt építőanyaghoz lehet jutni, különben még egy marék szeget sem kap az ember. A baksis, a személytől függően lehetett néhány üveg ital, kávé, csokoládé, vagy éppen egy boritékban valuta.
Amint mérnöki munkáim kevésbé sürgős részét félretehettem, gépkocsiba ültem s nekivágtam a jó 2000 km-es útnak. Célom az volt, hogy a rendelkezésemre álló néhány nap alatt mentől több helyszini szemlét tudjak megejteni. Mérnökként, talán akkor voltam életem legjobb munkabirási szakaszában. Tucatnyi fényképen örökítettem meg a szétnyilt teplomfalakat, Páké községben a teljes hosszában az úton keresztül dőlt teplomtornyot.
Meglátásom szerint, egy idő után minden szakembernek lesz egy úgymond 'vesszőparipája'! Nos az enyém mindenkor a vízelvezetés volt. Élvén abban a szent meggyőződésben, hogy ha egy épülettől nem vezetjük el a vizet, abból beláthatatlan és sok esetben csak tetemes költségekkel kijavítható károk származnak. Csakúgy mintha egy út 'kavicságya' nincs kellő módon tömörive, akkor az alapokba bejutó víz megfagyván megemeli a felépítvényt is.
Az erdélyi, Székelyföld-i temlplomok döntő többségének nem volt ereszcsatornája és a fal mellett talajba jutó víz beszivárogván az épitmény alá, a templomokon belül, mindenek előtt a padlók, no meg a padok korhadását okozták. Csak úgy mint a hegyfelöli oldalakon a szivárgó vizek a falakba felhúzodván, azokban tettek kárt. A több évig tartó épitkezések során, kiváltként Csatlós Huba épitész kollega bizonyult nem csupán szakmailag, de emberileg is nagyon értékes, lelkiismeretesen, így eredményesen is együttműködő partnernek.
Sok esetben nem csupán a 'távirányitás'-ból származó épitésvezetés okozott fejfájásokkal járó nehézségeket, hanem a templom helyreállitásában elsősorban érdekelt egyházfiak is. Tudvalévőleg, Erdélyben évszázadokon keresztül, kiváltként Keleten és Délen, 'erődtemplomokat' épitettek. Egy alkalommal egy ilyen erődtemplomot látogattam meg. Mire a parókia udvarába befordultam, természetszerüen annak minden formalitását beleértve, már vártak. A kölcsönös bemutatkozást követően, az előttünk álló feladatok elvégzésére először is két pohárka köményesel megerősítettük magunkat, majd pedig nekiindultunk a hegyoldalnak, hogy feljussunk a templomhoz. A Tiszteletes Úr erősen fujtatott, de én nem eléggé elitélhető módon nem hagytam magam megszusszanni. Nekem nem volt inyemre, hogy ő, már a beszélgetésünk elején kijelentette, hogy a templom annyira oda van, hogy nem érdemes vele bajlódni, újat kell épiteni. Amint beléptünk a templomba rögvest láttam, hogy az Úrasztala megett a fal szét van nyílva, a tető egy része is jószerivel beszakadt, gerendái, mint oldott kéve fityegnek a kazettás menyezet között lefele. De, amint jobban körülnéztem, a szószék melletti falba illesztett Armálissal diszített márványtáblán akadt meg a tekintetem. Rajta három azonos családi név, különböző születési időponttal, de az elhalálozás évszáma és napja, 1849 február 15, azonos volt. Kutattam az emlékezetemben, majd rádöbbentem, hogy azon a napon lehetett a Piski csata! Nem tévedtem! Apa és két fegyverfogható fia egy csatában, egy ügyért halt hősi halált. Hogyan is mondta akkor a székelyek 'Bem Apója': „Ha a híd elveszett, akkor Erdély is elveszett!" És akkor a hidat megtartották! Erdély, 'hála' Károlyi Mihálynak és bűntársainak, csak 60 esztendővel később veszett el. Meghatottsággal néztem a Tiszteletes Úrra, de ellenmondást nem tűrő hangon mondtam: "A templomot meg kell épiteni! A domb lábánál veszünk egy csűrt s átalakítva az lesz télire az Imaház. Akkor hóban - fagyban a gyülekezet tagjainak nem kell felmászniuk ide. A pénzt majd én előtermtem, maguk csak a kétkezi munkát adják!". Mire a tárkonyos pityókalevest no meg a kiváló báránysültet elfogyasztottuk, azt sikerrel rendje s módja szerint meglocsoltuk, a kávécska

mellett ülvén a helyreállitási munkák lebonyolitását illetően is sikerült egyességre jutnunk. A templom pedig megépült, hősi halottaink nyughatnak békében! Idővel aztán a célnak megfelelő csűr is csak előkerült, amiből pedig olyan takaros ima és kultúrházat épitettek az atyafiak, amit később a HEKS nevében arra járt Schüle úr is megcsodált.
Rétyen és Komollon a helyreállitási és felújitási munkák ütemezése miatt 'akasztottam tengelyt' a tiszteletes urakkal. De ezt megtettem Török Áron tiszteletes úr portáján is az Unitárius püspök úrral. Az utóbbi miatt később volt mit hallanom. Én azzal érveltem, hogy először a vizeket kell elvinni a templom fala mellől s csak azután kell cserélni a padlót s új padokat csináltatni. Ejsze nem csupán az észérveimmel tudtam győzni, inkább azzal, hogy tudták a pénz nálam van, amit jószerivel belátásom szerint mégiscsak én szotyogtatok. Alapelvem volt, hogy pénzt csak akkor adok és oda, ahol a gyülekezet kalákába elvégzi a kétkezi munkát. Ha emlékezetem nem csal, akkor ezt annyira komolyan vették, hogy például a Páké-i templom helyreállitási munkáiban a Kolozsvári Teológia hallgatói is résztvettek.
Ha az emberfia a főútról beereszkedik Dálnokra, akkor a falu főterére érve egy marcona hadfi szobra ötlik szemébe. A vitéz testartás, valamint jellegzetes dáko-román arcvonásainak nyugalma egy percig sem hagyhatják a szemlélőt afelett kétségben, hogy a talapzatra irott név értelmében, a falu szülöttje 'Gheorghe Doja' volt a Magyarországon 1514-ben megtörtént tragikus parasztfelkelés vezére. A dálnoki predikátumú két székely honvéd tábornokról, dálnoki Miklós Béláról, valamint dálnoki Veres Lajosról ma aligha emlékeznek meg Dálnokon.
Szàmomra mindenkor Mike Bálint tiszteletes úr no meg a felesége Rózsika társaságában eltöltött órák mindig kedves emlékeket idéznek. Édesanyám is szivesen megülte magát nálok, s ott jártában sertepertélt – az épitkezésnél is. Mike Bàlint tiszteletes urat kiválként kedveltem. Azért is, merthogy időnként mintha olvasni tudott volna a fejemben. Egyszer ottlétemkor a teplom helyreállitási munkálatainak során valamit erőst néztem. Bálint figyelt! Majd egyszercsak megszólalt: "Hiszen te éppeg olyan vagy mint az Édesanyád! Csak, hogy ő rögvest szól is, ha valami nincsen inyére". "No, minek szóljak, hiszen te Bálint úgyis kitalálod, hogy éppen min jártatom az eszemet" - válaszoltam. "Különben is mit csodálkozol, hogy olyan vagyok mint ö, hiszen anyám szült'.
Az épitőanyagok vásárlásához a pénzt lejuttatni nehéz dolog volt. Időnként egy kicsi székely furfangra is szükség volt ahhoz, hogy a segélyként kapott pénzt ne a Román állam, hanem mi fijaztassuk meg. Mert ha a pénzt annak Európában szokásos rendje s módja szerint utaltuk át, akkor bejött a Román bürokrácia csavarja. Ahhoz, hogy egy épitkezéshez hozzá lehesen kezdeni – mint mindenütt Európában - érvényes, a hatóságok részéről elfogadatt épitési engedélyre volt szükség. Persze, mire azt megkapták a különös kegyben lévő személyek vagy intézmények, addigra egy javításra szoruló épület akár szét is duvadhatott. Épitési engedélyt a helyreállitandó Kálvinista vagy Unitárius templomok esetében viszont csak akkor adták ki, ha igazolhatóan meg volt a lebonyolításhoz szükséges fedezet. Igy meglehetősen sok 'kenőszappanra' volt szükség, amíg az épitkezéshez szükséges nyugatról bejutatott anyagiakat különböző módokon az arra illetékes tiszteletes urak a hatóságok szemében tisztára mosták. Volt rá példa, hogy Szentgyörgyön, a bankba általam befizetett CHF hivatalos ellenértékét, arra való hivatkozással nem fizették ki a címzettnek, mert nem volt meg az átutalt összeg felhasználását megjelölő épitmény – mármint a kérdéses templom helyreállitására – és igy jogos felhasználását igazoló épitési engedély. Az épitési engedélyt viszont a hatóságok nem adták ki mondván, hogy az épitkezés nem megvalósitható, mert nincsen rá fedezet. No, éljen 'Nagyromània'!
No, de egy ilyen országban nincsen lehetetlen, mert minden csupán a szervezésen múlik. A szervezéshez pedig többek között fantázia kell. Persze az sem árt, ha az ember mellé még beáll a szerencse is egy kicsit. Az időtájt, kiváltként nagy értéke volt Romániában az ékszerként feldolgozott aranynak. Zürich 'Öregvárosában' 'törtaranyként' lehetett láncokat, gyürüket, és egyéb apróságokat vásárolni. Ezek beszerzése nem is jelentett problémát, miként az sem, hogy azokat magam vigyem Magyarországra. De még két dolgot meg kellett oldani: az 'árút' helyben kellett zökkenőmentesen értékesiteni és a pénzt időben eljuttatni az átvevő személyhez. Nekem, mint oly sokszor az életem során most is, szerencsém volt. Egy olyan személyre akadtam (bár a 'romániai gengszterváltás' után bebizonyosodott, hogy valamikor a SECU-nak 'dolgozott'), aki az aranytárgyak 'megrendelésre' történő értékesitését (hogy milyen haszonkulccsal az engemet nem érdekelt, mivel az is része volt a 'szappan'-nak) mindig rendben intézte és arról mindenkor a megegyezésünk értelmében pontosan el is számolt.
Igen ám de az 'árut' le is kellett juttatni Szent Györgyre. Amit én, több okból kifolyólag, magam nem tehettem. Több ízben a tengerpartra nyaralni igyekvő lengyel barátaim végezték el eme kényes 'futárszolgálatot'. Sokszor éjszakákként kopogtak be Tibor Bátyám ablakán. De a szállitás 'főmatadora' mégiscsak Édesanyám volt, aki találékonyságával - hála az Úrnak - feladatát mindig sikerrel oldotta meg. E sorokat irván reá emlékezvén, ide bigyesztek egy jellemző esetet. Kora délután volt, amikor gépkocsival megérkeztem Budapestre. A Mama természetesen - mint mindig - ha előre tudta, hogy jövök, akkor kifejtős paszujlevessel s a világ legjobb tepertős pogácsájával, - amihez még csak hasonlót sem tudott, egész életem során, nekem senki más sütni - már nagyon várta a 'nagyfiát'. A csodálatos ebéd után bejelentettem: "Mama drága, mennie kell az éjszakai vonattal Erdélybe". Mire ő a szokásos módján pattogva: "Szó sem lehet róla! Mért most mondod! Nem megyek!" Még egy darabig própálkoztam azzal, hogy érveimmel meggyőzem, de semmiként nem sikerült vele zöldágra vergődnöm. Végül is azzal mentem el töle, hogy valami megoldást találjak, mert lent már égetően szükség volt az 'áruból' befolyó pénzre. Már jócskán este volt mire –persze eredmény nélkül járván – visszatértem Édesanyám lakására. Kinyitván az ajtót, ott állt felöltözve, bakancsába behúzva a nadrágja, meleg kabát rajta, gyapjú sapka a kezében. "Hát te hol a fenébe jártál?" kérdezi, majd pedig pattogva hozzáteszi: "mennem kell a vonathoz". Én, könnyekkel a szememben öleltem magamhoz a falatnyi kicsi asszonyt. No, ilyen volt az én Székely Édesanyám. Maholnap mindennek negyven esztendeje. Az akkor élő tiszteletes urak jószerivel már az örök vadászmezőkön mondják az igét. Ma életem alkonyán hálás szertettel s tisztelettel emlékezem mindazokra, akikkel vállunkat összevetve, kötelességünket teljesitve ismét felépitettük a templomokat. A templomokat s imaházakat, ahol azóta is mondja valaki az igét és gyülekezet zengi a zsoltárt: 'Erős várunk nékünk az Isten'!

(Budapest, 2016 március 14/ Szigliget, 2016 májusa)

U.i. Dr. Gyarmathy György Udvarhely Szék, Székelyjó községből származott. Nagyapja az én nagyapám bátyjával tanult egykoron együtt, erdőmérnöknek az Akadémián Selmencbányán. Halálával, életem legértékesebb barátját vesztettem el. Képletessen szólva: „ az erdőbe mindig én mentem ki, hogy kiválasztván a célnak megfelelö fát, azt ki is döntöttem, majd legallyaztam, és nagyjából meg is bárdoltam". De, utánna abból az igazi 'faltörö kost" mindenkor Gy. Gy. faragta ki, s csiszolta olyan formára, hogy az 'sikeressen alkalmazható' is legyen. Igy dolgoztunk mi –amig csak ő élt - együtt az egyetemes magyarság érdekében. Nyugtasa őt az Ur békében. (K.J)

Rétfalvi László: **Ottawai intermezzo, 1974**

A kanadai Sziklás Hegység Nemzeti Parkjaiban 1970-73 között végzett kutatásaim a grizzly medvék helyzetével kapcsolatban tisztán mutatták, hogy a szemétkezelés megoldása nélkül veszélybe kerülhet a parkok vadon jellegének talán legjellemzőbb képviselőinek a jövője. Közeli munkatársam tragédiája 1973 szeptember 25-én, annak körülményei és azt megelőző és követő események vezettek oda, hogy komolyan foglalkozzak, ha nem is egy pályacsere gondolatával, de mindenképpen új környezet és új feladatok lehetőségével. Egy Ottawából meghirdetett 'Koordinátor, Biologiai Hatás-kutatások, Mackenzie Országút Project (Coordinator, Biological Impact Studies, Mackenzie Highway Project) elnevezésű pozicióra jeleztem érdeklődésemet. Közel tíz éve volt, hogy utoljára állás-pályázatban vettem részt: akkor állást kerestem, most pedig álláscserében gondolkodtam. Mint minden korábbi részvételem - akár mint jelölt vagy elbíráló - a Public Service Commission (PSC) által levezetett -állandó vagy akár rövid-lejáratú- állásbetöltő eljárásokban, hosszan tartó és körülményes volt. Nem a mostani! Nem sokkal érdeklődésemet jelző levelem postázása után kaptam értesítést, hogy egy interjút kívánnak velem elrendezni. Január elején fel is hívtak telefonon a CWS ottawai irodájából és Victor Solman elnöklete alatt, egy bizottság kb. félóráig kérdéseket intézett hozzám, majd megkértek korábbi müködésem részleteit irásban beküldeni. Még akkor sem gondoltam esélyem komolyságára, hisz a pozició besorolása két szinttel volt magasabb mint amit akkor betöltöttem. Heteken belül mégérkezett a hivatalos értesítés kandidátusom sikeréről. Kellemes meglepetés, megelégedettség, talán még öröm is! Igen ám de most mit?

Nyakig voltunk medve-adataink csak kis részének feldolgozásában, több hosszú lejáratra tervezett projektem pedig csak kezdeti stádiumában volt. Az élettér közösségek minta területein és az útrézsükön felmért adatok pontosítása még hátra volt (ugyanis a terepen csak hozzávetőlegesen felismert növény példányokat, fedőnevekkel ellátva gyüjtöttük be későbbi laboratóriumi meghatározásra). Mindamellett, mi egy csapat voltunk, munkatársaim energiái is benne voltak szerzett adatainkban, elért gyakorlatunkban és meglátásainkban! Mi lesz sorsa a felhalmozódott tapasztalatnak? Kis reménysugár volt, hogy az 1974-es fiskális év beindulásakor kezdődő új állásig még hátralévő pár hónap és segítőim meghosszabbított munkaviszonya talán segíthet olyan helyzetet hátrahagyni, hogy estleges utódom tud valamit kezdeni a maradtakkal.

Megvitattam helyzetemet munkatársaimmal, kollegákkal és felettesemmel, Ward Stevens-el, akit akkor már több mint tíz éve ismertem. 1964-ben még ő volt a régionális iroda első embere, majd idővel fiatalabbak lekörözték, de mindvégig vezető szerepben maradt. Humoros emlékként jön most elő, amikor rendszeresen „Hello Ward"-al válaszoltam irodám telefoncsengése utáni hosszú csendre, mert megszoktam, hogy olyankor ő volt a vonal másik végén. Szófukar ember volt a végletekig, kerülte a vitákat, de cselekedeteiből és itt-ott kiejtett tömondataiból világos volt elkötelezettsége a természetvédelem iránt. A parkok régionális vezetőségével való gyakori kapcsolatainkban hagyta hogy érveljek a magam igazával, miután rábólintással vagy rövid 'igen'-el mutatta egyetértését. Ideiglenes távolléteiben legtöbbször rám hagyta feladatkörének elvégzését. Ekkor is, hagyta hogy győzködjem magamat, majd 'igen'-el felelt feltett kérdésemre. Nem felejtettem el Dave Munro, CWS igazgató 1965-ben adott tanácsát sem, hogy pályánkon való előrejutás érdekében álláscserékért nem lehetünk hibáztathatók. Nekem viszont akkor elhatározásomban nem az előrejutás volt a döntő, hanem többéves munkánkon alapozott, a grizzly medvék érdekében tett javaslataink megfontolásának reménytelensége. Feleségem, Leone biztatott támogatásáról, bármilyen módon választok. Hosszan tartó töprengés és álmatlan éjszakák után a felajánlott pozició elfogadása mellett döntöttem.

Az irodai elfoglaltság mellett a 'ház körül' is volt tennivaló. A csöpp kisbaba gondoskodása főleg Leone anyai ösztöneire lett bízva s amit az ösztön sugallt az akkor megfelelt a követelményeknek. Most visszatekintve viszont elszörnyülködünk gyakorlatlanságunkon, naivitásunkon a felmerülő szülői dolgokban és a 'gondviselés'-nek tulajdonítjuk, hogy minden jól sikerült. Az akkori állami szükkeblűség megnyilvánulása a csak 3 hónapos szülői szabadsággal (amit úgyis a 'Munkanélküli Biztosítás terhére irtak) és az érthetetlen előfeltétel azt 7 hónapos állapotosság után megkezdeni, oda vezetett, hogy Leone december közepére kifutott a szabad napokból és visszakényszerült menni munkahelyére. A hat hetes csöppséget pedig egy nehezen talált privát 'bölcsödébe' kellett cipelnünk minden kora reggel a csikorgó edmontoni hidegben. Nem találtunk feleletet, 'jól képzett' orvosaink segítsége ellenére sem Tisa kislányunk egyre komolyabbra forduló emésztési problémáira. Dugó kutyánk ugyan mindenben kész volt segíteni és ott volt Leone lába alatt minden pelenka cserénél, de többre töle sem futotta.

A PSC értesítés után és saját 'latolgatásaim' végeztével, a fontos házkörüli és irodai elfoglaltságok mellett foglalkoznunk kellett az álláscserével és költözködéssel kapcsolatos 'közönséges' de elengedhetetlen részletekkel is. Mivel az álláscsere és helycsere a federális állami szolgálaton belül volt, mindennemü ingóságaink szállításával nem kelett problémázni azon túl, hogy 'beindítottuk' a hivatalos állami csatornákon az arra való szükségünket. Viszont edmontoni házunk értékesítésének és ottawai új rezidenciánk megszerzésének feladata teljesen ránk hárult. Ezideig ilyenben sem volt még részünk. Házunk eladása nagyon könnyen ment. Vagy az edmontoni ingatlan piac akkori 'forrósága' miatt vagy talán egy ügynökségen (Merton Realty) keresztül meghirdetett eladási árunk alacsony voltán, már az első napon (február 19) olyan ajánlatot kaptunk, amit rövid 'habozás' után el is fogadtunk. Három évi tulajdonlásunk alatt a ház ára majdnem 70%-al emelkedett, ami mind saját 'töke részünk' emelkedését jelentette. Nem voltunk viszont tisztában (miért is lettünk volna?) az ingatlan árak helyzetéről Ottawában, bár onnan származó kollegáktól hallottuk, hogy azok 'nyomottak' s ezért nem lesz nehéz megfelelő lakást találni.

A federális állami szolgálat költözködési 'direktivája' tartalmaz egy 'ház-vadász-út' (house hunting trip) nevü lehetőséget, amit hamarosan ki is kellett használnunk Leonnal, valamikor március közepén. De nekünk volt egy, akkor már 4½ hónapos kisbabánk, akit nem akartunk utaztani s akinek gondozását távollétünk alatt meg kellett oldani. Megint a mostani elszörnyülködés! Minden tétovázás nélkül elfogadhatónak találtuk egy, a Leone munkahelyéről ismert fiatal lány, Bonnie Mikitovitch ajánlatát, hogy beköltözik házunkba és ellátja Tisa kislányunk és Dugó kutyánk szükségleteit távollétünk alatt. A szoptatással nem volt gond, mivel azt úgy is 'formula' készítményekkel oldottuk meg, de rábízni legdrágább kincsünket egy csak alig ismert személyre, legrosszabb megközelítésben talán felelősségérzetünk hézagosságára, de legjobb estben is másokban való bizalmunk túltengésére vallott. Hála megint a gondviselésnek, a hátrahagyott helyzetből nem lett semmi baj, viszont Ottawában új rezidenciát

találni, már nem volt könnyű. Bérelt autónkkal 'pásztáztuk' a várost és leendő irodabeli kollegák tanácsaira és a helyi napilap hirdetéseire támaszkodva mérlegeltük lehetőségeinket. Hamar kiderült, hogy a város azon részei, amelyek edmontoni házunk környékére hasonlítottak, azaz régebben épült, gondosan ápolt, és növényzetben dúslakodó negyedek, olyanok mint a diplomaták által lakott 'Rockcliffe' vagy az ahhoz hasonló 'Island Park Drive' voltak a legdrágábbak s ott találni, megengedhető áron lakást, több időt igényelt, mint ami nekünk adott volt. Nem voltunk még pánik hangulatban, amikor egy újsághirdetés után 'átmentünk az Ottawa folyó északi oldalára', azaz Quebec provinciába. Annak ellenére, hogy leendő irodám Hull városában, azaz a 'Fővárosi Környezet' (Capital District) szintén a folyótól északra fekvő részén volt, ezidáig nem is gondoltunk ott lakást keresni. Aminek fő oka az ottani francia nyelvhasználat volt - nekünk 'idegen környezet' - és nem kis mértékben majdnem minden 'tanácsadó' javaslata, hogy azt lehetőleg kerüljük. Nem volt azokban a tanácsokban más mint széleskörű ismeretük a helyi ingatlanpiac rigolyáiról, ugyanis, ott lassabban mentek a dolgok s emiatt nyomottak maradtak az árak is. 'Állami szolgálók' a fővárosba való gyakori be és kiköltözködése pedig szükségessé tette a gyors házeladások lehetőségét. Nos, elállt a szemünk és szánk, amikor a tágas, ritkán beépített Lucerne nevű szubdivizióba értünk. A hirdetett ház, a Cas-

telbeau út/utca mindkét oldalán 'acre-nagyságú' (4400 m²) telkeken épített szebbnél szebb házak egyike volt. Nem a legszebb, de nem is az utolsó és árusítóik a tulajdonosok voltak. Nem emlékszem már pontosan a részletekre, hogy a szokásokhoz híven alkudtunk-e le valamit a hirdetett árból, de hogy hamarosan döntöttünk, arra igen. Lényegében, az edmontoni házunk eladásából eredő összeg, kis felárral fedezte az új (körülbelül tíz éve épült) ház vásárlását, de saját 'tőke részünk' (equity) számottevő növekedése folytán a házat terhelő jelzálog mennyisége (ami átruházódik az új tulajdonosra) és annak havi törlesztése is jelentősen csökkent. A letét lefizetése után hagytuk az eladók által javasolt 'notaire' (közjegyző) -t ügyködni a papirmunkával, akinek díja ezúttal fedezve volt a hivatalos költöztetés részeként. Szintén fedezve volt a tetemes összeg, amit az edmontoni ingatlan ügynökiroda számolt fel. (Érthetetlen volt akkor - és most is - számomra, hogyan lehet eladókkal elfogadtatni és lefizettetni az ár 5-6%-át mint ügynöki díjat, amikor tevőlegesen alig tesznek érte valamit).
A költözködéssel kevesebb 'herce-hurca' volt mint amire számítottam. Öregedő kis VW autómat még korábban eladtam ($150-ért Dennis A munkatársamnak), BMW 2002-es 'csoda-autómat' pedig vonatra tettük ottawai uticéllal. A 'család' utazását is vonattal intéztük hálókocsiban, Dugó pedig tágas acélketrecben a velünk együtt haladó podgyászvagonban. A költöztetési vállalat (United Van Lines), amit az állami burokraták választottak, olyan jó munkát végzett, hogy emberei még a szemétkosárban lévő szemetet is bepakolták, amit csak ottawai kipakolásunknál vettünk észre. Fagyra kényes dolgokat mint dísznövényeket és az akkor még jelentős, érlelésre tartogatott bor-gyüjteményünket fütött tárházukban tartották a tavaszi felmelegedésig. Az utóbbiért aggódtam is egy kicsit, de az is kártalanul megérkezett. A vállalat készségét mutatta tovább, hogy ágyainkat elutazásunk előtti éjszakáig hátrahagyták használatunkra. Költözködésem része volt az irodámban tárolt személyes könyvtáram, dossziékban tartott, térképeken és légi fényképeken bejelölt részlegesen feldolgozott adatok és pár tucatnyi, eredeti megfigyeléseket tartalmazó terep-könyvecske is, de irodai ingóságaimat, külön személyes dolgainktól, új irodámhoz címeztem.
Március 27.-én reggel ültünk a Canadian National Railway vonatára. Kis hálófülkénk, külön mosdóval minden kényelmet megadott. Jól is esett hátradőlni pár napra a sok futkosás után. Valami van a vonatozás monoton 'klicki-ti-klack' hangkiséretében, ami nyugvóan hat az emberre. Mintha Tisa kislányunk emésztési fájásai is enyhültek volna és hosszabban aludt mint korábban. Mi rendszeresen kihasználtuk az étkezőkocsi ajánlatait és kabinunkba visszatérve 'cognac'-al tettük tetszetősebbé a kávét. A gyorsvonat fogalma vagy nem létezett akkor Kanadában, vagy nem volt rá kereslet, mert szerelvényünk ugyancsak döcögött és gyakorta megállt. Hosszabb megállókon, amit a kalauz előre jelzett, felsétáltunk a vonat elején lévő podgyászkocsihoz Dugót meglátogatni és kiengedni ketrecéből a peronon való sétára. Minden alkalommal, viszontlátásainkat telt örömként éltük meg mindkét részről. Szintén költözködésünk része volt, hogy vittük magunkkal egy kis cserépben, a valamikor Vancouverből hozott, Józsáék által csak úgy hevenyészve letört ágból kinőtt *Abutilon* ('flowering maple') dísznövényünket, amit 'legyengült' állapotára tekintettel nem mertünk a költöztetőkre bízni. Nos ez a kis beteges növény, amit ráadásul még az ajtóba is becsípődött, annyira 'magához tért' fülkénk páradús és túlmeleg mosdójában, hogy attól kezdve burjánzásnak indult és újragyökereztetett ágaiból szebbnél szebb példányok eredtek a következő években. Később mi is adtunk letört ágakat ismerősöknek, akik aztán hasonló szerencsével propagálták s talán adták ők is tovább mások élvezetére. Mai példányaink sajnos elvesztették vitalitásukat és talán újra 'vonatoztatni' kellene őket, hogy azt újra visszanyerjék.
Borult, 'lucsakos' napon érkeztünk Ottawába és vitettük magunkat és podgyászainkat a taxis által javasolt közeli 'motel'-be. Hétvége lévén, BMW-énket csak egy kis körülményességgel tudtuk kézhez kapni, de nem is volt kedvünk akkor turistáskodni, mert az éjszakánként újrafagyó hólé kellemetlenné és veszélyessé tette a vezetést. Nem hagytuk, sem a borongós időt, sem az utcai lucskot, hogy hangulatunkat nyomassza. Cseperedő öt hónapos kislányunk jelenléte nem is engedte volna a buslakodást hiszen csak egy pillantás a csöppségre elég volt, hogy életkedvünk azonnal fellendüljön. Nekem pedig volt sok minden 'előre nézni'-valóm.
Hétfőn, április elsején léptem be új hivatalomba, mint az elnyert pozició foglalója. Mindenkit ismertem az irodában személyesen vagy hírből és a két héttel korábbi látogatásom alatt már megtörténtek a kézfogások és gratulációk. Időbe telt viszont még 'ráéreztem' a rám váró feladatokra és belekezdhettem kibogozni a körülöttem lévő organizációs 'skatulyákat', kapcsolat rendszereket és főleg a 'hatalommal bírók', azaz 'döntés-hozással rendelkezők' gócait.
Előljáróban meg kell említenem, hogy olyan projektbe keveredtem, amely sok más hasonló, nagy felhajtással induló, állami kezdeményezéssel egyetemben, kifulladt még tervezése fázisában és az országút sohasem épült meg. Ha a terv maradt is, akkor az most ott porosodik valami állami szerv kamrájában. Azért hasznos ezt előrebocsájtanom, hogy elvegyem az élét a kritikai hangnak, amit talán a következőkben megütök.
A Mackenzie Highway (MH) project-el kapcsolatos bizottságokban (committees, 'C') nem volt hiány! Felülről lefelé, részem volt, mint tanácsadó, a miniszter-helyettesek 'MH-Environmental (Környezeti) C'-ban Ottawában, és mint tag a 'MH- Steering (Irányító) C'-ban Edmontonban, a 'MH-Working Group (Munkacsoport)'-ban s annak 'Consolidation (Egyesítő) Sub (Al) C'-jában Ottawában. Az igazi 'munka' az utolsóban történt, de a nagyobb döntések vagy az első-

ben, vagy (elhalasztva) egyáltalán nem történtek meg. Mindjárt a legelején 'ordítóan' mutatkozott az információ hiánya. A terepen működő biologiai háttérrel rendelkező csoportok közül csak a halbiológiával és halászattal foglalkozókok tudtak rendszeresen érdemleges adatokkal elörukkolni, főleg a halak mozgásának akadályozása a tervezett vízátvezetők elégtelensége kapcsán, a vadbiológusok csupán általános aggodalmaikat hangoztatták az életterekben történő károsodás és az út által megnyitott területeken megnövekedő vadászati nyomás miatt. Már ekkor kitűnt, amit minden további gyakorlatomban tapasztaltam, hogy tervezett utak, energia-hordozó vezetékek nyomvonalának változtatása csupán vad-élettér védelem érdekében nem vagy nagyon nehezen érhető el. A másik 'ordító' jelenség (és egyben válasz az előbb említett meglátásra) a különböző, a projectben résztvevő miniszteriumok eltérő feladatainak s ezáltal céljainak összeférhetetlensége, amit az Environmental Assessment and Review Process (EARP), azaz 'Környezeti Értékelés és Felülvizsgálati Procedúra' (mint törvényt helyettesítő 'kormányzati irányvonal') minden 'jószándéka' ellenére nem volt képes kezelni. Akkor, a környezetvédelem kezdeti, optimista szakaszában mindannyian – legalább is közvetlen munkatársaimmal - úgy hittük, hogy munkánk érdemleges természetvédelemmel jár.

Legtöbb időmet ezekben a hetekben, az új feladatok előtérbe kerülése ellenére, viszont a magammal hozott medvékkel kapcsolatos adathalmaz további elemzése és a félig megírt beszámoló befejezése vette igénybe. Megvolt bennem az elhatározás, hogy minél hamarabb túl tegyem magam a 'Domokles kardjának' tűnő feladaton, de sürgőssé tette azt a korábbi munkahelyem, új feletteseimen keresztül éreztetett nyomása is. Nagy erőfeszítéssel sikerült május közepére megírni, majd az igazán kompetens kétnyelvű írógépelők segítségével véglegesíteni azideig legnagyobb lélegzetű riportomat ('A hegyi nemzeti parkok grizzly medve állományának nagysága és mozgásai'). Tiszteletem kifejezéséül W.A. Etherington-t mint társ-szerzőt jelentettem meg. Mai olvasatában is megelégedéssel tölt el a beszámoló tárgyilagos hangja, annak csak az adatokon alapuló állomány becslése és megkerülhetetlen következtetése a parkok grizzly medve állományának veszélyeztetéséről az akkor gyakorlatban lévő hulladék-kezelés által. A riport viszhangja nem volt bátorító, nem egyenesen a Nemzeti Park iroda illetékesei felől, hanem az általuk felkért 'medveszakértők' adott véleménye alapján, hogy populáció becslések a 'megjelöl és újra elfog' (mark and recapture) módszer alkalmazása nélkül nem megbízhatóak és hogy állomány becslésünk túl alacsony. Meg voltam viszont győződve, több éven át tapasztalt hozzá-állásukból, hogy riportom negatív fogadtatása a park vezetés felé irányuló kritikus megjegyzéseinken alapult. Nem volt vitám a szak-kritikával, mivel következtetéseinket nem megállapításként, hanem becslésként jelentettük és megalapozottabb számokat számunkra megengedhetetlen beavatkozással és elérhetetlen költséggel lehetett volna csak produkálni. A vélemény különbözetek ide-oda pattogtak évekig, míg egy újabb szerencsétlenség 1980-ban Banff National Parkban talán véget vetett a vitának. (Egy hulladékra 'szakosodott' nagy termetű grizzly medve, Banff város határában súlyosan megsebesített 4 látogatót, akik közül egy nem élte túl a találkozást és egy másik, svájci turista pedig sikeresen beperelte a park vezetőségét. Ekkor már közel $1 milliót költöttek évente a hulladék parkon kivüli szállítására, de táborozó hely- és épület-közeli 'medvebiztos' [ami talán nem is létezik!] hulladékgyüjtő fémtartályokat csak akkor kezdtek alkalmazni). Riportunk utóéleteként és becslésünk 'helytállóságára' vonatkozóan megemlíthető Syd Marty könyvében (Switchbacks, 1999, 210. oldal) olvasható, 1999-ben helyi ismerettel rendelkező biológusoktól szerzett hivatkozása Banff park grizzly állományára, ami nagyságban csak 50-75%-a a riportunkban jelentett becslésnek!

Április 4.-én költöztünk be Lucerne-i rezidenciánkba. Tágas környezete mellett lakásunk közel és könnyen megközelíthető volt úgy munka helyemhez mint Ottawa belvárosához. A házkörüli terület pázsittal volt borítva, itt-ott, főleg a mögöttünk folydogáló kis patak mentén az eredeti növénytakaróból meghagyott bokrokkal és fákkal tarkítva. A kőris és juharok közt még voltak élő szilfa egyedek is, de jelenlétüket inkább a földön felhalmozott darabokra fürészelt, korábban (Holland szil betegségben) elpusztult nagyobb fák bizonyították. Bár vége volt a télnek és volt is hasogatott tüzifa a ház mellett, készen a következőre, mégsem tudtam megállni új telektulajdonosként, hogy ne vágjam fejszémet az egyik tuskóba. Fát soszor hasogattam, de szilfával korábban még nem volt dolgom. Nos, a fejsze bentragadt és sokszori próbálkozás után is csak akkor tudtam kimenekíteni, amikor vasékeket vettem segítségül. A következő télen tanultam meg, hogy csak akkor hasítható a szil, ha jól át van fagyva.

Legjelentősebb házkörüli eseményünk az új helyen, kislányunk gyomorfájdalmainak megszünése volt. Megáll az ember esze, most visszaemlékezve is, hogy miért nem gondoltunk mi, vagy inkább a magasan képzett (és fizetett) edmontoni gyermekgyógyászaink, hogy van olyan dolog mint 'tej-intolerancia'. Leone első látogatása kisbabánkkal egy M. Ghobrial nevü kelet-indiai származású orvosnőhöz Ottawában, azonnali megoldáshoz vezetett: tejalapú tápszer helyett szója-alapú tápszert használni. Leone hasonló magas orvosi hozzáértést tapasztalt egy másik, szintén kelet-indiai származású S. Johri nevü gynekológus orvosnő gondozásában is. (Tessék ezt is jól átgondolni!) Másik nagyon fontos esemény volt - köszönet a magasabb fizetésnek - elhatározásunk, hogy Leone marad otthon gyereket nevelni. Feleségem 'bontogatta szárnyait' más téren is. Gyerekkora óta kisérte a kielégítetlenség biciklizéssel kapcsolatban: ideje lett azt is megtanulni. Vásároltunk mindkettőnknek kerékpárt és kis segítséggel hamarosan abban is gyarapíthatta függetlenségét. Nagyobb lépés volt tőle gépjármü-vezető engedélyének megszerzése. Könnyebbé tette a próbát, hogy a Quebec illetőségü vezető-iskola képzése után, minden formális állami vizsga nélkül kiadták az engedélyt. Nehezebb volt viszont nálam levizsgázni! Mielőtt beleegyeztem, hogy saját maga biztonsága mellett kisbabánk biztonsága sincs veszélyeztetve, sok kilométert kellett 'árgus szemeim' előtt levezetnie. Dugó kutyánk is nagyon élvezte az új helyet. Mivel bíztunk hozzánk való ragaszkodásában, gyakran kint tartózkodhatott minden kötöttség nélkül. Nem is ment ő sehova, rendszerint a nappali kertre néző nagy üvegajtaján keresztül tartott mindannyiunkat szem előtt.

Az Edmontonból magammal hozott munkateher 'leküzdésével' alkalmam nyílt jobban körültekinteni. Az Ottawában és Hull mel-

lékvárosában székelő, állandó mozgásban lévő állami apparátus legalább a fél vidék gazdaságát tartotta el jelenlétével és határozta meg sajátosságait. Ennek ellenére soha sem éreztük környezetünket 'átjáró-háznak', főleg az ottawai oldal tégla és kőépületei-

ben volt ami állandóságot sugallt. Emellett a nagyszámú állami gyüjteményeket elszállásoló épületek, múzeumok és 'nemzetinek' nevezett komplexumok, mint a Művészeti Központ, reprezentativ céllal tervezett miniszteriumi centrumok meggyőző képet adtak a városnak. Legvonzóbb oldala nekünk, 'emberi léptékben' megmaradt méreteik voltak.

Nem volt annyira vonzó viszont maga az ottawai 'apparátus' egyre növekvő száma és tevékenységeinek átláthatatlansága. Mindent, érezhetően áthatott a napi politika. Az előrejutáshoz 'helyezkedni' kellett tudni, a helyezkedés pedig a mindenkor fújó politikai szelekre való ráérzést jelentette. Ment ez a kormányhoz legközelebb álló fő-'mandarinok'-tól le az állami bürokrácia lépcsőin keresztül a legalacsonyabb helyzetű 'feljebb-vágyók'-ig. (Meglepően olvastam az Ottawa Citizen napilapban egy Lupien nevezetű 'fő-társszakminiszter' (SADM) a miniszterelnök általi azonnali menesztését, amikor egy kormányülésen, minisztere mondanivalója alatt a fejét csóválta, nemértését kifejezve. A hirtelenében kegyvesztett emberrel személyesen találkoztam 1972-ben Banffban, Akadémikus Bannikov látogatása alkalmával). Mindjárt az elején feltűnt, hogy minden állami pozició legalább egy fokozattal magasabb volt mint hasonló munkakört tartalmazó pozició az ország más részein. Emellett, új munkakörök létesítése szinte állandó jellegűnek tűnt és azok betöltése a PSC kevesebb beavatkozásával történhetett. Ha valaki 'pozició-karriert' akart csinálni, Ottawában volt arra a lehetőség! De ahhoz 'politikai alkalmazkodóság' kellett, ami hátráltatta meggyőződéses emberek előrejutását. Egyelőre, azonban nekem új munkakörömben illett ténykedni. Nagyon kevés 'hozzáadás' volt szükséges részemről az 'Egyesítő Albizottság' munkájában. A csoport müködött már hónapokkal érkezésem előtt és gyakorlatuk megszokottá vált, ami a vidéki irodákból beérkezett véleményezések és változtatási-igény kijelentések összegzése volt, hogy azt a felettesebb bizottságok hozzájárulásával továbbítsák a tervező irodához. A fontosabb szerep tehát a magasabb szintű bizottságokban volt, de az ottani hathatós érvelésben, a korábban szerzett információ ismerete kulcs-szerepet játszott. Nagyon komoly, de ritkán előforduló nézeteltérések alkalmából a vita a miniszter-helyettesek figyelmébe került és maradt sokáig vagy végleg megoldatlanul. Ismertségem voltán, még május elején meghivtak résztvenni miniszteriumunk szerkezetében új elemként megjelenő 'Környezetvédelmi Szolgálat' (Environmental Protection Service-EPS) által felállított 'Szilárd Hulladék Gazdálkodás' (Solid Waste Management) regionális bizottságban. Ezen csoport és a 'MH Steering C' üléseire kellett többször Edmontonba utaznom. Hivatalos utakon, rutinszerűen a légitársaságok 'business class' elnevezésü osztályára kaptuk a jegyeket, de ha azok már kifogytak és sürgős volt az út megengedett volt 'első osztályon' repülni. Volt abban nem kevés turpisság, amikor a jegy rendelését az utolsó pillanatra halasztotta valaki, hogy nagyobb kényelemben utazhasson. Ezen lehetőséget egyes ottawai kollegák hozták figyelmembe és bűnbánóan megvallom, két alkalommal ki is használtam azt. Csak akkor és biztos utoljára!

Közben megint három év telt el legutóbbi európai utunk óta és úgy éreztük, hogy itt az ideje bemutatni Tisa kislányunkat magyarországi nagyszüleinek. Már azon a ponton voltunk, hogy a Hull, PQ-ban lévő irodaépületünk földszintjén lévő bankban éppen utazási csekkeket vásároltam, amikor belefutottam egy nagyon rég óta nem látott, UBC éveim alatt ismert Anand Prakash nevü volt diáktársba, aki szintén az épületben dolgozott. Érdekes, hogy mindketten emlékeztünk egymás nevére. Gyors, utóbbi éveink történetének kölcsönös cseréje után említette, hogy közvetlen közelükben lakik egy szintén magyar, Joe Molnar nevezetű ember. Volt neken egy hasonnevü barátom, akivel 10 éve megszakadt a kapcsolat: talán Molnár Jóska barátom lehet a szomszéd? Hazafelé vezetve fel is ötlött, hogy kora- tavaszi sétánkon láttunk mi a Castelbeau utca végén 'Molnar' feliratú postaládát, amire Leone fel is hívta a figyelmemet, de mivel az később eltünt, az esemény is homályba veszett. Hazaérve, felhívtam az Anand által adott számot és beigazolódott találgatásom. Már csak egy nap volt hátra repülönk indulásáig, de minden percét kihasználtuk annak a napnak, hogy megoszthassuk egymással a velünk tíz éve történteket. Beköltözésünkkor tényleg ők is a mi utcánkon laktak, de hamarosan kődobásnyi távolságban nagyobb házat vettek. Munkába menet, a Mezőgazdasági Minisztériumhoz, mint a virágkertészet kutatás osztályvezetője, Jóska házunk előtt szokott elvezetni és akkor neki is feltűnt a 'pulikinézetű' kutya az 'új lakosok' házánál. Egyedüli gyerek lévén, pár éve kihozatta idős szüleit Debrecenből, akik most együtt éltek családjával. Mint szintén kutyabolondok, akkor éppen két nagytermetű dándog tulajdonosai voltak. Fel is ajánlotta rögtön, hogy utána néz pulinknak távollétünk alatt, de akkora mi már elrendeztük Dugó ideiglenes elszállásolását egy kutyatenyésztőnél.

Augusztus 25.-én délután indultunk útnak, a KLM irodától vásárolt jegyekkel. Tízhónapos kisbabánkra is felszámolták a felnőtt jegy 10%-át ülőhely nélkül, de az akkori ritkán telt gépeken az úgy sem számított. Interkontinentális járatunkra Montreálban szálltunk fel és örömmel vettük tudomásul, hogy üléseink közvetlenül a második választófal mögött voltak, tehát volt elég hely a lábunknál Tisa számára is. (Megjegyzendő, hogy az akkori kezdetleges bánásmód a későbbiekben sokat javult és csecsemő fekvőhelyül a válaszfalra felerősíthető kis bölcsőszerűség szolgált). Valamikor, már az óceán felett, felhördültem egy, a folyosón álló, közvetlenül a vállam felett 'füstöt-okádó' alakra, aki bocsánatkéröen nyomta el azonnal cigatettáját és vonult vissza ülésére. Durva hangú ripakodásom, gyermekünk egészségének védelmén túl azon is alapult, hogy mi kifejezetten 'nemdohányzó' ülőhelyeket kértünk és meggyőződésünk szerint kaptunk is. Csak később vettem észre, hogy közvetlen fejünk felett volt elhelyezve a 'dohányzó' felirat. Előbb mentem bocsánatot kérni a korábban leszólt olasz utastól, aki nem nagyon értette hangulatom változását, utána pedig a szegény kisérőhölgynek rontottam társaságuk felelőttlen ügyfél-kezelése miatt. Ő sem tehetett róla. Az igazi ludas pedig valahol az ottawai irodájukban követhette el tovább felelőtlen intézkedéseit. Remélem, KLM megreguláza ügynökeit és szolgáltatta a továbbiakban azt, amit jó hirük után elvárhat az utazó. A dohányzó utasnak pedig csak a javát szolgálhattam, egészségtelen habitusának csak rövid idejü szüneteltetésével is. Tisa pedig végig aludta az egészet.

Szintén KLM gépen utaztunk Amsterdamból Budapestre, amikor ismeretlen okok miatt leszálltunk a prágai repülötéren. Hamarosan morcona fegyveresek szálltak be és kényszerítettek minden utast a gép elhagyására, de megenyhülhettek a gyönyörü kisbaba láttán, mert Leone és Tisa maradhatott. (Különössége miatt említhető, hogy a Leone útlevelét vizsgáló egyenruhás, fejjel lefelé tartotta kezében az iratot!). A váróba beterelt utazókat is igazoltatták, majd engedték visszaszállni. Ezután senki sem adott magyarázatot a különben prózai eseményre, de mindez alatt Leone-t majdnem 'kitörte a frász' értem és értük való aggódásában. Kárpótlásul mondhattuk viszont, hogy már voltunk Csehszlovákiában is! Először és utoljára!

Késve érkeztünk Ferihegyre a 'kényszer'-leszállás miatt, ahol édesanyám és bátyám egyből felismertek minket, ahogy a gépből kiszálva, rá sem hederítve a repülőt körülvevő, nyakig felfegyverzett egyenruhásokra, győzelmi díjként, kinyújtott karokkal a fejem felé emeltem csöppségünket 'hazaérkezése' alkalmából. (Nem maradt emlékem az érkezéskori kivizsgálásról, mint ahogy a későbbi 'be és kijelentkezés'-ről sem, amit azon helyzet javulásának tulajdonítok). Egyből le 'Berénybe' a már jól befutott Klotildnak becézett Wartburg autóban s a házhoz közeledve most nem fogott el a korábbi két látogatásunk különös 'időben-vissza' érzése. Talán már gyakorlott világjárók lettünk! A nagy vaskaput kitáró Adonis-testű fiatalemberben pedig alig ismerntük fel a mi 'kis Gyurikánkat'. Felnőtt a gyerek és megerősödött a több éves kenuzásban. Ezután már csak Gyurinak fogjuk hívni! Ott volt bátyám új házasságának első terméke a másfél éves Rita, és a friss anya Gabi is. Apám csak később érkezett, széles mosolyával napi munkájából hazatérve. A sok öröm közt számomra legnagyobb Anyám jó egészsége és viruló életkedve volt.

Legtöbb időnket szüleim házánál töltöttük a nagycsalád többi tagja körében, de gyakran felutaztunk Budapestre, egyszer (esetleg kétszer) a kisbabákat hátrahagyva, a nagymama gondoskodására bízva. Ilyenkor együttesen a várost jártuk, inkább villamossal, mert az autó áradat ekkorra már megérkezett Magyarországra is, de különösen Budapestre és a leparkolás problémákkal járt. Üzleteket, éttermeket látogattunk, hogy láthassuk a 'fejlődést', ami kétségtelenül érezhető volt. Mozigépemmel végigfényképeztem a Nagykörutat villamosról, hogy érzékelhessem a városi 'nyüzsgést' és tisztán emlékszem a rajtam átfutó félelem -érzésre, amikor a 'Korvin-köz' került gépem látókörébe. Esetleg figyelnek engem? – Még mindig a paranoia!

Bátyámék megtartották szabadságukat latogatásunk idejére, hogy minél több időt tölthessünk együtt. Büszkén mutatták meg Tata közelében, a hegyoldali kis telküket, rajta egy kis faházikóval, jeléül a 'hatalom' részéről akkor már mutatkozó engedékenységnek a személyi tulajdonjogok gyakorlásában. Meglátogattuk Dugó kutyánk faji és emberi szüleit a közeli Nagytétény községben és megláttuk kutyánk jó tulajdonságainak jeleit úgy a kutya szülőkben mint a tenyésztőkben. Később hagytuk magunkat rábeszélni, hogy fülbevaló viselés okán 'kilyukasztassuk' kisbabánk füleit Ferkóék korosodó fogorvosnője által, aki szerintük 'művésze' volt a tettnek. Nos, a fogorvosi székben ülve, ölemben tarva a csöppséget százszoros áttételben éreztem kislányunk fájdalmait, amig az ügyetlen öregasszony, Tisa szívfájdító sikongása közepett, időtlen időkig szúrkálgattata a csöpp füleket. Középkori kínzások nem lehettek rosszabbak!

Kiemelendő eseményként említhetem díszes vacsoránkat a Mátyás Pince nevü 'osztályfeletti' étteremben. Bátyám mindjárt a helyiek háttérbeszorítására gondolt, amikor telefon hívására nem tudtak helyet biztosítani és csak akkor nyugodott meg, amikor angolul szólva engem is csak egy másik napra tudtak befogadni. Ferkóék szomszédja, aki akkor már mint 'maszek' trafikos működött és mutatott nagy érdeklődést kanadai dollárjaink iránt, felajánlotta, hogy utána néz a két kisbabának. A bizalom bátyámék részéről megvolt a személyben, mert pár évvel később együtt épitettek családjával házat a budai hegyekben. Taxival utaztunk, hogy mindannyian 'fogyaszthassunk'. Az ebéd nem volt valami különös, sem a híres cigányzenekar egyedülálló, de ami emlékezetessé tette az estét az a szomszéd asztalnál ülők voltak. Nem sokkal leültetésünk után érkezett meg Kádár János, akkori 'kommunista főmufti' feleségével és az Aczél György (az akkori kulturális élet 'cár'-ja) házaspárral. Nem voltunk megilletődve, de kiváncsian néztünk körül, hogy hol helyezkedhetnek el testőreik. Találtunk is gyanúnkra alkalmasnak egy felénk gyakran nézegető jól megtermett szőke fiatalembert, a 'hiresek'-nek háttal ülő Gabi azon érzése ellenében, hogy a fiatalember figyelmét ő kelthette fel. Később feltünt, hogy több vendég is nézeget felénk, talán mert minket néztek testőröknek. Tényleg, elhelyezésünk olyan volt, hogy esetleges, a 'nagyfunkcik' felé célzott lövések csak rajtunk keresztül értek volna oda. Jót is mulattunk magunk közt ezeket latolgatva. A vendégek gyanúját talán erősítettük is, amikor mi is hamarosan távoztunk a neves csoport távozása után. Az étterem előtt újból 'találkoztunk' a hirességekkel, de testőröket ott se láttunk. A 'nagyhatalmú ember' kis kézlegyintéssel küldte előre várakozó fekete Mercedes limuzinjait, mert ők egy kicsit még sétálni akartak. Még emlékezetessebbé tette az estét a hazafelé tartó taxifuvar. Az őrült vezető nem hallgatott kéréseinkre, hogy lassuljon le és járműje teljes képességét kihasználva száguldott a keskeny budafoki úton. Főútnak volt az jelezve, de semmivel sem szélesebb mint a gyakorta beletorkolló sikátorszerü keresztutcák. A kevés borfogyasztással tompított idegeink ellenére is görcsösen markoltuk az ülésünk szélébe és az út végeztével csak azért adtunk borravalót a soffőrnek, mert életben maradtunk.

Budapesti tartózkodásunk alatt szakítottunk időt meglátogatni Máli nagynénémet és akkor már nagylánnyá fejlődő, általunk csak 'Kis Kati'-nak nevezett egyszem gyermekét és Panni nagynénémet, 'Kis Pityu' fiával (a 'Pityu' jelző nekem járt, családomban előnyben részesített második nevem után), mivel férjének és lányuknak, Zsuzsinak (akivel addig nem találkoztam) 'szinház jegyük volt'. Nem tudtam mire vélni a programok kereszteződését, de megértőek maradtunk. Ferkó és Gabi el se jött velünk, mivel ők 'súroltnak' érezték magukat valami korábbi esemény okán. Egyik nap kimentünk a Ferihegy közeli Gyömrői útra, meglátogatni Leone sógorának hugát és Tisához hasonkorú kisbabáját. Nem sokkal korábban csonkult meg a fiatal család az apa tragikus vizbefulladásával egy biztonságosnak vélt vályoggödörben való fürdés közben. A nyomasztóan ható szerencsétlenség ellenére is meleg barátsággal fogadott minket a frissen özvegyült fiatalasszony. Hozzájuk tartva, a 'Ferihegyi repülőtérre vezető út'-on, a vaskorlátok közé szorított keskeny sávú 'gyorshajtású uton' a budafoki taxisnál is őrültebb vezetővel találtuk magunkat szemben, amikor valakit előzve hirtelen elénk cikázott, és csak egy szempillantásnyi ideje maradt sávjába visszatérni. Megint csak a gondviselésnek köszönhettük kis családunk kiirtásának elkerülését (biztonsági övek és 'gyermek-ülések' használata előtti idő!). Észheztérésünk után tisztázódott a tudat, hogy az őrült vezető és a mellette ülő egyén rendőr egyenruhát viseltek!

Ismét Jászberényben, meglátogatott bennünket Szulyovszky Laci volt gimnáziumi osztálytársam. A csontos-inas vékony diákra emlékezve nem ismertem fel, látogatásának előrejelzése ellenére sem a 'köpcsös középkorú embert', akit a kapuajtóban köszönthettem. A sokat költözködő ügyvéddé lett barát akkor éppen Berényben működött és többféle segitségi felajánlásai közt volt engem összehozni egy találkozóra a Tiszti Klubban (közhasználatban megtartott régi 'horthysta' név), régen látott volt gimnáziumi szerelmemmel. A találkozó nem történt meg.

Voltunk viszont a helyi Lemez és Fémnyomó Gyár által reprezentációs célokra a Neszűrben (a város szöllő termelő határán) fentartott 'Lehelgyöngye' nevű első osztályú vendéglőben, kisebb baráti társaságban, ahol 'nagyvonalúan'(?) $5 borravalót küldtem a konyhának, miután kiderült, hogy a 'chef' Manci unokatestvérem fia volt. Résztvettünk bátyámék érettségijük 20. évfordulóján tartott találkozón, ahol a fiatalos asszonyoknak osztogatott bókjaim miatt Zsike, bátyám volt felesége (és Gyuri édesanyja) annyira megneheztelt rám, hogy azután kerülte a velünk való találkozást. Szintén furcsasága révén maradt meg bennem az emlék, amikor másnap a Főtéren összefutva Sass Balázs orvossá tanult, volt gyerekkori játszó és gimnáziumi osztálytárssal, a nagy barátsággal feléje nyújtott kezemet fehér kesztyűjét kezén tartva fogta csak meg. Zavaromban nem tudtam hogy bőrbajra vagy túlzott higiéniára gondoljak. Őt se láttam többé.

Utunk vége felé egyre több időt töltöttünk szüleimnél, nagycsaládunk keretében. Tisa hamar megtanulta édesanyámtól az alsó ajkat újjal fricskázva kiejtett „bö-bö-Sári" játékos hangot és a hosszan együtt töltött óráikban magába szívni és máig megtartani magyarsághoz tartozásának tudatát. Ezekben a napokban erősödött meg Leonban és bennem az elhatározás, hogy érdemes gyereket hozni a világra és hogy kell családunkat tovább gyarapítani.

Maradt még annyi időnk, hogy Budapestre visszatérve közösen megcsodáljuk Gyuri kenuzásban elsajátított képességeit. A Margitsziget keleti oldaláról indulva, előbb az ár ellenében, majd délnek fordulva az árral evezve a tizenéves kölyök körbejárta a szigetet és mint kiderült nem csak akkor, hanem rendszeresen minden edzésen. Nem csoda hogy erős a magyar kayak-kenu sport.

Szeptember 29-én indultunk vissza Kanadába. Nincsennek emlékeim a visszaútról, csupán a montreáli érkezésnél történt kisebb kellemetlenségről. Csomagokkal és kisbabánkkal leterhelve problémás volt haladni a sorban az útleveleket ellenőrző kioszk felé. Szamunkra érthetetlenül, a terem egy korlátokkal elzárt másik részében voltak sorbarakva a böröndök kezelésében segítő tolókocsik. Megkértem a közelben áldogáló díszegyenruhás lovasrendőrt, hogy hozzon nekünk egyet a zárt helyről, de az csak értetlenül nézett rám és hadart valamit franciául. Türelmetlenségemben kézlegyintéssel fordultam el tőle, de a rendőr talán büszkeségében sértve utánam jött és továbbra is franciául 'hapciáskodott', amit csak akkor hagyott abba, amikor látta a gyerekkel való helyzetünket. Addigra már több ember 'áttörte' a korlátokat és szerzett magának tolókocsit, amit mi is hamarosan megtettünk. Tessék, ez is Kanada: külföldről hazatérő, a szabályoknak engedelmeskedő állampolgár nem tud segítséget kapni az ország egyik hivatalos nyelvén azon ország egyenruhás rendőrétől.

Dugó annyira jól érezte magát a 'kennel'-ben, hogy vonakodott velünk hazajönni, amiért kicsit sértődve is éreztünk magunkat. Hamarosan kapcsolatba léptünk a nagytétényi tenyésztőtől kapott telefonszámon Dugó 'alomtársával' (littermate), akinek családja Ottawában lakott. El is jöttek látogatóba de a Pulik nem mutattak egymáshoz semmi vonzódást, és amikor másik kutyájuk, egy vizsla megharapta Dugót, véget is vetettünk a vendégeskedésnek.

Október elején vettünk egy újságban meghirdetett használt ('72-es évjáratú) Peugeot 304-es ezüstszínű kombit ($1700-ért) megnövekedett szükségleteink kielégítésére. Az árusító, egy mexikói követségi alkalmazott, nem mutatott semmi lelkifurdalást az árat drasztikusan lecsökkentve bejelölni az átírási beadványokon, hogy leredukálja a járadékot és kedvezőbbé tegye a kért árat.

Munkába való visszatértem után folytatódott a már korábban kialakult ütem. Többször utaztam Edmontonba a különböző bizottságok üléseire és decemberben Ottawában bevontak egy 'Zöld Papír' összeállításába, ami minisztériumunk Környezetgazdálkodás Szolgálatának létjogosultságát és feladatainak boncolgatását lett hivatva bemutatni (EMS Green Paper). No de erről majd többet a következőkben.

Otthon nagy örömmel vettük a kanadai nagymama látogatását karácsonykor. Kitűnően működő kandallónkban égő kényfánk tüzéből áradó meleg képletesen tovább segítette kis családunk ünnepi hangulatát. *(2015 április 5, Vancouver, BC)*

Apt Kamill: **Életek, emberek...** (16.rész). Megint Britt Kolumbia

Britt Kolumbia, Kanada legnyugatibb tartománya, csodálatosan szép, hatalmas terület. Ha az ember godolatban kivágná a térképből és a sarkkör mellett eltolná keletre, akkor a Skót Shetland Szigetek, Oslo, Stockholm, Varsó, Miskolc, Bécs, Zürih, Francia ország egy kis csücske, Luxenbug és Belgium, s természetesen minden ami ezen a vonalon belül esik, mint az Északi tenger nagy része, az egész Németország, Hollandia, Dánia, Lengyelország fele, Csehország, Szlovákia, meg Erdély egy része, még benne volnának. Kicsit tán nehéz is elképzelni, hogy ez micsoda távolságákat jelent. Talán segit érzékelni, hogy amikor Kinga lányunk befejezte az egyetemet, a Yukon-i határ mellett, Cassiarba, egy bányatalepre ment tanárnak. Ez Victoriától, országúton 2300 kilóméterre esett. A tartomány vizei három oceánba folynak.

Hát én itt kaptam állást az Erdészeti Minisztérium Mérnöki Osztályán. Akkor még nagyon más volt a világ. A tartomány területének oroszlánrésze még feltáratlan volt. A lakosság száma két millió körül, az összterület 94%-a úgynevezett koronabirtok, vagyis közbirtok, főleg erdő, néhány százalék magánkézben levő mezőgazdasági területtel. Micsoda paradicsom! És ezt a csaknem Európa nagyságú paradicsomot rövid három évtizednyi felelőtlen rablógazdáskodással, a globális nagytőke vezénylete alatt félreinformált, alig pár millió, alapjában jóhiszemű ember hogy tönkre tudta tenni? Akkor még nagyon ritka volt akinek felötlött, hogy a haladásnak nem csak szine, fonákja is van. Sokan még ma sem hiszik. Ezen nemigen lehet segiteni. Ilyen az ember.

A mérnöki osztály kiválóan szervezett, nagy hatásfokú, teljesen korrupció mentes munkaegység volt. A partvidék keskeny, már feltárt csíkját kivéve, a mi osztályunk tervezte, tüzte ki és épitette az úthálózat nagy részét, a hidakat is beleértve. Az erdőfeltáráson kivül, a Minisztérium egyéb müszaki és tehnológiai funkcióinak nagy részét, igy például az áramfejlesztés folyamán kialakuló hatalmas vizgyüjtő medencék előkészitését és tisztitását is mi végeztük. Én elöször az épitési részleghez, és ezenbelül a vizgyüjtő medencékhez kerültem. Főnököm volt soproni tanárunk, Klima Imre, később vadásztársam, és közeli jó barátom lett.

A költözködés egyik kontinensről a másikra, egyik óceántól a másikhoz, lassan kezdett rutinná válni. Egy vagy két nagy láda a könyveknek, fényképeknek meg apró személyes kacatoknak. A többi marad. Életem eddig egyetlen újonan vett autóját is St.Johns'-ban hagytuk. Vancouverben édesapám-anyám, bátyám és Ruth, a barátnője vártak bennünket. Szép nyári délután, új élet, új világ, új emberek.

Victóriában Baranyay Jóska, volt tanárom, Gőzsi révén -nem is távoli- rokon, és felesége Valeszka segitségével hamar helyre rázódtunk. Mire az iskola megindult saját házunkban laktunk, ahova rövidesen szüleim s bátyám is hozzánk költöztek. Együtt volt a család. Negyed holdas városi telkünkön a ház körüli manikürözött gyep jórésze egykettöre konyhakert és gyümölcsös lett.

Az újfullandi jég és szél után kihasználtuk, s még most is élvezzük Victória barátságosabb klimáját. Mindjárt az elején átálltunk a kerékpározásra és a városon belül még most is biciklivel közlekedünk. Amikor kilencvenkettőben nyugdijba mentem, kiszámítottam, hogy a húsz év irodába járással kétszer körül biciklizhettem volna az egyenlitőt.

A munkába is szinte hazajöttem. Sok volt a soproni kolléga, köztük a mi osztályunkon Juhász Gyuszi, Krajcár Ernő, Nyers Feri, Porpáczy Lehel, Bige Zsolt, akik már jól megalapozták a hírnevünket, ezért mint Újfullandban, itt is könnyü volt a kezdés. Az elején, Klima Imre mellett, program tervezés, költségvetés és koordináció volt a dolgom. A Columbia, a Peace és a Fraser folyók négy nagy, és másik néhány folyó kisebb viztárolójával dolgoztam, de fél év múlva átvettem az egyik legnagyobb terület, a Nechako reservoir főnöki posztját, Ootsa Lake-en.

Ez más volt mint a másik három nagy gyüjtő medence tisztitása. Itt a gátat több mint húsz évvel azelőtt épitették, az ötvenes évek elején. A Nechako vízgyüjtő terület felső részét leválasztva a Fraser rendszerről, a vizet átvitték a Parti Hegység vízválasztóján a kitimati aluminium gyár táplálására, elárasztva erdőt, mezőt, farmot, ami volt. Az igy keletkezett, kb 420 kilométer hosszú, átlag másfél km széles tórendszer tisztitása volt a feladat. Nem volt egyszerű munka.

A tisztogatás főleg a biztonságos víziközlekedés célját szolgálta. A millió és millió köbméter élárasztott faanyag használhatósága és hasznositása csak mint másod vagy harmadlagos kérdés merült fel. A tóból kimeredő, elhalt erdők nagy részét a téli alacsony vizálláskor a szél a jég felett leborotválta, és olvadáskor, egy kis ide-oda úszklás után, ahogy a víz emelkedett, a gyakori viharok betolták a partszegély mellett álló döglött fák közé. A lenyírt fatörzsek teteje a nyári magas vizálláskor olyan kétméternyire volt a viz szintje alatt. Szélcsendben. Szeles időben a csonkok hegye elérte a hullámvölgyek alját, következésképpen nyáron a part felől a víz, a vízfelől pedig a part megközelitése vagy lehetetlen, vagy nagyon veszélyes volt.

A vidéknek kontinentális klimája van. Télen negyon hideg. Mit jelent az, hogy 'nagyon hideg'? Például azt, hogy a helyi iskolákat minusz 5O celziuszig nyitva tartják. Nem gyakran, de évente párszor előfordul, hogy a hideg miatt szünetel a tanitás. Ilyenkor a hidegben lánc szakad, rugó törik, leállnak a munkák. Nyáron aztán meleg van. A meleg időben hirtelen szélviharok tiz-tizenöt perc alatt métres hullámokat kevernek a hosszú vizfelületeken. A viz mindig hideg. Akit egy ilyen egy-kétórás vihar a tavon talál, az bajban van. Ha van elég benzinje, és birja a gyomra, kivárhatja a végét, a nyilt vizen, a part mellett félig megfeneklett, félig hullámzó fatömeg húsdarálójától távol. Nekünk a munkában biztonságos, nagy csónakjaink voltak, s munka közben több ilyen viharban volt részem. A gyomrom is birta, tulajdonképen élveztem, de félelemetes volt, és jó volt behúzni a kikötőbe.

Tehát, a feladat a tórendszert összekötő navigációs csatornák, és a part mentén aránylag biztonságos kikötőhelyek létesitése. Az első kérdés, -nagy kérdés-, az volt, hogy hogyan? Vanderhoof faluban volt egy fakitermelő testvérpár, a Bond brothers, akik csináltak egy gépet amivel a tó felszinén látható fákat egy acél tutaj fedélzetéről drótkötélen 3O méter mélységig leereszthető hidraulikus ollóval levágták, felcsörlőzték, s aztán a parton teherautókra rakva vitték a fürésztelepre. Ennek a kimentett faanyagnak a fejében ugyanannyi köbméter álló erdő kitermelésére kaptak engedélyt. Drága volt, nem érte meg, feladták.

Egy másik társaság átvette a tutajt, s ráraktak egy hidraulikusan hajtott láncfürészt ami a víz felszine alatt vagy másfél méternyire fejezte le az álló fákat. Ők is feladták. Mi vettük át a tutajt. Búvárokkal, új gépekkel, új módszerekkel kisérleteztünk, és statisztikailag elfogadható teljesitmény tanulmányokat végeztünk. Az elárasztott famennyiséget már az elődeim, Bob Bugasleg és David Lawrie, felmérte. Rám maradt a minőség meghatározása. Az erre irányuló tanulmányt a Federális Faipari Kutató Intézet segitségével végeztük. Érdekes volt az is.

A 25O kilométerre levő Prince George-i repülőtérről hoztuk ki hozzánk a szakma kiemelkedő tudósait. Köztük John Keys, John V. Hatton, Jim Mackintosh, Jock Dobey, lehet Vancouverből, és Ross Silversides Ottawából töltött nálunk a táborban néhány napot megnézni, mit csinálunk, és megtervezni a tanulmányt. Egy bérelt Beaver hidroplannal jó alacsonyan körül röpöltük a tórendszert, hogy képet kapjanak a munka hihetetlen méreteiről, aztán átvittük őket a Peace River-i vizgyüjtő tisztitását megnézni, ahol már szintén emelkedett a viz a levágott faanyag alatt, amit a tó felületén a szél ide-oda hajtott.

A csoport szeniorja Dr. John Kesy volt. Már hatvan fölötti, széleslátókörü, bölcs, különlegesen kedves ember. Őt én vittem át Mac Kenzie-be. Kényelmesen, meg-meg állva, Prince Georgban megaludva, beszélgetve tettük meg a hatszáz kilométert. Emlékezetes két nap volt. Nagy élvezet volt a természetesen közvetelen modorú, nagytudású emberrel utazni, nézni a vidéket. Summit Lake-nél, a Szikláshegység vizválasztójánál van egy úgynevezett 'Generál Store', egy olyan mindenhonnan távol levő üzlet, ahol mint régen a vadnyugaton, mindent kapni. Ott is megálltunk, ittunk egy kávét, nézegettük a tömeg árút. Élelmiszer, láncok, kötelek, szerszámok, fegyverek, munició, hűtőszekrény, csapdák, kések, fehérnemű, kölniviz, fazekak, egérfogók...

A sok holmi közt megláttam egy igen szépfomájú, görbe nyúzókést. Forgattam, nézegettem. Egyszercsak a hátam mögött megszólal Dr Keys: Tetszik? Mondom, igen. Azt mondja, akkor vedd meg. Tudod, mondta, az életben sokszor kell az embernek választani, és én mindig jobban megbántam, ha nem tettem meg amire alkalmam lett volna, mint ha megtettem valamit, amit talán nem kellett volna. Megvettem a kést. Később is próbáltam követni, amit mondott. Nem bántam meg. A kés ma is megvan. Örülök neki, mikor a kezembe kerül.

Szerettem az Ootsa Lake-i munkámat. Az irodám a tartomány közepén, vancouveri kompállomástól 1100, a legközelebbi aszfaltozott út végétől 50 kilométerre volt. Jó embereim voltak, jól haladt a munka. Rengeteget dolgoztam.

Nyári szünetre Csilla és a gyerekek felköltöztek hozzám. Szép helyen, szabadban élvezték a vakációt, Betyár nevü négyhónapos kuvasz kutyánk társaságában. Engem csak este láttak, de ott fönt olyankor hosszúak voltak az esték. Nyár derekán csak éjfél felé lett sötét és három órára már világosodott. Összel édesapám is nálam töltött pár hetet. Akkoriban még hetente kétszer járt a Harison Airlines DC-3 Vancouverből Smithers-be, ami Burns Lake mellett is leszállt egy repülőtérnek hivott tisztáson, ha volt utas. Azzal jött fel, szabad teret, erdőt látni.

Az évi költségvetésem egy millió dollár volt, ami akkor még elég szép pénznek számitott. Az év végére megállapitottuk, hogy a húsz évig vizalatt álló faanyag lignin veszteség miatt nem alkalmas szerkezeti célokra, papirgyártásra viszont, ugyanabból az okból, jobb mint az élő fa. Ugyancsak megállapitottuk, hogy évi egy millió operációs költséggel folytatva a munkát, a közlekedési biztonság megteremtéséhez hatszáznegyven év kellene. Igen, hatszáznegyven év! Ez csak egy példa a millióból arra, hogy a kapitalizmus lelkiismeretlen, neokoloniálista alkalmazása mivel jár.

Karácsonyt és 1974 Szilveszterét otthon töltöttük, Magyarországon. Utána a tél végéig még sokat jártam Ootsa Lakere. Még most is, néha, ha behúnyom a szemem, elém jön a kristálytiszta téli éjszakák csillagmilliárdja, a Csend, a Tél szaga, és felüdit, mint akkor, régen, régen.

Az Ootsa Lake-i tábort már valaki más számolta fel. Engem áthelyeztek az erdőfeltáráshoz egy magasabb pozicióba.

Még Ootsa Lake-en, amikor a nyáron elköszöntünk egymástól, Ross Silversides futólag megkérdezte, hogy érdekelne-e a CIDA-val (Kanadai Nemzetközi Fejlesztési Ügynökség) dolgozni. Mondtam, hogy érdekesnek hangzik, de aztán meg is feledkeztem a beszégetésről. Valamikor a tél végén Victoriban az irodámban kaptam egy telefon hivást New York-ból, az ENSz központból. Közölték, hogy a CIDA javaslatára felvesznek, mint Délkeletázsia Erdészeti Koordinátora, az irodám Taiföldön, Suratani nevü városban

lesz. Egy héten belül tudni szeretnék, hogy vállalom-e. Pár nap mulva ismét hívtak azzal, hogy költségvetési komplikációk miatt elhalasztották az állás betöltését. Elnézést kértek. Szerencsém volt. Még ugyan nem döntöttünk, de lehetséges volt, hogy naivságból, kíváncsiságból vagy kalandvágyból elvállalom a munkát, ami, ahogy az évek során láttam, egyáltalán nem lett volna nekem való.
Viktória mesés környezeti adottságait kihasználandó, még hetvennégy elején elvégeztem egy búvártanfolyamot. A munkámnál is hasznos volt, meg érdekelt is. A tanfolyamot a Viktóriai Egyetem Tengeri Biológia tanszékének egy hivatásos búvár tanára, Jim Cosgrove vezette. Nagyon kemény volt, és jogosan. Nyolc héten át heti két este elmélet és egy fél nap gyakorlat, sok próba és vizsga után huszonkilencből kilencen kaptuk meg az 'Elfogadható' minősitést. Nagyon megérte. A Viktória körüli kristálytiszta vízben, a szinpompás, hegy-völgyes tengerfenék felett 'röpülni' szirtről szirtre, szinte minden alkalommal új, felejthetelen élmény volt. Akkor még sok volt a hal, és a terület nagy részén szabadon lehetett szigonnyal vadászni, igy a különben nem olcsó szórakozás legalább hozott valamit a konyhára. Később, szintén Jim Cosgrove vezetésével, elvégeztem, elemi szinten, egy tengeralatti biológia tanfolyamot. Pár évig sokat búvárkodtam. Érdekes és izgalmas volt. Észnél kellett lenni. A kemény kiképzés ellenére, két alkalommal majdnem nem jöttem fel. Most is emlékszem arra a két pofa levegőre, amit igazán az utolsó pllanatban sikerült beszivnom. Nem beszéltem róla, minek megijeszteni a családot? Aztán lassan elmaradt a tenger-fenék. Csillát meg a gyerekeket nem különösen vonzotta, hát másfelé terelődött az érdeklődés.
A gyerekek nőttek. Okos, kedves, jóindulatú ember lett mind a kettő, s hála istennek, tanultak a környezettől, persze olyan dolgokat is amit, később ugyan többé kevésbbé, kidolgozott magából a szervezetük, de mi szerettük volna, hogy minél kevesebb méreg maradjon vissza. Ilyen volt például, az öncélú fogyasztás.
A Fogyasztó Társadalom a mi fiatalkorunkban, körülöttünk, a lábunk alatt, az orrunk előtt keletkezett. Akik ismernek, tudják, hogy néha kicsit drasztikusan fogalmazok, viszont azt is tudják, hogy amit mondok azt nem azért mondom mert az úgy van, hanem azért mert én úgy látom. Hát, az én szememmel azt láttam, ahogy a lábát a Földön tartó, maga erejéből élő, független Ember a Piactól függő, kiszogáltatott proletárrá válik, valahogy úgy, hogy az emberi emésztőcsatorna két vége egyre közeledik egymáshoz, s aztán a két nyilás között eltűnik az ember, s csak fogyasztási cikkek úgyahogy megemésztett folyama árad.
Kérem! Kérem, ne tessék engem félreérteni. Tudom én, hogy a Világ igy megyen, hogy ez a Gauss görbe tragédiája, és ez mind része a 'Út'-nak. Tudom! Csak fiatal fejjel, Csillával együtt úgy gondoltuk, hogy talán kicsit lassabban, kicsit okosabban is lehetne.
Beszélgettünk a gyerekekkel -akkoriban otthon még csak magyarul - panaszkodtak, hogy milyen kevés a játékuk, a többi gyereknek ez van, meg az van, meg amaz van, új autójuk van, miegymás. Elhatároztuk, hogy ammennyit tudunk megmutatunk nekik a világból. Sokat olvastunk és utaztunk, hogy meglássák milyen az élet másutt, milyen az igazi szegénység, s hogy mi, ők, tulajdonképen milyen gazdagok vagyunk. Jó állásom volt, szépen kerestem, s amit félre tudtunk tenni azt gyereknevelés cimén elutaztuk. Ez is megérte!
Az évek során többször voltunk Mexikóban, Magyarországon, Costa Ricában, az USA-ban, megjártuk Guatemalát, Kolombiát. Úgy kellett csinálni a dolgot, hogy a két különböző korú gyerek velünk együtt élvezze az utazást. Sikerült. Csomag elvesztések, reptéren való várakozás, túlfáradás, gyomorrontások, mind velejáró része lett az utazásnak, elfogadták.
A rengeteg élmény, szép emlék, mint jó érzés olvadt bele az életünkbe. Jó néha előhúzni egyet-egyet s gondolatban újra élvezni. Mint például az Atitlan tó egyedül álló selymes vizét, vagy a kirándulást a Pacaya vulkán kráteréhez.
Guatemalaba, úgy emlékszem, 1977 vagy '78 Húsvétjára mentünk le, együtt Klima Imréékkel és Jutka leányukkal. Az éppen kitörésben levő Pacayát mindjárt az első nap néztük a tengerpart felé vezető műútról. Pár héttel később összejöttünk egy helyi családdal, akik ismerték a járást és felvezettek bennünket a kráterhez.
A reptéren bérelt kis Szubaru kombiba, most csomagok nélkül, de nyolcan zsúfolódtunk be, úgy mentünk az út végéig. Onnan gyalog, tán két kilométert fel, itt-ott fás legelőkön a kúp aljánál levő frissen leperzselt, hamuval korommal bevont kis halott ligetig. Imre és Csilla ott maradtak, azt mondták, hogy már eleget másztak, innen is látják. Mi, Zsókával és a gyerekekkel felmásztunk a körülbelül háromszáz méter magas kúpra, ami szabályszerűen, pár percenként ismétlődően erősen megrázkódott, és egy-egy sűrű, ronda kénes füstfelhőt böffentett, ami ugyan teljesen eltakart bennünket, de az erős nyugati szél, szerencsére csaknem azonnal, elfújt a fejünk felől. A kúp tetején a kihalt régi kráterba könnyen le tudtunk menni. Itt találkoztunk egy Calgary-ból való fital kanadai házaspárral. Rajtuk kivül senki más nem volt a környéken. A kráter nyugati szegélyéről kicsit lejjebb mászva bele lehetett látni az új aktiv kráterba. Innen böfögte a Pacaya a füstöt. A kráter meglepően kicsi volt. A nem több mint tíz méterre levő láva lassan duzzadt, aztán egyre erősödő rezgés után böffentett egyet, majd visszasüllyedt. Megint az a hihetetlen Erő közvetlen a lábunk alatt. Most is tisztán látom és érzem a képet, mintha ott lennék.
Néhány év kihagyás után, az utolsó családi kiránduláson, 1989-ben már felnőtt gyerekeinkkel mentünk vissza Costa Ricába, együtt tölteni két hetet, nyugodtan elbeszélgetni a napos tengerparton. Hanem addig még sok viz lefolyt a Dunán.
Victoria, a tartomány fővárosa, a Vancouver Sziget déli csücskéből kilógó, körülbelül tizszer harminc kilóméter nagyságú félszigeten, több kisebb településből összetákolt kertváros, a hetvenes években még jóval kevesebb mint fél millió lakossal. Pont nekünk való méret. Állandó szinfonikus zenekar, két nagy szinház, több kicsi, iskolák, egyetem, ösvények, parkok, úgy elhelyezve, hogy amikor még szabad volt a város vizgyüjtőterületén vadászni, előfordult, hogy délelött tizkor már hazafelé jöttem villásreggelizni, tüzifával megrakott utánfutó tetején az évrevaló szarvashús. Sokat kirándultunk az erdőbe, bóklászni, gombát szedni, vadászni. Én a magamrészéről kimondottan húsvadász voltam. A trófea soha nem érdekelt. Az erdőt szerettem. Söréttel szerettem lőni, hát töltöttük a patront, s néha, valahol messze, kint magálltunk az út szélén, Klima Imrével meg a családdal agyaggalambot lőni.
Soha nem unatkoztam. Itt Victorióban sem igen voltak üres perceim, mégis elkerülhetetlen volt, hogy a zene előbb vagy utóbb bele ne keveredjen az életembe. Még St. John's-ban, valamelyik születésnapomra kaptam Csillától egy szép kis klasszikus gitárt, azon pilingéltem. Egész jól ment. Később zongorázni kezdtem. Élveztem nagyon azt is, aztán, már negyven éves fejjel, én keveredtem bele, először csak a magyar, később meg a balkáni népitáncba is.
A magyarba a gyerekek is beálltak, csináltuk együtt vagy tiz éven át. Én még most, 33 évvel később is csinálom, ahogy egy öregember tudja. A csoportunk egész jó hagyományörző csoporttá nőtte ki magát. Megjártuk az USA közelebbi városait, a négy nyugatkanadai tartományt többször is, Magyarországra is meghivtak bennünket háromszor. Sok munka, sok tanulás, sok utazás, sok mulatás. Sok örömöm volt benne, de az utóbbi tiz évben már inkább csak muzsikálnék, ha volna elég fiatal táncos. A muzsika meg csak úgy jött. Először balkáni klarinét, meg dob, aztán tárogató, majd háromhúros széki kontra s végül nagybőgő. Egyiken sem vagyok különösebben jó, de elmegy, és én nagyon élvezem. Most, hogy meggondolom, nem is tudom honnan volt időm dolgozni. Pedig volt.
Új beosztósom a 'Management Engineering' nevű részlegen belül volt. Mindig bajom volt a 'management' szó kanadai fogalmát magyarra forditani. Irányitás, kezelés, gondnokság féle, de egyik sem teljesen pontos. Ennek megfelelően a részleg is nagyon sok különböző dologgal foglalkozott. Hozzánk tartozott az erdőterületek feltárásának megtervezése, igy a hosszú távon fenntertható erdő termékenység kérdése, az erdészeti gépesités erdőművelési része, kisérleti vágásmódszerek tanulmányozása, a fotogrammetria tehnológiai alkalmazásának fejlesztése, s ráadásul az akkoriban éppen sarjadzó számitógép tehnológia egész kormányon belüli alkalmazása. Túl sok? De még mennyire! Viszont nagyon érdekes.

Új főnököm, Karl Rieche, nem sokkal azelőtt vette át a részleg vezetését, hogy én odakerültem. Ambiciózus ember volt, látta a rettentő gyors tehnológiai és társadalmi változás okozta hiányosságokat, és a velük járó lehetőségeket, hát nekiment a közepének, ügyesen kiharcolva pénzt és személyzetet a hézagok betöltésére. Nekem jól jött. Megint rengeteg érdekes dolgom volt új területeken.
Amennyire lehet szeretném elkerülni, hogy szakmai részletekkel untassak bárkit is, de mivel mindig próbáltam komolyan venni amit csináltam, a munkám mélyen belefonódott az életembe, hát muszáj valamelyest beszélni róla. Még szerencse, hogy akadt benne jó is, szép is, emberi is bőven. A sok ganéj között volt itt is virág.
A szakmai továbbképzést erősen támogatták. Átestem jó néhány magasabb szintű közgazadasági, társadalom tudományi, adminsztrációs és egyéb szakmai fejtágitón. Volt emlékezetes élmény is. Ezek között volt a Torontó-i út, amiről már beszltem. Az amikor a repülő személyzet finom vörösborba áztatott amig a kézirásukat analizáltam. Felejthetetlen volt a New Orleans-i utam, amikor az Amerikai Agrárménök Szövetség évi gyülésén tartottam felolvasást két munkánkról, amiket valamikor 1978-ban fejeztünk be. Az akkor még épségben álló spanyol temető, a régi belváros, féltrópusi növényzet, keskeny utcák, a karácsony előtti bársonyos meleg. A egy hetes úton alig aludtam. Nappal gyülések, éjjel pedig igazán Nagy Jazz egy-egy sör mellett a Bourbon vagy a Basin Street-i jazz klubbkban. Ugyancsak, sose fogom elfelejteni a helikoptres fenyőtoboz gyüjtési kisérletet, Smithers-től északra, azt hiszem 1978 nyarán.
Ez egyike azoknak az élményeknek, amit nem könnyen cserélnék el. Fontos dolog volt abban az időben a fenyőtoboz gyüjtés költség csökkentése. Sokan próbálkoztak sokmindennel. Ez az ötlet Gordie Buffet nevű tehnikusunktól származott. Mivel igértes volt kipróbáltuk. Szereintem nem volt veszélyes, de azért nem küldtem fel mást, magam próbáltam ki. Az igazat megvallva, önzés is volt benne. Nagyon nekem való dolog volt, és a saját zsebemből soha nem tudtam volna megengedni magamnak ezt a minden angolparkon túltevő élményt. Gyerekség? Lehet, de nem szégyelem.
A kisérleten a helyi személyzeten kivül jelen volt Jim Kinghorn, a federális kormány kiséleti intézetétől, meg néhányan az erdőművelési osztályról. A dolog lényege az vot, hogy egy úgynevezett monszúnzsákra, egy erdőtűzoltáshoz használt, háromszáz liter körüli, fémkeretes vászonzsákra, ráakasztottunk négy másfélméteres kötéldarabot meg egy láncfűrészt. A vödröt egy harminc méteres kötélel egy Bell 206B-s helikopter alá akasztottuk és egy kommunikációs vonallal bekötöttük a helikoter pilóta rádiójához. Ken Norry nevű, különlegesen jó, fiatal pilóta ült a gépbe, én meg a kosárba bekötve álltam. Igy repültünk Kennel fától-fáig, meglaszszózva és levágva egy-egy, két vagy három-méteres, tobozzal rakott fenyőcsúcsot, aztán leraktuk a leszálló helyen, majd vissza egy új rakományért. Bizony fantasztikus élmény volt a gyönyörű hegyek közt az erdő felett lengeni a hosszú kötélen, keresni és kiemelni a jól termő fákat, mint egy 'cowboy' a kövér tinót a gulyából. A kisérlet eredménye jó volt, de valamelyik iróasztal mögött egy papir tologató félelmetesnek találta a módszert, nem engdélyezték. Szép volt, rég volt. Szegény Gordie Buffet már sok éve elment, fiatalon. Velem maradt az emléke, a humora.
1975 őszére estek a tartományi választások. Felületes szemlélőnek egyszerűen válssztások voltak, de kormányon belül hihetelen változások indultak meg. Harminc év távlatából visszanézve, szerintem épp akkoriban roggyant meg, vagy helyesebben, akkor vehettük volna észre, hogy megroggyant az athéni demokráciára épitett világunk alapja: a lokalitás, a helyi kepviselet, a helyi ember befolyása, a helyi környezet fontosságának figyelembe vétele. Nem vettük észre. Helyesbben nagyon kevesen voltak, akik észrevették. Például a 'Club of Rome', Bruce és Schumacher, Pierre Trudeau. A folyamat, mint minden az utóbbi fél évszázadban, nagyon gyors volt. Tulajdonképen senkit sem lehet hibáztatni, csak a saját rövidláltásunkat. Nekünk, erdészeknek észre kellett, vagy legalább kellett volna venni, hisz az erdőkincs hosszúlejártú fenntartása és a tőzsde napi állásától függő erdőgazdálkodás legtöbbször homlokegyenest ellenkező irányba mutattak. A legtöbben nem vettünk észre semmit. Aztán jött Regan, jött a Tatcherismus, a helyi kormányok egyre növekvő impotenciája, korruptálódása, a globális tőzsde teljes hatalma, az egyre erősebb függőleges társadalmi polarizáció, éghajlat változás, globális felmelegedés... folytassam? Minek? Nagyon sokan még ma sem látunk semmit. S ha látunk is, fogalmunk sincs, hogy mit kéne, vagy mit lehetne tenni.
1979 -ben átszervezték a Minisztériumot. Ideje volt. A túl gyorsan növő kamasz szimptómáit mutatta mindenhol. Karl Riechet beszippantották az átszervező bizottságba, engem nevezetk ki ideiglenesen részlegvezetőnek. Élvezetes, érdekes nyolc hónap volt. A kollégákkal minddel jól megvoltam, az embereket a munkát ismertem, körülöttünk mindenütt zűzavar, de munkánk, dolgunk volt, s ment. Az átszervezés végére a Mérnöki Osztályt darabokra verték. Tán Karl részvételének köszönhetően, a mi részlegünk változatlan maradt. Az egész tartományban mindenki egy kicsit kóválygott, de lassacskán megtaláltuk a lábunk alatt a talajt és megindultak a dolgok, de csak vajúdtak. A következő nyáron megpályáztam a Rekreaciós Osztály egy 'manager' állását. Megkaptam. Ugyancsak megkaptam a Mérnöki Osztálytól érdemben távozóknak kijáró szép bronz gulát. Eltettem.

Szabó György: **Esküvőre szól a harang...** *(Folytatás a Kapocs 64. számából)*

Nyugtalan volt az éjszakám. Többször felébredtem és utána nehezen tudtam elaludni. Amikor meg elaludtam, mindenféle balga álmok zavarták a nyugalmamat. Életre kelt fatuskók elől menekültem, amiknek alattomos gyökerei próbáltak behálózni a barátommal együtt és behúzni a hó alá, fagyos, dermesztő jégverembe, ahol bizony nagyon csúnya halál várt ránk. Arra ébredtem, hogy hideg verejték lepte el a homlokom és a nyakam környékét, amitől szinte didergés vett erőt rajtam. Próbáltam újra elaludni, de nehéz feladatnak tűnt. Amikor sikerült újra megjelentek az ijesztő gyökerek és alattomos hínár gyanánt törtek az életemre. Rémülten ébredtem fel újra és boldogan konstatáltam, nem veszélyeztet semmi, a kényelmes, meleg ágyamban vagyok. Mily megkönnyebbülés!
Végre reggel lett. Felkeltem, ám meglehetősen fáradtnak éreztem magam. Azonnal János barátom jutott eszembe, gondoltam a szenvedő arcára, óvatos lassú járására, amelynek minden lépéséből fájdalom sugárzott. Mily rohadt eset! De még így is óriás szerencse, hogy nem rosszabb lett, hiszen csak millimétereken múlott (a legjobb becslésem szerint), hogy nem lett belőle totális katasztrófa. Borzalom rágondolni is!
Megreggeliztem gyorsan és azonnal indultam a barátomhoz. János akkoriban Apt Kamillék házában lakott Safranyik Lacival. Mikor benyitottam a szobába, félhomály fogadott, szinte az elmúlást hirdetően és belekerült néhány másodpercbe, amíg tájékozódni tudtam. A síri csendben hirtelen mintha egy sóhajtásszerű jajszó ütötte volna meg a fülemet. Igen, már láttam is a János ágyát és ő feküdt rajta. Halkan és óvatosan odamentem, megálltam az ágy mellett és a legnagyobb tapintatossággal megkérdeztem: Hogy érzed magad, János? Sokáig úgy tűnt, csaknem egy örökkévalóságig csend volt, de végre halkan, alig hallhatóan megszólalt: „Azt hiszem, meghalok!" Megdöbbenve álltam ott. Nem! Az egyszerűem nem lehet! Lehetetlen, hogy az én 'Nagytestű' (magunk között néha így hívtuk Jánost, daliás, deltás alakja elismeréséül, ami mindenképpen tiszteletet érdemelt, de csak nekünk, kamarásainak volt ez a privilégiuma) barátommal egy gyalázatos, alattomos fagyökér végezzen! Éreztem, hogy elszorul a torkom a meghatódottságtól. Nem, meghalásról szó se lehet! Jó, jó elismerem, hogy ez egy átkozottul kínos állapot, de

idővel azért csak jobbra fordul a helyzet és utána megy minden tovább a normális kerékvágásban, beleértve a síelést is. Nem! A halálnak itt semmi keresnivalója nincs!
Egyébként nem ez volt az első drámai kijelentése az én János barátomnak. Valamikor korábban Farkas Pista évfolyamtársunk bérelt egy kisebbfajta autót és elhívta Jánost és Szabó Tivadart (szimtén évfolyamtársunk) egy kis városi túrára. Valahol a Marine Drive-on, az egyetem közelében Tivadarnak viszketni kezdett a tenyere egy kis autóvezetésre és megkérte Pistát, hogy engedje meg neki a kormányt egy kis távolságra. Pistának nem volt ellenvetése és Tivadar beült a kormány mögé. Azonban a baj hamarosan jött, mivel Tivadar be akarta mutatni, milyen bravúrosan tudja kezelni az automobilt. A kormányt tekergette jobbra-balra, kacsáztatva a járművet ideoda az úton. János a hátsó ülésen ült és - óvatos ember lévén - figyelmeztette Tivadart, hogy ha ezt folytatja, esetleg rosszul sülnek el a dolgok. Tivadar azonban egyszerűen figyelmen kívül hagyta János aggodalmát és tovább kacsáztatta az autót és lám, hamarosan bekövetkezett a nem kívánatos eredmény, amivel kapcsolatban korábban János aggodalmát fejezte ki. A kacsáztatás eredményeként az autó első kereke lement az aszfaltról. Az út széle puha volt, a kerék belesüllyedt és Tivadar elvesztette uralmát a járművön és egyszerűen felborultak. Ráadásul még fordultak is legalább kettőt, ahogy János visszaemlékszik.
Abban az időben a biztonsági öv fogalma még teljesen ismeretlen volt így a forgolódó masina kissé megdobálta mind a hármójukat, azonban teljesen csodálatos módon egyikőjüknek sem lett semmi baja! Csaknem hihetetlen! János éppen cigarettát szívott és a parazsa megégette az ujját. Ennyi volt az egész. Azonban a forgolódástól beszorultak az ajtók és csak úgy tudtak kijönni a járműből, hogy János kirúgta az egyik ablakot, ahol valahogyan kikecmeregtek az immár kissé megviselt állapotban lévő autóból. Mivel az autó a kisméretű gyártmányok egyike volt, hárman a kerekére állították elég könnyen. (Itt János daliás deltája határozottan előnyt jelentett!) Sőt! Vissza is tolták az útra és eltolták a 16th Avenue-ig! Hogy erre miért volt szükség, teljes rejtély maradt, még János maga se tudja.
Mire János valahogyan hazakerült, Safranyik Laci már aludt. Arra ébredt, hogy János megrázta. Laci felriadva azt látta, hogy János ott áll az ágya mellett és csak néz rá. Azonban rövid hallgatás után megszólalt: „Te! Majdnem megdöglöttem!". Ezzel elment az ágyához és lefeküdt. Ez aztán a tömörség! Érzi a nyájas olvasó a drámai mélységét ennek a kijelentésnek? Szerintem irodalomba illő!
No, de vissza Jánoshoz. A hangjából tudtam, hogy nagyon szenvedhet, teljesen tehetetlenül álltam az ágya mellett, mivel nem tudtam segíteni neki. Azért biztos voltam benne, hogy idővel enyhülni fog a fájdalma és minden bizonnyal kilábal ebből a keserves helyzetből. Vasszilárd fizikuma után ítélve, ez talán nem is fog oly sok időbe kerülni. Csak addig végig kell haladnia egy rövid, de meglehetősen keserves úton. És valóban így is történt, talpra állt hamarosan. Csak annyi maradt vissza az esetből, hogy egy ideig csak fél parttal tudott leülni a szék szélére, lévén a gyökér helye kissé érzékeny pont és leüléskor egy kis figyelmet kellett szentelni rá.
Közben haladt az idő, enyhülni kezdett a tél és éreztem, hogy hamarosan megnyílik a telep és vissza kell menni, dolgozni. Egy nap a Woodwards áruházban jártam és pamutszállal kivarrt, nagyon tetszetős képekre lettem figyelmes. Érdeklődtem iránt uk, és az eladó hölgy elmondta, hogy azok 'petit point' képek és vékonyabb és vastagabb cérnával lehet varrni egy négyzetrácsos, keményebb anyagból készült hálón. A cérnaszínek különböző ábrákkal vannak jelölve a papír mintán. És a szép képeket meg lehet kapni az összes szükséges cérnával együtt. A hölgy óvatosan hozzátette, hogy bár nem sok férfi vásárlója van, és akik veszik, általában a feleségüknek veszik ajándékba, nincs rá semmi ok, hogy én ne próbáljam ki.
Átgondoltam a dolgot. Ha én leülök ezzel foglalkozni munka után, csodájára fognak járni a favágók, mert még ilyet nem láttak fatelepen: egy 'logger' (fakitermelő munkás, mondjuk azt, hogy favágó) tűvel és cérnával képet varrogat egy hálóra pihenés és szórakozás gyanánt. Úgy éreztem, hogy szinte történelmet fogok írni Pitt Lakeen! Egyébként is, már kezdtem belefáradni az állandó kártyázásba, miközben szívtuk a cigarettát és füstöltünk, mint a gyárkémény, rombolva az egészségünket. Igen! Ez más lesz, és ennek maradandó nyoma is marad, és ráadásul kellemes lesz a szemlélőnek.
Az eladó hölgy látta, hogy többé-kevésbé rávett a vásárlásra és már elő is vett néhány mintát, amelyek közül kettő első látásra megtetszett. Az egyik Moraine Lake képe volt Banff közelében, a másik pedig egy aranyos kis indián lányka arcképe, akinek Golden Arrow (Arany Nyíl) volt a neve. Ezeket habozás nélkül kiválasztottam, fizettem értük és hazamentem. Otthon elővettem a szerzeményemet és nézegettem a képet a befejezett munkáról és minél tovább néztem, annál jobban megtetszett. Elolvastam az írást és útbaigazítást és rájöttem, hogy nem kell semmi különösebb tehetség hozzá. Csak két dolog szükséges: jó szem és végtelen mennyiségű türelem. A végeredmény pedig igen tetszetős. És lehet pihenés közben is foglalkozni vele. A kártyázással szemben pedig egy kis hasznos változást jelent majd. Azt is reméltem titokban, hogy kevesebbet fogok dohányozni, amíg ezzel bíbelődök. Végül is odatettem a cókmókomhoz, amit majd magammal kell vinnem, ha újra megindul a munka a telepen. Ennek ideje pedig már elég gyors tempóban közeledett, aminek örültem is, nem is.
Amikor legközelebb újra a belvárosban jártam, a People's Credit Jewelers ékszerész üzlet előtt mentem, és megálltam egy percre bámészkodni. Nézelődés közben megláttam egy gyűrűt, amiben egyetlen gyémánt volt. Eltöprengtem; milyen jól nézne ki Ute ujján. Egyszerű, mégis csinos. Bementem és megvettem. Nem volt ez egy hirtelen támadt ötlet. Már régen gondoltam arra, hogy mennyivel jobb és egyszerűbb lenne ez élet – és persze olcsóbb is -, ha összeházasodnánk, ugyanis még távolról se volt olyan gondolatom, hogy felbontsam a kapcsolatunkat. És úgy éreztem, neki sem. Aztán valamikor a homályos jövőben visszamegyek az egyetemre, remélve, hogy legalább egy évet elismernek a két befejezettből, mert természetesen semmi szándékom nem volt, hogy favágóként éljem le az életemet. Láttam arra elég példát, hogyan ragadnak meg az emberek az erdei munkában és végül is nincs menekülés belőle. Tudtam, hogy sokkal több van a fejemben, mintsem, hogy erre a karrierre kárhoztassam magam.
Legközelebb, mikor elmentem Ute-hez felhúztam az ujjára a gyűrűt. Tetszett neki, mint ahogy tudtam előre, hogy így lesz, ugyanis többször említette nekem, hogy ilyen egyszerű gyűrűk a kedvencei. Ezzel meg is volt az eljegyzésünk és attól kezdve együtt tervezgettük a jövőnket.
Nem sokkal utána kaptam is az értesítést a BC Forest Products-tól, hogy megnyílik a telep, amivel vége lett a munkanélküli segélyen való aranyéletnek. A következő vasárnap be is pakoltam a munkás cuherungomat az autómba, elbúcsúztam Ute-tól – immár a menyasszonyomtól – ami semmiképpen nem volt olyan nehéz, mint mikor Nolet Bay-be indultam. Most tudtam, hogy 10 nap múlva újra látom, ugyanis a téli és kora tavaszi hónapokban 10 napot dolgoz-

tunk egyfolytában és utána 4 szabadnapunk volt, amit természetesen Vancouverben töltöttünk. Így a 10 napi munka egészen elviselhető volt, még az esős, havas, hideg körülmények között is.
A telepen ugyanabba a szobába költöztünk be Pista barátommal, ahol eddig laktunk. A többi szobában is azok voltak, akik korábban laktak ott. Megindult tehát a munkás élet újra, de mennyivel másabb volt így, ismerős munkatársakkal, ismerős körülmények között, ismerős környezetben!
Talán a harmadik munkanap után volt, hogy kijelentettem: nem vagyok hajlandó kártyázni, mert más elfoglaltsággal akarom tölteni a szabadidőmet. És elővettem a mintámat és a pamutjaimat a petit pointhoz. Pista és Deminger Karesz nagy érdeklődéssel szemlélték a szerzeményemet, eléggé meghökkenve attól, hogy mire adtam a fejem. Persze, a tanácsokból nem volt hiány egyáltalán. Karesz azonnal azt ajánlotta, hogy jobb lenne, ha festeném a képet, az sokkal gyorsabban menne. Pista barátom szerint a mintát kellene kifesteni, úgy sokkal könnyebben tudnám követni, mint a berajzolt ábrákat. Aztán hogy hozzáfogtam az öltögetéshez, egy ideig figyelték a technikámat. A szúrós megjegyzések akkor se maradtak le, főleg Karesz részéről.
Hanem a szomszédos szobából bejött egy idősebb munkatárs valami után érdeklődni. Szinte elakadt a szava, mikor meglátta, hogy mit csinálok. Még ilyen nem látott erdeit telepen. Akkor is idegsokkosként rázta a fejét, mikor kiment a szobából. Aztán rövid idő múlva megjelent a szobatársa. Ő is látni akarta azt a jelenséget, ami talán teljesen egyedi volt az erdei munkások történetében: egy favágó. aki horgolással tölti a szabad idejét (ahogy Karesz fogalmazta meg). És még az este az épüket minden szobájából megjelent minden lakó, hogy megcsodálja a 'horgoló loggert'. Azonban minden csoda csak három napig tart, így a horgoló logger csodája is hamarosan feledésbe merült. Voltak néhányan, akik ugyan érdeklődtek az előrehaladásom iránt, ezek néha-néha be is jöttek megpillantani az 'erőfeszítésem' eredményét, de mivel nagyon aprólékos volt a munka, lassú volt az eredmény fejlődése is, és az idő múlásával a feledés pora belepte az egészet. Én persze folytattam az alkotásomat és lassan kezdett kialakulni a kép Moraine-tóról és csodás környezetéről. El-el tettem néha, hogy a kártyázásba is beszálljak, de minél jobban látszott az eredmény, annál inkább éreztem az ösztökélést, hogy fejezzem be. Csaknem egy évbe és több mint 30,000 öltésbe került, míg kész lett. És tetszett az eredmény, bár sokszor gondoltam arra azóta, hogy valóban gyorsabban ment volna, ha festeni próbálom. Évekkel később, mikor már nem kellett minden dollárt a fogamhoz verni, bekereteztettem és most ott van az ebédlő falán. Megnézem elég gyakran és eltöprengek azokon a kemény időkön. Idestova 80 éves fejjel jó visszaemlékezni, hogy bár nehéz volt a küzdelem, de a végén csak egyenesbe vergődtem egy ostoba döntésem után.
A tavasz eltelt minden különösebb esemény nélkül. Ute-val úgy döntöttünk, hogy július 15-én tartjuk meg az esküvőt. Próbáltuk összeállítgatni a vendégek listáját és rájöttem, hogy minden barátom, szinte kivétel nélkül, oda lesz valahol új munkahelyen, hiszen már végzés után lesznek. És ez sajgó fájdalomként hasított az elmémbe: nekem is velük kellene végeznem és akkor lenne valami a kezemben. És helyette: semmi!
Ahogy közeledett az esküvő napja, egyre inkább úgy nézett ki, hogy a barátaim közül egy se lesz itt. Még az is megfordult a fejében, hogy későbbi időpontra kellene tenni, de ezt a gondolatot hamar el is vetettem, hiszen az se garantálta volna a jelenlétüket. Már kezdtem pánikba esni, mikor megtudtam, hogy Márkus Gabi és Józsa Laci itt lesznek és Gabi szívesen elvállalta a 'best man' (vőfély) szerepét, Laci pedig vállalkozott 'usher' (vőfély segítője) lenni. Másik segítőnek pedig megkértem Ute bátyját, Detlef-et, aki szintén készségesen vállalkozott rá. Ute-nek persze nem volt ilyen problémája, az ő barátnői mind itt dolgoztak Vancouverben.
Már csak egy probléma volt hátra: időt eszközölni ki a munkahelyen, legalább egy hetet, hiszen annyi idő mindenképpen szükséges kiheverni egy esküvő izgalmait. Ott azonban nem sok jóval biztattak. Egy-két nap, esetleg, de többre ne igen számítsak! Olyan időre kell tenni az ilyen dínom-dánomot, amikor nem ütközik a munkával. Például decemberben vagy januárban. Hát addig bizony nemigen volt kedven halogatni az esküvőt. Valahogyan bíztam venne, hogy nem lesznek olyan szívtelenek, hiszen csak fizetés nélküli időt kérek, természetesen! Azonban az időjárás végül is a kezemre játszott. Már júniusban rekkenő hőség volt, csont szárazzá szikkadt minden a hegyoldalon és egyre nőtt a tűzveszély. Most az egyszer bizony, ezt örömmel fogadtam. Éreztem, hogy még július 15-e előtt lezár a telep, mert nem kockáztathatják a tűz kiütését, amikor lassan-lassan már csak egyetlen szikra kellett hozzá. És valóban: még vasárnap 9-én visszamentünk, hétfőn kimentünk dolgozni, de a perzselő hőség oly veszélyt jelentett, hogy kora délután befejeztük a munkát és a vezetőség bejelentette, hogy a telepet azonnali hatállyal lezárják. Másnap, kedden reggel indulunk vissza Vancouverbe és egyelőre ne is számítsunk a visszamenetelre, mert az előrejelzés nem mutatja semmi jelét annak, hogy eső lesz a közeljövőben. Márpedig egy kiadós (mondjuk egyhetes) esőzés nélkül nem indulhat meg a munka. Hát ez fantasztikus volt! Jobban talán tervezni sem tudtam volna! Másnap elmentem a munkanélküli hivatalba segélyért folyamodni, ami két hét múlva volt esedékes és ezzel be voltam rendezkedve a nyárra. Mintha csak az esküvőmre lett volna intézve minden.
Az autómat elvittem egy tüzetes átvizsgálásra. Úgy számítottam, hogy legalább az Okanagan-ba elmegyünk, attól függően, hogy mennyi szabad időm lesz. Mivel a kocka úgy fordult, hogy van időm bőven, esetleg az Okanagan-on túlra is lehet kacsintgatni. A jó öreg sátor meg majd megteszi a szükségest. Mivel a saját autóm nem volt kimondottan esküvői típus, béreltem egy fehér Pontiac-ot, ami inkább megfelelt a helyzet rendkívüli mivoltának. Úgy éreztem, hogy megérdemlünk egy kissé magasabb szintű eleganciát. A vezetés privilégiuma természetesen Gábor barátomnak jutott.
Az esküvő napján gyönyörű napsütés volt, határozottan a jeles alkalomhoz illő. A templomban elmondtuk Ute-val a 'holtomiglan-t' egymásnak és felhúztuk egymás ujjára az azt szimbolizáló gyűrűt. Utána Gábor elvitt bennünket a fogadóterembe, ahol Gizike néni étterméből került az asztalra az ízletes vacsora a vendégsereg számára.
Itt akadt egy kis gondom, ugyanis tudtam, hogy némi férfi vendégek gonosz tervet akarnak véghezvinni az autóm ellen: össze akarják firkálni mindenféle zsíros krétával, amit majd csak erős verejtékezés árán tudok eltávolítani a járművemről. Próbáltam keresni egy megfelelő rejtekhelyet, de nem sikerült. Végül is úgy határoztam, hogy nem is próbálom eldugni, hagy örüljenek a cselszövők. Viszont beszereztem néhány üveg Coca-Colát, mivel tudtam, hogy az könnyebben leviszi a zsíros firkálódást.
Éjfél után úgy döntöttünk Ute-val, immár a feleségemmel, hogy

elbúcsúzunk a vendégeinktől (ők még maradtak hajnali 2 óráig). Átöltöztünk az elmenő ruhánkba és kimentünk az autómhoz. Nagy rivalgás és szerencsekívánások közepette ültünk be és intettünk búcsút kedves vendégeinknek, barátainknak. Persze, mint ahogy tudtam előre, össze-vissza volt firkálva, oldalt, elől, hátul, a tetején - ahol hely volt. Csak egyetlen kitételre emlékszem a sok közül, ami a csomagtartóra volt írva nagy betűkkel: OKANAGAN OR BUST! Az indulás viszont éktelen robaj közepette történt. A hátsó ütközőmre ugyanis egy tucatnyi üres konzervdobozt aggattak a derék barátok, hangjának hallatán hatalmas üdvrivalgás csapott fel a fogadó helyiség előtti térségen lévő kis baráti csoportból. S hogy ne rontsam el a jókedvet, csak a következő utcában állam meg és szedtem le a dobozokat az ütközőről, s így már csendben mentünk tovább. De nem túl messze. Mivel határozottan fáradtnak éreztük magunkat, megálltunk a Kigsway-en az első tisztességesnek látszó motelnél, ahol megszálltunk éjszakára.

Másnap reggel későn ébredtünk. Megreggeliztünk, és folytattuk az utunkat az Okanagan felé. Azonban a fáradtságom alig múlt el az éjszaka és másfél-két órai vezetés után újra erőt vett rajtam. Hope-ig eljutottunk, de ott már éreztem, hogy pihenésre volt szükségem. A további vezetés nem lenne ajánlatos, így egy elfogadható helynek látszó motelnél megálltunk és csak ledőltem az ágyra, és álomba merültem. Másnap aztán teljesen kipihenten folytattuk az utunkat az Okanagan felé, ahova délután meg is érkeztünk. Találtunk egy megfelelő sátorozó helyet, ahol fel is állítottam a sátrat és itt kényelmesen eltöltöttük a következő napot. Nézegetve a térképet – láttuk, hogy már csaknem félúton vagyunk Glacier Nemzeti Park felé, Montana államban, hát úgy határoztunk, hogy arra felé vesszük az utunkat, a park lévén a végcél. Másnap reggel aztán fel is kerekedtünk és nekivágtunk a Montana-ba vezető útnak. Mivel nem sürgetett az idő, nem is törekedtem minél hamarabb odaérni. Csak két nap múlva érkeztünk meg, és bizony roppant örültem, hogy így döntöttünk. Fantasztikus látványnak lettünk részese. Nem győztem eléggé csodálni a park hegyóriásait. Szinte csodával határosan még most, 56 év elteltével is szépek az akkor készített felvételeim, alig-alig lehet azt mondani, hogy kifakultak. Az egyiken látható autóról elég jól lehet következtetni a felvétel idejére. Az útnak, ami átmegy a parkon, az a neve, hogy „Going-to-the-Sun", azaz a „Napba menő út". Fantasztikus teljesítmény volt az építése. A sok százezer látogató, aki átmegy rajta minden évben, gondolom, nagyon hálás, hogy lehetőséget nyújt annak a csodálatos helynek a megtekintésére.

Egyébként Montana államnak abban az időben az volt az egyik érdekessége, hogy csak ezüst dollárosokat ismertek el igazi pénznek. A papírpénzt szinte nem voltak hajlandók elismerni valódinak. Mikor vettem valamit 2 dollárért és egy 20 dollárossal fizettem, 18 ezüst dollárost kaptam vissza. Ezeket szépen eltettem, és még ma is megvannak. Úgy tudom, hogy egyenként 35-40 dollárt érnek manapság. Milyen fantasztikus értéknövekedés! Persze annak idején 18 dollárt kivonni a költségvetésből és elrejteni az asztalfiában elég nagy dolog volt! De most emlékeztetnek arra a kis üzletre is, ahol kaptam őket és arra, hogy milyen nehéz volt meggyőznöm az elárusítót, hogy a papír 20 dollárosom bizony valódi pénz!

Szerencsénk volt az időjárással és csaknem két héten keresztül megúsztuk a sátorozással, eső nélkül és főleg olcsón. A pénzem elég volt az egész útra, akkor ugyanis még hírből sem ismertem a hitelkártyát. Ha kifogytam a készpénzből, igencsak érdekessé vált a helyzet. Ez meg is történt velem, évekkel később, amiről remélem lesz alkalmam beszámolni tisztelt olvasóimnak a Kapocs egy (jóval) későbbi számában.

Két hét után sok szép élménnyel gazdagon érkeztünk haza. Minden probléma elkerült bennünket. Az életnek pedig egy új fejezete kezdődött el. *(Maple Ridge, BC, 2017 szeptember)*

Fülöpp Zoltán: **Emlékeim**

Soprontól Sopronig. Visszatekintve 1951 tavaszára, őszintén mondhatom, nem voltak nagy terveim fiatal éveimmel kapcsolatban. Úgy éreztem, hogy a formálódó politikai élet részemre nem volt igéretes. Ez nem csak rám vonatkozott, hiszen legalább két harmada az évfolyamomnak szintén igy érzett. Sőt, pár évvel később, a forradalmi időkben, több mint kétszázezer honfitársam ezért hagyta el az országot.

1951 májusában egyetlen célom volt, befejezni az egyetemi tanulmányaimat és találni egy állást, amely megélhetést ad. Akkor még nem tudtam, hogy már egy politikailag megbélyegzett alany voltam. Még nem tudtam, nem is sejtettem, hogy az erdőmérnöki jövőm heteken belül be fog fejeződni. Egyetemi előadásaink befejezte után évfolyamunk tanulmányi útra ment két csoportban, pár professzor és tanársegéd vezetésével. A mi csoportunk a zempléni erdőket tanulmányozta, mig a másik csoport a mátrai erdőket látogatta meg. Talán 5–6 nap után érkeztünk vissza Sopronba.

Május 29-re ötven erdőmérnök hallgató, főleg az utolsó évből, be volt rendelve a dékáni irodába, kihallgatásra. Többek között én és jó barátom, Ghimessy Laci is az idézettek között voltunk. Rövid időn belül tudatták velünk, hogy ki vagyunk zárva az egyetemről és az ország minden más egyeteméről is. Ez volt az Oktatási Miniszternek a megváltozhatattlan határozata. Az indexünket le kellett adni a dékáni irodában és az ÁVH emberei kikisértek az egyetem kapujáig, azzal a megjegyzéssel, hogy Sopront 24 órán belül el kell hagynunk. Igy köszöntünk el Soprontól másnap. Később, amikor az indexeinket visszaküldték, a kizárás okait is megadták. Például engem az alábbiakkal vádoltak: 1. A II. Világháborúban kiszolgáltam a fasiszta Horthy rendszert. Hadapród iskolás voltam és ezt próbáltam eltitkolni. 2, Az apám is kiszolgálta őket az előző világháborúban, mint Ludovikát végzett katonatiszt. 3. Ápoltam a Selmeci Szellemet az egyetemi éveim alatt. Tagja voltam a diákkörnek amely a multat patronálta. 4. Vallásos beállítottságú vagyok és a családom is az. A gimnáziumi tanulmányaimat a ciszterciták iskolájában végeztem, apámat követve. 5. Az egyetemi előmenetelem gyönge, vizsgáimmal el vagyok maradva. Kilencvennyolc évfolyamtársam közül harmincunkat nyírtak ki így - közvetlenül végzésünk előtt. Összesen 43 erdészhallgatót távolitottak el az egyetemünkről 1951 májusában. Minden határozatot dékánunk, Fehér Dániel, írta alá. Azonban, rövid időn belül ő is elveszítette katedráját, majd pár év mulva szivrohamban meghalt a Domonkos templom előtt. A harangok nem kondultak meg érte.

Az igazság kedvéért megjegyzem, hogy a végzés előtt még 10 vizsgát kellett volna letennem és a tanulmányaim átlag eredménye csak közepes volt.

A Sopronban történt dolgoknak hamar hire ment az erdészeti körökben s azon túl is. Rövid családi tartózkodásom után folytattam utamat Vérteskozmára, ahol a budapesti Erdészeti Tervező Vállalat egy kis részlege Klimo Kálmán erdőmérnök vezetése alatt egy feltáró utat tervezett. Öreg firmáim kézről kézre adtak. Kálmán bácsi apámat jól ismerte még a soproni éveiből. Késő délután érkeztem meg a faluba, ahol a részleg tarózkodott. Hátizsákomat leemelve a szekérről, köszöntöttem az előttem állót. „Jó napot kivánok." Visszaköszöntött: Szervusz Zotyó, Klimo Kálmán vagyok. Utána elvezetett egy átalakitott tyúkólhoz mely a nyár közepéig otthont nyújtott. Szépen ki volt söpörve és frissen meszelve. Volt benne egy heverő friss szalmával és két pokróccal. A szoba másik sarkában találtam egy lavórt és egy vödör vizet. A hátizsákomból elővettem a szükségeseket, hogy lemossam magamról az út porát, melyet az eső még rajtam hagyott. Vályog padlón áltam és a csupasz lábaimon mákszerű fekete pontok jelentek meg, ugráltak és csiptek. A bolhák éhes tömege köszöntött. A következő hónapokban keresztszelvényeztem a vonal mentén,

Kálmán bácsi utasításait követve. Megjegyzendő, hogy ezt a soproni tanulmányaink alatt Adamovich professzorunk az Út és Vasút Épités tárgyában már leadta és gyakorlati oktatást is nyújtott hozzá, ami nagy segitséget nyújtott kezdetem elején. Munkánkat befejezve, augusztus elején átköltöztünk Gyulajba, Tolna megyébe. Az új megbizatás szintén feltáró út tervezése volt. Módomban volt a tervezés minden fázisában részt venni, a semleges vonaltól a szintezésig. A tanult elmélettel és ezzel a gyakorlattal önbizalmat kaptam. Kálmán bácsi szeme rajtam volt és tanácsai a mérnöki pályámon nagy segitségre szolgáltak. Megszeretette velem a szakmát, rámutatva a problémákra és a megoldásokra, mindezt fűszerezve életfilozófiájával. Közben más firmák is beköszöntöttek röpke vizitekre. Igy ismertem meg Pápai Dömét is, aki Kálmán bácsi barátja volt és szitén erdei utakat tervezett. Sajnos, néha az élet tragédiákat is tartogat. Pár hónappal látogatása után értesültünk haláláról. Egy vonalkitűzésnél történt. Ott állt a nyomvonal egyik szakaszán, sűrű bozótos fiatalosban és egy kitűző rudat kért a segédmunkásától, aki a bozót másik oldalán állt. „Csak dobjad ide fiam, majd én elkapom", kiáltotta a fiúnak. A fehér és vörös festésű rúd repült a hang irányába és az acélozott hegye Dömét a nyakán találta.
Úgy mondták, hogy az az erdőrész, ahol a tervezett út nyomvonala haladt Tolna megye egyik legszebb erdősége volt, mely egykor Herceg Eszterházy birtoka volt. Hires volt a dámvad állományokról és a halastaváról. Egy szép ponttyal mi is bizonyítottuk ezt.
Sosem fogom elfelejteni, ősz felé volt már, amikor egy késő délután, munka után, hazafele gyalogoltunk a poros földúton és velünk szemben egy lovas szekér jött vagy hat emberrel. Az egész társaság komoran nézett a rózsa minden irányába és mindegyiknél volt fegyver, kivéve a kocsist. A négy, akik között ült vadászpuskájával a főnök, mind géppisztolyt tartott készen. Köszöntöttük a kocsist, akit ismertünk. Halkan visszaköszönt. A porfelhőben hamar eltüntek. Hideg futott át a gerincemen. Amint elült a por, Kálmán bácsi megszólalt: „Na, most elmondhatjuk, hogy láttuk Gerő Ernő miniszterünket lesben ülni, hajtókkal az oldalán".Arra is emlékszem, hogy ebben a munkában hallottam először Apt Dönci bácsiról, amint a helybeliek róla és erdészeti munkájáról beszéltek. Tisztelettel és szeretettel emlegették nevét. Sajnálom, hogy mi sohasem találkozhattunk. Fiaival, Döncivel és Kamillal Vancouverben találkoztam a hatvanas években, fiatalságunk idején.
A tolnai munka után, télen, szüleimnél éltem Budán. Amint a tavasz megérkezett, a Budapesti Erdészeti Épitő Vállalatnál kaptam egy technikusi állást és kiküldtek a bakonyjákói erdei vasút épitkezéséhez. Horváth Sándor erőmérnök és Lázár László munkavezető alatt gyarapitottam tapasztalataimat s kezdtem mérnöki szemmel nézni a világot. A Bakony nagyon vonzott és mert szerettem gyalogolni, bejártam a vidéket Bakonybél, Farkasrét és Ugod között. Kedves emlékeim. Egy alkalommal az ösvényen haladva a bokrok között, megzavartam egy vaddisznót tiz kis malacával. A malacok a bokrok között kerestek menedéket, mig az anya fújva és kaparva tartott engem sakkban egy közeli juharfa lombjai között, ahova ijedtségemben menekültem. Vagy negyven percig élveztem a disznó felháborodott hangulatát s emlékezni próbáltam a vadgazdaságtani előadások tanácsaira.
1953 nyarán, két jó barátom, akikkel együtt kellett elhagyni a Főiskolát 1951-ben, hivtak, hogy dolgozzak velük a Magyar-Szovjet Bauxit Expediciónál, Balatonalmádiban. Elhagytam az Erdészeti Vállalatot és csatlakoztam hozzájuk, mint felmérő technikus. Wisnovszky Karcsi és Babos Karcsi, mint geofizikusok voltak alkalmazva Visinszky Borisz orosz származású geofizikus mérnök mellett. Érdekes volt, hogy az orosz szakembereknek semmi kifogásuk nem volt a három nem kivánatos magyar erdész ellen. Elektromos szondázással kutatták a föld alaprétegeit. Észlelő pontjaikat én rögzitettem rétegvonalas térképeken. Nagyon érdekesnek találtam a geológiai szelvényezésnek ezt a módját. Több mint egy évig dolgoztunk együtt a Dunántúl dombos vidékein. Az Expedicio munkája 1954 tavaszán befejeződött, de főnökeim ajánlásával kaptam egy állást Budapesten, a Földmérő és Talajvizsgáló Irodánál.
Az új állásom új irányba sodort, mint cégem neve mutatja, földmérés és talajvizsgálat lett a munkám. Geofizikai felmérésekkel kezdtem, mert az előző munkáim gyakorlatilag arra képesitettek. Az elektromos szondázó csoporthoz kerültem, ahol viz kutatást végeztünk. Megtanitottak földréteg ellenállást mérni s a kapott adatokat kiértékelni, majd az adatok alapján szelvényezni. Észlelő kútjaink vizeit besóztuk s alacsony feszültség alatt mértük a talajviz áramlását, irányát és sebességét. Új leckék voltak, de összekötöttek a talajtannal s fizikával és földméréssel. Soproni tanulmányaim ismét segítségemre jöttek. Kutatásaink kiterjedtek országunk különböző helyeire. Például, Pécsnek ivóvízt kerestünk. Ajkán az új kút nem hozta meg a várt viz mennyiségét. Miért? Méréseink rávezettek a hibákra. A vizszűrőt az agyagrétegbe helyezték a kavicsréteg helyett. Hévizen és Egerben a hővizek rétegeit vizsgáltuk. Talán a legérdekesebb feladat Visegrádnál volt. A bazalt réteget követtük a Duna vize alatt az egyik parttól a másikig. Ez a jövendőbeli Duna gáttal volt kapcsolatos. Észlelő állásaink tutajokon voltak elhelyezve és háromszögeléssel állapitottuk meg a koordinátákat.
Itt történt meg velem, a part mentén mérve, hogy két cigányasszony, anya és lánya, jósolni akart nekem. Szabadkozásom ellenére, mert a jövőmet sohasem kutattam, az anya a tenyeremet nézte és áradt a mese. Alig tartott öt percig, de alaposan megragadott. Mondta, hogy sokat és messze fogok utazni. Mosolyogtam, mert már akkor is sokat utaztam a munkámmal kapcsolatban. Mondta, hogy szenvedni fogok a gyomrommal. Azon nem mosolyogtam. Pár hónap mulva vastagbél gyulladást kaptam, mely több mint húsz évig itt-ott kiújult. A jövendő családi életemről is nyilatkozott. Akkor elhúztam a kezemet. Visszatekintve 1954-re, ott a Nagymaros-Visegrádi Dunakanyarban, bevallhatom, hogy a cigányasszonynak igaza volt. Azóta sem kutatom a jövőmet.
Cégemnek volt egy érdekes részlege, a Nehézipari Létesitmények Tervezési Osztálya. Ide tartoztak mindazon problémák, melyek a vasgyáraink épitkezéseinél léptek fel, alapozások, szerkezetek és terhelések. 1954 végén áthelyezetek ezen részleghez. Főnököm, Gabos György kultúrmérnök volt, aki ugyanakkor Oltay professornak földméréstani adjunktusa volt a budapesti Műegyetemen. Politikailag, intézeti párttitkár. Jól csiszolt, inteligens fiatal mérnök volt, aki jó mérnöki gárdával volt körülvéve. Bemutatkozásom után igy köszöntött: "A soproni erdészek jó földmérők. Beosztalak a Diósgyőr-Vasgyári irodánkhoz, süllyedésméréseket végezni. Az új hengersor csarnoka, 150 méter hossú és 50 méter széles, repedéseket mutat úgy a darúpálya mentén, mint a gépezeti alapoknál." Oda adta a tájékoztatót és mondta, hogy két nap után jelentkezzek a Vasgyárban. Rövidesen, otthon éreztem magamat. Születésem és gyerekkorom helyei átöleltek. Régi émlékek üdvözöltek a Vasgyárban, ahol nagyapám épitészmérnök volt annak idelyén. A hengersor mentén pár ismerős kohómérnök integetett. Mosolyogva fogtam kezet új munkatársaimmal, akik valaha hadmérnökök voltak és még egy listázott ügyvéddel. Barátságosan köszöntött Koleszár József is, az öreg figuráns, aki a méréseknél segédkezett és akinek a fiáról később tudtam meg, hogy ÁVO-s ezredes volt. Szóval, jó helyre kerültem. Elgondolkoztam, hogy milyen távol estem Soprontól három év alatt és mégis az ottani tanulmányaim révén jöttem vasat kovácsolni. Nem bocsájtkozom részletekbe, de megemlítem, hogy a vasgyári méréseim eredményei nyomán sikerült rátalálnom oly építkezési hibákra, melyeknek helyesbitésével a károkat lecsökkentettük és a budapesti irodánk vezetősége elismerést nyert.
Noha az elmúlt három év alatt a Földművelésügyi Minisztérium kétszer is elutasitotta kérvényemet az egyetemi tanulmányaim befejezésére, cégem vezetősége biztatott egy új kérvény beadására, melyet Gabos személyesen vitt az Épitésügyi Minisztériumba további jóváhagyásért. Onnan került a kérvény Dr. Kántás soproni geofizikus professzor ajánlásával az Oktatási Minisztériumba.
1955 július 16-án értesitett Roller Kálmán, az Erdőmérnöki Főiskola akkori igazgatója, hogy engedélyezték tanulmányaim befejezését. Igy, négy év után visszatértem befejezni a befejezendőket.
Soprontól Genováig. 1956 tavaszán lettem okleveles erdőmérnök. Közben előléptetésben is részesültem a vállalatomnál, vasgyári méréseim kibővültek Ózdra, Tiszapalkonyra, a Dunaújvárosi Erőműre

és pár kissebb Budapesti épületre. Főnökeim megbíztak a süllyedési mérési csoport vezetésével. Az irodát elhagyva, helyemre ismét egy erdőmérnök került.
A forradalom napján éppen az egyik Újvárosi épületet mértem. Visszafelé menve a Kálvin téri irodámba a villamosunk megállt. A csepeli munkások rendezett sorai az éneklő egyetemistákkal egyesülve foglalták el az utat. A kivágott magyar zászlók alatt felsorakozott emberiség hatalmas és lenyűgöző volt. Nem akartam a szemeimnek hinni. Csak néztem és reméltem, hogy nem álmodozom. A Kálvin tér sarkán találkoztam Auer Alfréd kohómérnökkel, aki a Főiskolán, mint adjunktus, kémiát tanított. Csillogó szemekkel, izgalommal köszöntött: "Kugli! Ez forradalom!"
Igen, azon az estén tört ki a forradalom, mely annyi áldozatot követelt. Az egyik gyerekkori barátom a Parlament előtti téren tüntetett. A Földművelésügyi Minisztérium tetején rejtőzött ÁVO-sok hátúlról tüzet nyitottak rájuk. Gyuszi barátom a fején, hátúlról kapta a golyót. Édeanyja és felesége másnap találták meg ott. Majd jöttek az egyezkedés és remény napjai, amikor az emberekben felébredt az Isteni szeretet, amikor mindenki adni és segíteni akart. Aztán hirtelen csönd lett. Budán a szüleim lakásában voltam, amikor a hajnal már majdnem hasadt. November negyedikén, Budaörs felől megnyilt az orosz tankok gyilkos tüze. A lövedékek ott süvöltöttek el a lakásunk felett a pesti célok felé. Romok, vér és halál kisérte pásztájukat. Minden ismét bizonytalanná vált. Az emberek szótlanul, könnyes szemekkel temették a Forradalmat és annak az áldozatait.
Híreink nyomasztóvá váltak. Emberek ezrei hagyták el az országot. Rádiót hallgatva értesültem arról, hogy a soproni főiskolások csoportokban Ausztiába mentek. De nem ez ösztökélt a vándorutamra. Erzsébet nap volt, november 19. Szürke reggel köszöntött. Szüleim már elhagyták a lakást és én pizsamában voltam, amikor közeli szomszédunk csöngetett az ajtón. "Elhatároztuk feleségemmel, hogy nyugatra megyünk. - Mikor indulnak? - Délután kettőkor, azután, hogy felveszik a fizetésüket az irodában". Azt feleltem, hogy addig nem várhatok, mert én egy órán belül megyek. Megfordult és elment. Miért mondtam ezt, a mai napig sem tudom. Talán csak heccből. Minden, ami velem és velünk történt az elmúlt tíz év alatt, hirtelenül és tudatlanul feszültséggé vált és futásra késztett. Évekkel később hasonlót tapasztaltam Peruban, egy kis amazoni faluban. Februárban ezenyi fecske lepte el a telefondrótokat - várták a közelgő vihart, melynek a szárnyain északra vándorolhattak. Másnap, a vihar után már egy sem volt látható.
Hát, ki legyen a társam? A szomszéd lakásban barátom Geyza és a bátyja éltek. Szüleik nem voltak otthon. Gyorsan tudattam velük a tervet és adtam egy órát a készülődésre. Amikor ott álltunk a kerti ajtóban a hátizsákokkal a hátunkon, az édesanyjuk megérkezett. Elsápadt. Nem kérdezett semmit, csak mondta, hogy várjunk, az este sütött agy kalácsot, vigyük magunkkal.
Átöleltem nagyapámat, megcsókoltam öcsémet, hagytam néhány sort a szüleimnek és kiléptünk a kapun. Érdnek vettük az irányt és kezdtünk gyalogolni. Hátizsákomban volt térkép és iránytű és néhány harapnivaló. Az országutat elérve leintettünk egy teherautót, amelyen már volt vagy tíz utas. Ültek a padlón egy koporsó körül. Egy forradalmi áldozat feküdt a fedél alatt. Vitték Tapolcára ravatalozni. Hideg novemberi nap volt, megbújtunk a koporsó mellett. Tapolcáig még néhányan csatlakoztak hozzánk, sokan igyekeztek nyugat felé. Az isteni hajszában csak egy cél volt, minnél előbb Ausztriába érni. Éjfél után ravataloztuk az elhunytat a tapolcai temetőben. Utána egy garázsban aludtunk és korán ébredve hamar ettük, amit adtak és elkezdtünk ismét gyalogolni. Csoportunk ekkor már húszra emelkedett. Én vezettem őket, mert volt térképem. Csatlakozott hozzánk egy fiatal pár is. A fiú valamikor elveszítette az egyik lábát és műlábával csak botorkálni tudott. Szereztünk neki egy biciklit és két nap múlva Körmendet elhagyva, egy erdei fenyvesbe érkeztünk.
Csontot fagyasztó hideg volt. Telehold volt és a fénye megvilágította a határsáv erdejét. Megálltunk egy kis pihenésre és tájékozódni. Csöndre intettem a tagokat és előre mentem vagy 150 métert és a fák árnyékában vártam és figyeltem, mögöttem 24 fiú és egy lány várt a határozatomra. És akkor ott a homályban egy hatalmas árnyék felugrott és nagy robajjal, ágakat törve, vágtatva menekült. Egy felriasztott szarvas volt. Ereimben megfagyott a vér, nem kaptam levegőt. Fáradtan folytattuk vándorlásunkat, majd ismét pihentünk. Ekkor ketten a barátommal megint előre mentünk. A többiek hangtalanul húzódtak meg a fák között. Előttünk az erdő ritkásnak látszott. Tisztáshoz közeledtünk és a fák fölött ragyogott a hold. Az ágak között felismertem a határsáv felszedett szöges drótjait, felgöngyölve akasztották fel a fák ágaira. Majdnem győztes kiáltásba kezdtünk, amikor a tisztás homályából jött a parancs: "Kezeket fel! Ne mozduljanak!" Hallottuk, ahogy a géppisztolyt csőre töltötték. Ott álltunk a holdfényben, megfékezhetettlen vizelettel, alig 50 méterre a szabadság földjétől. Vártuk a lövést, a befejezést, kezeinket az ég felé nyújtva. Két határőr volt. Az egyik motozott, fegyvert kutatott, a másik sakban tartott minket. Majd pénzt kértek. Mondtam, hogy 24 ember áll a fák között és ha átengednek minket, ők is fognak fizetni. Erre nagyon nyájasak lettek s elkezdtünk egyezkedni. Éjjel egy óra volt, amikor kis csoportunk végre átért Ausztriába. A falu, Moschendorf, ott élt a domb aljában, kivilágítva, s mi felszabadult örömmel megindultunk a mezei úton feléje. November 23-ka volt.
A falu utcái fényben álltak. Az alvó házak között karszalagos polgárok irányították az érkező magyarokat a tér közepén lévő vendéglőbe. Csend, rend és tisztaság fogadott minket. A vendéglő zsufolt volt. Azon az éjjelen közel hatszáz menekült érkezett. Kellemes meleg volt és a Vöröskereszt emberei kávét és teát meg süteményt kínáltak. Barátaimmal egy padon kaptunk helyet. Kezemben egy csésze teával végre megpihenhettem.
Egy fiatal férfi felém hajolt s meszólalt: "Benkő Kálmán kutúrmérnök vagyok Budapestről". Bemutatkoztunk barátaimmal együtt, Geyzaval és Lőrinczi Csabával. Kálmán hozzám fordult és kérdezte: "Te hova mész?" Meglepve válaszoltam, hogy csak most érkeztünk meg. Tovább unszolt, "Igen, igen, de te, mint erdőmérnök, Kanadát kellene választanod".
Úgy emlékszem erre még most is mint új életem első bíztató jelére. Fáradtságomban cask azt válaszoltam, hogy engedjen szundítani, majd holnap reggel beszélünk róla. Hátamat a falnak támasztottam és elnyomott az álom. Sürgés forgás ébresztett, az éjjel még többen jöttek és kezdett havazni. Reggelivel és ebéddel láttak el minket. Közben megjelentek az osztrák csendőrök és mondták, hogy rövidesen busszal megyünk tovább Güssingbe, majd másnap vonattal Grazba.
Közben Kálmán csatlakozott hozzánk és elfogadtuk a tervét, hogy KANADÁ-ba megyünk. Ugyanis neki volt egy nagybácsija Montrealban és egy magyar származásu elektromérnök barátja, Bálint, Vancouverben. Ezen töprengtem Güssing és Graz között a vonaton, ahova dél felé érkeztünk. A pályaudvaron, még ki sem szálltunk a szerelvény kocsiaiból, amikor egy szőke, magyarul beszélő fiú köszöntött minket és tudatta vélünk, hogy hova fognak vinni minket. Megint meglepetés. Ráismertem a fiúra, Borovicsényi Imrére, aki Budapesten a gimnáziumban padtársam volt 1946 és 47-ben. 1948-ban ment ki Ausztriába, Grazba, a rokonaihoz. Örömmel öleltük meg egymást és 30 schillinget csúsztatott a zsebembe, mondván, hogy erre szükségem lesz. Hálásan megköszöntem neki. Ez volt új életem második bíztató jele. Autóbuszokkal folyattuk tovább utunkat Krottendorfba, mely az Alpok téli világában leírhatattlan volt. Új táborunk hetven magyarnak adott szállást Karácsonyig. Az osztrákok mindent megtettek az érdekünkben. És itt tudtuk meg, hogy a soproni erdészek Salzburg környékén kaptak otthont, amíg a jövőjük kialakul. Gondolom, mint ők is, és már ezernyi magyar menekült, mi is vártunk és latolgattuk, hogy mik az eshetőségek, számolva a napokat. Minden nap történt valami, mely reményt adott vagy lehangolt, de nem volt unalmas.
Gimnáziumi német nyelvtudásomat elégségesnek tartották otthon és a Vöröskereszt szintén elfogadta, igy tolmács lettem. A csendőröknek is tolmácsoltam és ezért hálálkodva meghívtak vadászni. Közben beszélgettünk és megkérdezték, hogy van-e

erdőmérnök ismerősöm Ausztriában. Mondtam, hogy van egy nagyon régi ismerősöm Burgerlandban, akivel mint gyerek 1937-ben találkoztam, Franz Strobl a neve. Úgy tudom, hogy édesapámmal végzett együtt Sopronban, s most valahol Eisenstadt körül él. Három nap múlva a csendőrtiszt nagy tisztelettel hozta tudtomra, hogy Herr Strobl a burgerlandi erdők igazgatója és arra kér hogy telefonáljak neki - a postai telefont ingyen használhatom. Ez volt új életem harmadik bíztató jele.
Feri bácsi, Sopron-Selmec neveltje, mindent megtett érdekünkben, a négy barátnak. Kérvényeinket saját aláírásával továbbitotta az bécsi kanadai követségre. Akkor még nem tudtam, hogy nevezetes tagja volt az Osztrák Parlamentnek. December 12-én kellett a bécsi követségan megjelenni és átvenni a Kanadába való belépési engedélyeinket. Ugyanaznap este, Feri bácsi vacsorával tisztelt meg bennünket. Ekkor tudtam meg, hogy a Soproni Egyetem Ausztriában tartózkodó részlege ugyancsak Kanadába fog menni. A követségen két utazási lehetőséget ajánlottak fel nekünk. Mehetünk repülővel Németországból Kanadába, vagy hajóval Olaszországból. Az utóbbit választottuk, mely December 24-én hagyta el Genova kikötőjét. Igy majdnem két hetet töltöttünk el Bécsben, ismerkedve meg a város nevezetes helyeivel és múltjával.
A négy barát elhatározta, hogy vért adunk pézért a kórházban, hogy vehessünk egy fényképezőgépet. A kórházi szobában hat ágy volt elhelyezve. Öt magyar fiú és egy osztrák lány adott vért. Míg a vért csapolták, a fiúk halkan méltatták a lány bájosságait. A lány végzett először és kisétálva magyarul megszólalt, hogy köszöni a megjegyzésienket. Majdnem elvéreztünk. Kálmán kedves ismerőse adott nekünk megszállást és ételt a bécsi tartózkodásunk alatt.
Érzékeny búcsúval váltunk el bécsi barátainktól december 22-én, amikor a hosszú szerelvény 1600 magyarral indult Genovába. Az Alpok csodálatos hegyei, szorosai és alagútjai játszottak bujócskát velünk. Utunk másfél napot tartott. A telet majdnem nyár váltotta fel. A pálmafák és narancsfák között a tenger melege köszöntött minket. Egy kellemes diákszállóban aludtunk és másnap délután helyezkedtünk el az olasz hajónkon, a Venezuelán. Este hét óra lehetett amikor felhúzták a horgonyokat. Ott álltunk a hajó fedélzetén, nézve amint az Európai Karácsony fényei elvesztek a sötétségben. Hirtelen egyedül éreztem magamat és halkan imádkozni kezdtem. Hamarosan vacsorára hívott a gong és belépve a terembe, a fények világában ott láttam egy karácsonyfát, teljes díszben az asztalok között. Ez volt új életem negyedik biztató jele.
Genovatól Vancouverig. A Venezuela személyzete mident megtett az utasok érdekében, akik a sors folyamán, Karácsonykor, hazátlanul, idegen környezetben haladtak egy ismeretlen világ felé. Még most is, hosszú évek után, hálás köszönettel adózom azon ismeretlen embereknek és szervezeteknek, akik akkor ügyünket istápolták.
Az első estén éhesek voltunk és az ízletes vacsora a jó olasz borral valóban pompás volt. Fáradtan tértünk ágyainkba a fedélzetek különböző emeletein. A hajó ringató hatására hamarosan elaludtunk.
A következő két nap alatt ismerkedtünk meg az új világunkkal, sorstársainkkal, életkörülményeinkkel és a körülvevő tájjal, a Földközi tenger állandóan változó képeivel. Hajónkat vijjogó sirályok és pajkos delfinek követték. Élveztük Karácsonyi 'ajándékainkat'. Igy érkeztünk el a harmadik nap kora reggel a szoroshoz ahol Észak Afrika és Európa majdnem összeér.
A hajnal gyorsan pirkadt és a sötétségből majdnem percek alatt Ceuta, a Spanyol Maroccoi város fehér házai váltak láthatóvá. Hátunk mögött, az európai parton, Gibraltar sziklái köszöntöttek. Kikötöttünk Cetuaban és engedélyt kaptunk a partra szállásra, míg hajónk üzemanyagot, vizet és élelmet vett fel utunk hátralevő szakaszára, egy hétre. Határozottan nagy élményben volt részünk. Meg kell említenem, hogy a hajóra érkezésünkkor öt dollár zsebpénzt kaptunk a Vöröskereszttől.
Indulásunk előtt a vásárosok szines csoportjai tábort vertek a hajó melletti parton és elkábították áruikkal a magyar utasokat. Árúk és árak röpködtek németül, olaszul, spanyolul és angolul. Mutogatva alkudtak és mosolyogva egyeztek meg vagy szinlelt felháborodással álltak tovább. Mi elindultunk a város felé. Pálmákkal övezett út vezetett oda. Láttunk gazdag negyedeket és orrfacsaró bűzt árasztó sikátorokat. A nap melege tüzelt, az üzletek árnyéka csalogatott bennünket. Fogkrémet meg egy pakli Toledo cigarettát vettem. A boltos 60 pesetát számolt és amikor látta a dollárt, azt mondta, hogy a különbségért elvihetem a kiszolgáló lányt, aki nagyon csinos is volt. A hajó felé mutattam és ráztam a fejemet. A járandóságomat olasz lirában adta vissza. Tudom, hogy becsapott, de a hajóról visszanézve éreztem, hogy ide még vissza fogok jönni.
Gibraltár után kiértünk az Atlantik Óceánra. A hullámok megnőttek és a hőmérséklet lehűlt. Már nem napoztunk a fedélzeten, a zárt verandákról szemléltük a tájat. Lassan a sirályok meg a dolfinok is elmaradtak. A koszt jó volt és bőséges, és bort is szolgáltak vele ebédre meg vacsorára. Amint a hullámok erősödni kezdtek, a tengeri betegség is felütötte a fejét. Az asztaloknál az emberek száma egyre kevesebb lett. Jó volt ez nekünk, edzett fiataloknak, mert igy több borban részesültünk.
1600 magyar utazott Kanada felé.Társadalmunk minden rétege megtalálható volt közöttünk. Függetlenek és házasok, jó móduak és vagyontalanok, képzettek és kevésbé tanultak, hívők és hitetlenek, öregek és fiatalok, büszkék és nemtörődők, megelégedettek és irigyek. Röviden, EMBEREK, egy közös céllal, hogy új életet kezdjenek valahol a Világban.
A hajó személyzete is érdekes volt - főleg olaszok, de a tisztek között volt dalmát, német és görög is. Voltak orvosok, ápolónők és papok. Beszélgetésük kevert, Európa valamennyi nyelve hallható volt, de az olasz dominált. Kanadaiak is voltak köztünk, az emigrációs hatóságok küldöttjei. Udvariasak, figyelmük mindenre kiterjed.
Napjaink nem unalmasak, a hűvos és szeles idő ellenére minden nap járjuk a fedélzetet. Délután olvasunk és naplókat irunk. Esténként a hajó olasz zenészei szórakoztatnak muzsikával. Sokat ring a hajó, de sokan táncolnak is. Akik jómódúak, azok a bárban öntözik a garatot mig mások limonádé mellett diskurálnak. Nemzetközi híreket a hajó hírszolgálata ismerteti, ki van függesztve a társalgó egyik sarkában.
December 30.-án délelőtt érintjük Sao Miguelt, az Azori szigetcsoport egyikét. Nem időzünk, Kanadáig még hosszú az út, öt vagy hat nap. Vihart jeleznek, ami 36 órán belül várható. Másnap távirat érkezik a kanadai bevándorlósági hatóságoktól, 700 önkéntes bevándorlónak ajánlanak telepesedési lehetőséget Edmonton, Regina és Winnipeg városokban, kb. 230-at városonként. Hamar betellik a létszám. Késő délután a szél erősödik és a hajónk elkezdi a táncot. Szilveszter estéje közeledik, a szakácsok kitesznek magukért. A pincérek zsonglőrök ügyességével szolgálják fel az ízletes tálakat. Az utasok egyharmada képtelen enni, betegek. Szegény Kálmán barátunkat is elérte Zeusz átka.
Utasaink egy kis csoportja, volt művészek és írók, szilveszteri kabaréra készülnek. (Kiemelkedik közöttük Ember György, a híres Radió előadó, aki minden vasárnap felolvasta a 'vasárnapi levelet', de az utóbbi hetekben hirtelen eltűnt. Ime, most hirtelen feltűnt és ismét előadásra készült. Valahogy a hajó aljában utazók ezt megneszelték és haragra gyúlva belátásra kényszerítették. A kapitánynak sem tetszett az eset és a hajó rendőrségével fenyegetett. Amikor Halifaxba megérkeztünk, a kanadai hatóságok Ember Györgyöt és jónéhány más magyart elkülönítettek és rövid idő után visszaszállították őket Europába). Egyébként a kabaré jól sikerült, annak ellenére, hogy a hajónk körül tombolt már az orkán. Majdnem éjfél volt, amikor a hajó zenekara a nemzeti imánkat, a Hymnuszt intonálta. Ha nehezen is, mindenki felállt és könnyek között énekelte, hogy „Isten, álld meg a Magyart. Hozz reá víg eszendőt". Előzőleg életemben sohasem éreztem át a Hymnuszban rejlő fájdalmat és az Istenhez való könyörgést úgy, mint akkor, 1956 és 57 határán.
Reggelre ébredve, habzó tenger vette körül hajónkat. Hatalmas hullámok csaptak át a parancsnoki híd felett és úgy éreztük, mintha farunkat ellenálhatatlan erő húzná le a mélybe. Minden recsegett. Állni látszott az idő és a tér. Misére mentünk és megrendülve imádkoztunk. Ebben az Istenhez közeli világban született egy kis ma-

gyar csecsemő, Balázska, egy magyar házaspár elsőszülött gyermeke. A nemzetközi szokások szerint idegenben született, de hely szerint egy olasz hajón, ezért olasz nemzetiségű lett.
Ebédkor kaptuk a hírt, hogy 100 kilóméterre előttünk egy másik hajó, a Castel Bianca, vonszolva halad New York felé. December harmincadikán, kissé dél nyugatra tőlünk, egy ciklonba került, aminek a szélét kaptuk mi csak el. Rengeteg sebesültje és egy halottja van a hajónak. Harminc mentőkocsi várja őket az ottani kikötőben. Sohasem fogom elfelejteni utunknak azt a harminc óráját. Aztán minden elcsendesült, a sirályok megint megjelentek. Hideggé vált az idő és január 5-én hajnali öt órakor érkeztünk meg Kanada keleti partjához, Halifaxba. Megérkezésünk után az 'Igéret Földjére', mindenki futni akart. Reggel hat órakor kaptunk reggelit. Az emigrációs hatóságok személyei 8:30-kor jelentek meg a hajón. Kezdődött a tolakodás, majd minden lelassult. A hatóságok először azokkal tárgyaltak, akik már előzőleg jelentkeztek Edmontonba, Winnipegbe és Reginába. Az utóbbi városban valami járvány ütötte fel a fejét és ezért próbálták a jelentkezőket az első két helyre szétosztani. Nehezen, de beleegyeztek. Azután jöttek, azok akiknek rokonaik voltak és támogatást igértek. Ők szabadon mehettek. Nekünk, a többieknek, Quebec városába kellet utaznunk vonattal, orvosi vizsgálatokra és további megbeszélésre. Igy, közel ötszázan, átesve a belépési formaságokon, vonatra szálltunk. A hajón volt még időnk tisztálkodásra és egy jó ebédet is kaptunk mielőtt elindultunk. Mindenki kapott 5 dollár zsebpénzt meg egy boritékot amiben Kanada térképe volt, meg egy angol-magyar szótár.
A vasútállomásnál a Salvation Army tagjai vártak ránk gondosan csomagolt kis ajándékokkal. Az épület lépcsői alatt várt a vonatunk, amely új élményekkel lepett meg minket. Hosszú szerelvény volt, öt étkező-kocsival. A személykocsik ülései valósággal süppedő karosszékek voltak és bármilyen irányba el lehetett forditani. Éjjelre ágyakká váltak. Már a vacsoránál ültünk amikor elhagytuk Halifaxot. Nyolc óra lehetett. Kint havazott és hideg volt. A karácsonyi fények még midig világítottak. Pompás vacsorát szolgáltak fel és szerelvényünk rövidesen 90-100 km-es sebességgel robogott Quebec felé.
Dombos vidék kisért minket amig el nem értük a St Lawrence folyó környékét. Reggelre csökkent a sebességünk. Szép kis erdőkkel tarkított tájakon mentünk át. Este nyolc óra körül értünk Quebec városába. Az emigrációs épület kényelmes volt, jó meleg volt a termekben. Reggel az új napot orvosi vizsgálatokkal kezdtük. Utána kijelentették, hogy azok, akiknek nincsenek családi összeköttetésük a keleti városokkal, azok automatikusan Vancouverbe fognak menni. Igy a sorsunk nekünk kedvezett megint. Kálmán elvált tőlünk nagybátyját meglátogatni Montreálban azzal, hogy rövidesen ő is jön majd Vancouverbe. Megadta nekünk Bálint cimét ott és később közölte vele, hogy a három barát rövidesen be fog toppanni. Három napig élveztük Quebec város szépségeit és vendégszeretetét. A vizsgálatok után szabadon járhattunk. Hideg idő volt, de jártuk az utcákat, néztük a kirakatokat és az árukat, meg az áraikat. Érdeklődtünk a kezdő fizetésekről és álmodoztunk jövőnkről, vajon milyen munkát fogunk kapni és hol. És mennyit fognak fizetni. Csaba középiskolában tanított otthon, Geyza pedig kémikus technikus volt egy textilgyárban. Vajon találok-e én egy erdőmérnöki beosztást. Ezek gyötörtek minket csendes óráinkban. Közben TV-t néztünk, angol szavakat tanultunk, naplókat irtunk. Megismerkedtünk egy hajótársunkkal, Attilával, aki ott nem volt látható, mert tengeri beteg volt, 15 kilót fogyott az utazás alatt. Megemlítendő, hogy ebben az időben, 1957 január 8-án, érkezett meg a soproni főiskolások csoportja Kanada keleti partjára, St John városába, New Brunswickba.
A mi csoportunk, talán háromszáz személy, 10-én délután hagyta el Quebecet. A kanadai hatóságok szervezésével ismét vonatra ültünk. Montreálon és Torontón át Winnipeg felé haladtunk. A gőzölgő vonat a havas jeges végtelenben felejthetettlen emlék. A napfelkelték a lankás dombok között alig látszottak a jégvirágos ablakaink mögött. Vacagó fogakkal álltunk a szerelvény hátsó peronján amig bírtuk, mert élvezni akartuk a csodálatos látványt. Bőségesen volt ennivaló a vonaton és jó meleg volt. Január 14-én érkeztünk meg Edmontonba és már éjfélkor elértük Jaspert. Csak rövid ideig várakoztunk. Az állomás szépen ki volt világítva és a mesékből megelevenedett a kép, egy szép rénszarvas gőzölgő orral egy szánkót húzva érkezett meg a peron mellé. Aztán egy órával később már a Sziklás Hegység alatt robogtunk. A látvány kárpótolt minden elmulasztott látnivalót a nagy mezőkön. Másnap délután a lenyügözően szép Thompson és Fraser folyók völgyeit követve a látvány kitárult előttünk, megérkeztünk Chilliwackba. Itt is havas volt a táj, de nem volt hideg. Autóbuszok vártak ránk és hamarosan elértük utunk végcélját, Abbotsfordot. Ott állt előttünk a városfalu az istenien szép Baker hegy havas csúcsával a háttérban. A repülőtér barakjai lettek átrendezve otthonul a számunkra. Abbotsford lakósai között sok magyar volt, akik főleg a harmincas években telepedtek le ott. Kitárt karokkal és önzetlenül jöttek segítségünkre. A 71 éves Csáky tisztelendőúr mindig tisztelendő lesz emlékeinkben.
A hatóságok angol nyelvoktatást szerveztek meg részünkre, hogy mielőbb szabadok lehessünk. A délelőtti iskola után csoportokban vittek minket a környék érdekességeit megnézni. Nem unatkoztunk, mindig volt valami program. Az idő gyorsan múlt.
Január 22.-én Bálint lepett meg minket Vancouverből és kezességet vállalt értünk, igy másnap a három jó barát Abbotsfordból Vancouverbe költözött. *(A szerző hagyatékában talált irás, ami Görgényi Béla közreműködésével jelenhet meg).*

IROGATÁSOK

MAGUNKRÓL

J. Barabas: **Life Story #9**

In the past I used to ask my daughter to write something of our life to our paper. This time I asked her what to write about. This time I said to her that I am running out of life stories, and do not feel like writing about past achievements anymore, but would rather write how we live now, how we think today. She was trying to give me encouragement in so many different ways. She may have even said at the last time that it is really up to me if and whether I want to write or not. There is or must still be a lot to write about. It really is if I want to write or not. So simple. I wish. Sometimes it seems that we isolated ourselves from the main stream of today's busy and modern life. "Quiet life out there, not a creature is moving, not even a mouse." -says my wife Doris as she settles down to cuddle up on the couch in our comfortable living room. Of course, now at 81 this is not unusual, or need not to be explained nor excused. We are not entirely shut out of the present. In front of her is a wide screen television with PVR box, true the VCR player even if it is from the late but may become soon obsolete, it is combined with DVD player, on top of that sits the blue ray player too. At hand she has the latest National Geographic Magazines and copies of the Readers Digest too. Our young family and visitors can be instantly connected by Wi Fi to whatever pads or smart phones they brought along. (Unfortunate to that, but generally they are considerate about using them.) The winters are cold and long even here at the Medicine Hat area.

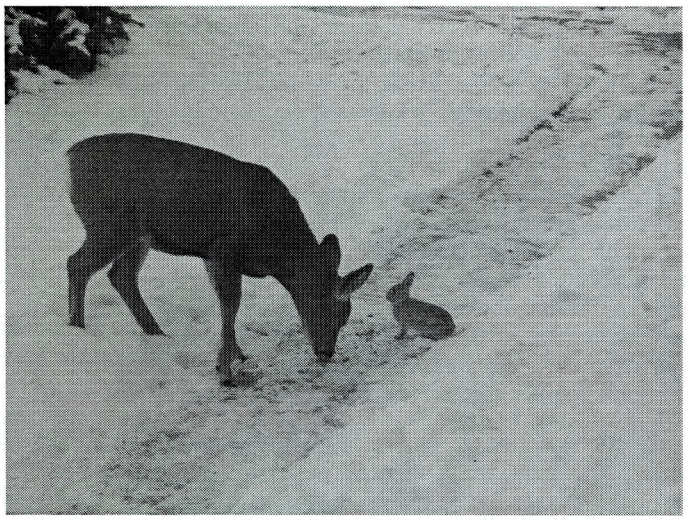

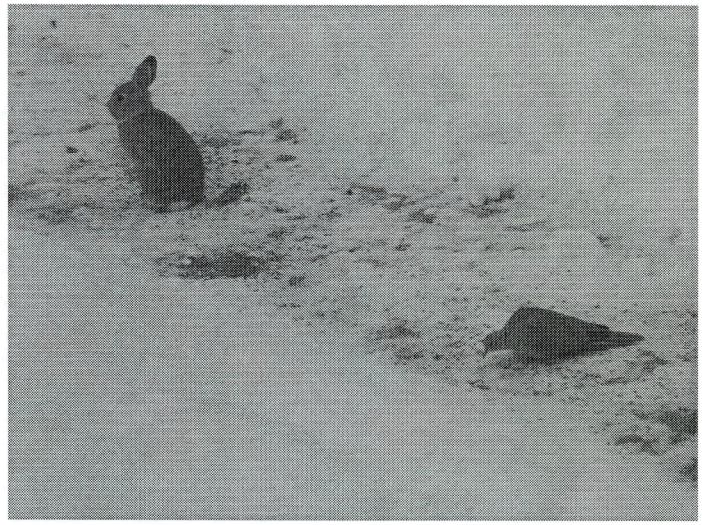

Today it is -29 for low and -20 for high for the day, but I am sure it is colder up at Fort McMurray. We used to rely on temperatures like that up there for our daily work. The forecast is with a red warning for severe low today. Wy wife is certainly right, there is not a creature moving out there, not even the bunny came to look for the grain under the heavy blanket of snow that fell yesterday. Our neighbor who park their cars in the front side of their house shovels the snow up against our trees on three sides, creating beautiful shelter for the bunny and the birds, where the wind cannot get them. We are hoping they will take up residence there. The doves are not here either. Only the deer's footprints showing up in the snow. We spend a considerable amount of time in the house during the winter months. We like to feel warm and cozy in here, like to look out through the window and sometimes we see some life out there.

his bunny of ours, likely the neighbors think it is theirs too, she just does not want to share the grain she rightly wants to claim for herself. She did not quite win but eat her share anyway. Deer stood her ground and just kept on gobbling it down, after all she needed more. This scene is not a onetime happening only. Sometimes bunny stays further away on the sidewalk, if she finds enough food there. Other time it may be the doves are up against the bunny. The standoff is never too long. The doves are very shy and fly away sooner. In the winter the deer, the bunny and the doves entertain us on the street side, and the magpies with the starlings teasing Pufi our dog in the backyard. These birds will clean up just about anything. They probably get a bigger share of the dog food than Pufi himself. Further in the back, on the entry into the garage another bunny and the doves compete for a handful of wheat I put out for them. We may have to find more supply of grain soon if the winter lasts too much longer. Earlier last summer we drove into a large spill of wheat on a farm road about 45 km from home. It was right on the gravel road, already spread with the road grader. Surprised to see so much of it, we scraped buckets full of it and hauled it home. We did return for more another time, but the winter is long if one is committed to feed our little visitors. I know, some might say that we should not interfere with nature.

Talking about nature. In all my life, working out there in the wilderness of different areas of British Columbia and Northern Alberta, I have never seen or experienced or seen anything as dramatic in nature as yesterday while we were out for a late afternoon drive. Twice weekly my wife attends a workshop in Medicine Hat. At 3 pm, often when I come to drive her home we would do a small drive to different areas of town or the surrounding countryside. Mostly with cameras ready for anything that comes on our way. There is a few hundred mule deer hanging around in parks and coolies and even in the residential areas of town. It is opportunity for taking pictures of the wild without going far away. The pronghorn as these antelopes are called here are not so tamed, but even they trend to get together in herds in the winter on larger fields nearer the city. We had days of snow falls and severe cold temperature warnings lately. Today the cold remained but the sun sparkled on the clean white snow. The countryside was strikingly beautiful as I was driving from Redcliff to Medicine Hat. The camera was burning in my pocket, but I could not linger taking pictures just yet. I had to get there in time to pick up Doris. Soon as we settled in and drove off the site I asked her if she would like to go somewhere. "Oh, I just like to go home." Said she meekly. "It is so nice out there today, maybe we should take just a short trip around." I tried and she said o.k. Echo Dale Park is the closest attraction with plenty of backgrounds and picturesque sites. As we passed the entrance to the park, up the slope, cattle were being fed and they took our attention. On the right over the park field some commotion cut my attention, but my sight was not very clear. It appeared if two large dark birds were having some fun in the air, but then I was scrambling for the camera as it came clearer that there was more happening up there. By this time both birds were down in deep snow. All this time I am still driving, and one of the birds flew up and got away. It was an eagle or may be a large hawk. Could not see the other one. She was dark and flat down in the snow. Eventually I managed to point the camera and cut it looked as a dark spot there, but quickly a long neck of a goose appeared.

As we managed to catch our breath and gathered our vices, being able to seize up what really happened here, the goose stretched her neck, looking around. She seemed fine. Thought she needs a little rest and be on her way. We drove to our regular lookout point, taking some pictures of the river valley, then down to the park center, where some deer was feeding from under the snow cover undisturbed. On the way back out of the park again busy with the cattle feeding in the distance we just scared up now two eagles from where the goose was earlier. So, the eagle went for help and together they finished their prey. Attracted a half dozen magpies and other small birds to pick up the remains. We were shaken up. We were sure the goose will fly away, or we hoped. We did not help. We could not help. Were we supposed to help? We came home, leaving the river valley for another

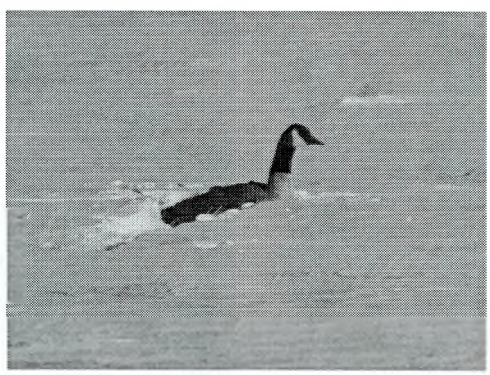

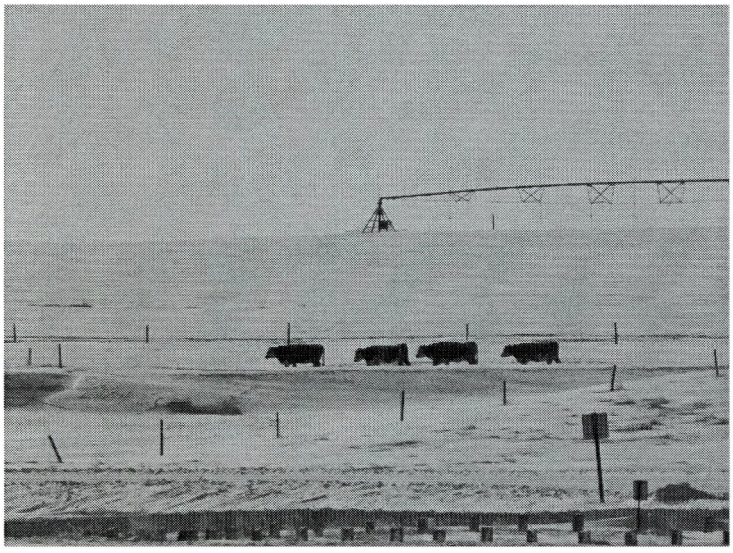

time. That will likely be when the snow is all gone. Down by the river little goslings will feed on pretty green grass and our robins will hurry to their small ones with bill full of worms. Now on the way home, we did not stop anywhere else, but as usual home was the only goal, or may be by now we were hungry too and not wanting to stop and eat anywhere else. When home we remembered that the Winter Olympics started. It is always good feeling to get started with something different for quiet enjoyment in a warm house.

Now that we became Canadians in the last 61 years, we should be well on with all the events coming up in the next two weeks. When I watch the Summer Olympics I am with the athletes, because same way or other I had participated in their events in my younger years. Most of us did some running, jumping, throwing, football, handball, volleyball and even swimming. On this Olympics, if you think about it, there are only skates, and there are only skies needed for any of the events. Sure, there is speed skates, figure skates and hockey skates but to me they are all skates that I never owned in Hungary. Only after more than ten years here, when building the Ice Bridge for our truck logging on the Athabasca River by Smith Alberta, I got a pair of hockey skates. Our girls were about three and five, and together we learned to skate on safe ice of six feet thickness. Ice skating did not become their favored pastime as far as I know, and their Dutch Grandfather and I, we retired our skates even before that season ended and never skated again. Our experience with skies was perhaps a little more extensive, even if only one sided. The quarter section of land below and around our house was

perfect challenge for cross country skiing. In the beginning it was hard for the girls on children's skies. Soon we all had adult sizes and we were breaking trails up and down pine ridges and pastures around muskegs and it was fun. Other than that, I did some snowshoeing way back at work in Indian River B.C. I remember how that ended too, when I turned upside down around those giant Douglas fir trees. May be the reason to be fascinated and to enjoy the presently ongoing winter sports at the Olympics is because we never had experience doing any of it. Surely the opportunities were there with so many ski hills near Vancouver, but after climbing the snowy hills five days a week, somehow never thought of going skiing on weekends. The truth, it was not our thing, did not even think of it. I did not know almost anything about curling until in the late sixties in Smith Alberta where our office put out a mixed team and I had to curl the first time in my life. I cannot say I did not have fun, even if I did hardly know any of the curling lingo that goes with it. The enthusiasm that my team mates Bill and his wife Violet and their daughter Doreen, soon my wife, demonstrated, it had it's effect on me too. I did enjoy the game. Smith was just a small hamlet. It could not afford the later modern facilities. The rink was almost open to the outside elements. We were dressed well. On a warmer day as the frost turned into drips of water on the roof, the drips had their effect on the ice below. Sweeping on this surface might have been twice as important. We did not play here too long. It was before the Alberta Heritage Trust Fund helped small communities to build recreational facilities. A new and more up to date curling rink was built of donated lumber from the sawmill and donated muscle power and knowhow from all the enthusiasts. Since then, with Provincial help, this area became an impressive sport and recreational center around the district. Now we do watch some of the annual curling events of the provinces. We are being well entertained by these events at the Olympics too.

February family day weekend is starting today. I heard that my younger daughter Agnes is heading to the slopes around Jasper with her husband Jason. They have been snowboarding together a while now. Julianna too has been doing this daring sport. They are Canadians. They did not learn this sport from me for sure. This sport is well represented at the Olympics and a favored with us.

I did not believe that it was compulsory to luge, bobsleigh or skeleton to enjoy the winter in Canada. Never the less those events also can be thrilling and exciting to watch in this Olympics. I declare all these winter sports at the games to be noble.

As another day gone, more snow fell, there is high winds warning in Southern Alberta. That means drifting snow on the open roads of the area. Always liked to drive in stormy weather, when the snow is sifting across in front of you sparkling in the sun. The Sun makes the snow sparkle as it twirls with the wind in front of you. Another day to pick up my wife at her group event. Will it be dining out, driving straight home or another adventure waiting for us out there? The thrill of it is that you never really know until it happens. The choice today was to come straight home. The forecast did not happen. The day developed onto a sunny and calm day, which is just as good or better.

A few days ego 'The Big File' came. Csumi has forwarded it, as he usually does every month. Together with the 22 pictures from the groups monthly luncheon meeting, it is a booster to me. It came as I am straggling to put together a legible presentation for this edition of the Kapocs. The monthly audio, even if we can only distinguish half the words, the photos of the participants of the luncheons, even if we recognize only a few faces together with the Kapocs are the high lights of our life and center of my activities. I command those with kind words remembering our departed. Being out of the circle of friends of Palkovics Jani, I now know some more about him. And this is all good. Farewell Janos, rest in peace! I say thank you to all of you, who makes it possible for us far away to feel the closeness of the group scattered all far apart. (Feb.17. Redcliff AB)

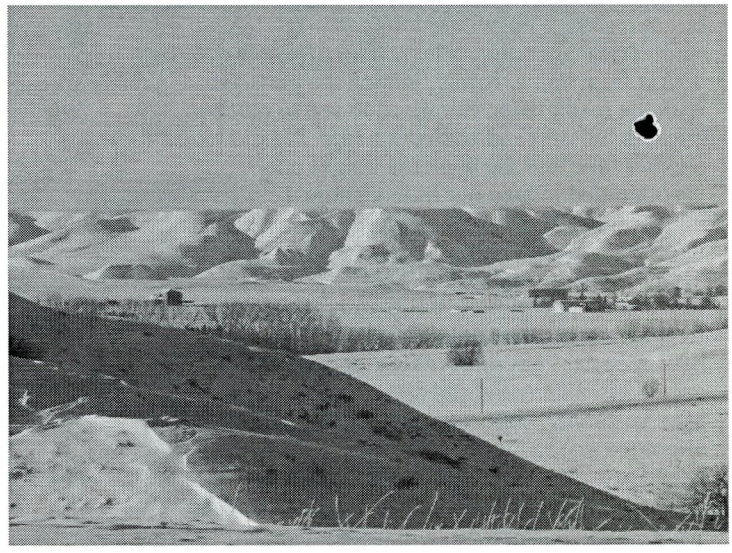

Kamill Z. Apt, BSF, MF: Chasing sustalnability. An ex-professional remembers

Once upon a time 1 found a pin. It wasn't even that long ago. Last October in fact. I was at a gathering at the University of Western Hungary, commemorating events of 1956, where someone must have slipped it into my pocket. I found it there back at the apartment in Budapest, when I was putting my clothes away. I looked at it and I was touched. I do not know who slipped it there, only suspect a young pair of forest engineering students I spent some time with. The pin has the five oak leaves in the form of the 'Forester's Star' and the writing: Forest Engineering Faculty, 1808.

Wow! So, this is where my thoughts as a forester begun to cristallize. Two hundred years! Just about the right perspective for thinking about forestry, and the old brain kicked into gear. It knocked and rattled as it started to grind over the last fifty of those two hundred.

How was it, now? Oh, yes, 1958! That is when we formed a choir and held a concert of ancient student songs at Brock Hall, celebrating the 150th birthday of our faculty. Yes, yes, UBC, a big university with 4500 students. And forestry. When did that begin for me? In 1956? No. Much before that. It must have started soaking in through my pores, when as a small child I was sitting and listening to my father on the horse-dragged carriage as he sometimes took me along on field trips through the beautiful mixed wood forests of central Hungary. And then came Hitler, and then came Stalin, and then came a long row of other gangsters dressed in multicolor camouflage of different patterns.

And forestry. What is forestry? A profession? Yes, that is part of it, but there is much more. It is a way of life. It is a calling, a faith. Faith in the future. It is love. The love of nature, of harmony. It is passion. A passionate thirst to know how it all hangs together? How the forest lives? What is the forest? What we all would be without it? And then it is knowledge. The knowledge of some to do-s and not-to-do-s to keep a forest healthy, or at least sustainable.

Yes, these thoughts and knowledge started to cristallize more than two hundred years ago, when as a result of discovering the new world, and of the rapid progress following the industrial revolution, much of Europe got deforested almost to the point of no return. To avert disaster France, and later Germany started looking at managing forests within a disciplined framework and started high level forestry education. They then realized that the interests of landowners or wood merchants did not always serve the interests of society at large. So they passed laws which made the forestry profession responsible for establishing and maintaining healthy forests over at least 12 % of the productive land areas. Forestry decisions were taken out of the political process and put directly under the courts.

My school was started right in the middle of this turmoil, to turn out graduates who can stand up in court for the results of their work, including all aspects of forestry. No responsibility could be passed off to someone else, like another committee member, or the wildlife guy, media pressure, the landowner, or the local MLA. Thus, our curriculum was both broad and deep with no undergraduate specialization at all. For that, I personally cannot thank my Alma Mater enough, as I needed to, and could stand on my feet in quite a variety of occupations.

The list started like it starts for most. Summer jobs, physical labour, logging camps. Then compassman. Then cruiser on several different jobs. Things were looking up, but, by fall of 1961 they started to slow down. For a while I was passed hand to hand from one consultant to the other, mostly in short logging engineering projects, and then nothing. I spent a few months walking the streets of Vancouver all day, from office to office, looking for any work. In the evening I had my one meal of the day, a prepaid $1.10 dinner at Little Budapest on the corner of Fourth and Alma, and the next morning back on the job hunt. Early '62 I got in on a few weeks of tree planting for Evans Products in Knight Inlet, and then I lucked out. I was hired on by Mannix Mining, where I soon got promoted to work underground as a miner, drilling, blasting and shovelling magnetite to my heart's content, seven days a week on graveyard shift.

Actually, I loved that work. Made good money too. This was a break in more ways than one. By the time the mine closed down for the winter I had all my debts payed off and had enough money left to go visit my parents in South America, where my father had managed to get a job with a large engineering firm in the roads division. They liked his work and offered me a job too. They accepted my degree and with my underground experience, hired me on as engineer in the construction of dams, tunnels and related structures. So, I moved over into civil engineering, in eternal spring, high up in the Andes.

There was a lot to learn, which I thrived on. A new language, a new way of thinking, interesting, challenging work, highballing in a throbbing construction athmosphere. That was my element. My responsibilities and my salary grew. After finishing two large projects I took tally, sort of a personal cost benefit analysis, and concluded, that progress and development, which I was so happy to support with my work, had too much on the cost side in environmental and social terms. So I turned my back on the lucrative living with the chauffeur driven company truck, house servants and the rest, and did a masters program at UBC in forest resource management for outdoor recreation. I was the ginea pig in this program, before Peter Dooling's time.

I rammed my 18 units through in twelve months, and with two kids and an empty pocket, took the first job coming my way, which got me to the other beautiful part of Canada, right accross the land, to Newfoundland. There I started as supervisor of the Canada Land Inventory recreation capability project. Did the whole thing for the island and designated areas of Labrador. This lead into integrated landcapability, landuse analysis in which I took a leading role. This work sort of followed me to my next job with the Provincial Parks Branch, where I became Parks Engineer. That was nice work. It was all about sustainability and responsible resource management. I was about to zone the park for different types and levels of use. I had workable, sustainable concepts.

Then came the end of Joey Smallwood, and I got sucked up into the vortex of political renewal and turmoil. They put me on the Planning Taskforce of the new government on two fronts. The one on Landuse Planning and the one on Tourism, Recreation and Culture. At the same time 1 conducted the reorganization of the Parks Branch, for which I was in a good place to be heard. I did good work and they liked me. But I never was a political animal. I was a team member, but never the member of any party, club or gang. I need my mental freedom, and I need to make my own mistakes. I was drifting too close to the top, and did not like it. When my director retired and his position became open, I did not apply for it. Instead I took a working level position with the Engineering Division of the BC Forest Service.

First, I was in the construction section as project manager, then moved to the Management engineering section, doing a variety of work, from area development planning, through equipment development, commercial and pre-commercial thinnings, silvicultural mechanization, up to managing the Section for about a year in an acting capacity.

The Engineering Division was a well organized, well managed,

productive, cost effective large unit. We built all the major roads and related structures throughout the interior of BC. Cleared reservoir areas, did wood utilization analyses. Our area development aimed at managable size watershed units, with harvesting all usable wood in three passes over a hundred-year rotation. We were onto sustainable forest management, but unfortunately not onto sustainable maximum profits in the stock market. So there came a reorganization in which Engineering Division got anihilated and replaced by its own bureaucratic shadow, approving plans and sitting on committees.

Area based harvest planning was replaced by abstract calculations in which the allowable cut had only a statistical relationship to the forest over too large an area, without a chance of a thought given to what and where is left behind after the cut, leaving the feasability of future passes to eventual wood shortages, hypothetic technological improvements and good luck in market fluctuations.

Why did we in Engineering Division not come up with a way that would yield both sustainable forestry and high profit margins? Simply because these two objectives are antagonistic, and beyond a point, mutually exclusive. Our legislated mandate of forest management simply clashed head on with capitalist reality. There was no one to blame. No recourse.

Responsibility for forest lands rested with one agency but the expertise necessary to manage the multifaceted resource was spread in a maze of narrow specialities, under different programs, agencies, even levels of government, with uncoordinated objectives and mandates, multiple noses out of joint, jealousies and mutual mistrust. In such a setting you don't even need smoke and mirrors to do as you please. No! Things were not well. So along came integrated resource management.

I was not ready to admit defeat, and looked for potential avenues toward better forest management, perhaps even sustainable. Along came the new program and branch of Recreation Management. I went for it on my spare horse, that I got when I did my Masters at UBC, and was appointed in the Recreation program as Manager of Planning and Liaison.

My interest went far beyond managing recreation sites and trails, collecting garbage and building toilets. It was the social and human values of the forest resource, that I wanted to hang my hat on. I had a wonderful director. Bright, good humored, broad-minded, who had similar ideas and let me do my thing. We succeded. We built a program, which forced integration of recreational resources into forest management decisions. Our program was highly regarded by many and despised by some. Too bad, the 'some' stood on the stockmarket side of the field, and won again. In a Mission Review of the Forest Service, tiny Recreation Program passed with high honours, but days before the results were published, out of the blue came a reorganization, and with it a new deputy minister wielding a big double axe. Unfortunately, handling an axe was the only thing he understood about forestry. My director was asked to take early retirement. I took over in an acting capacity for almost a year. During that time the program structure of the ministry got disassembled, our branch along with some others was demoted to section status. I managed to slip out of my position and into Forest Landscape Management, where as Senior Landsape forester joined forces with a stubborn Scot, a diehard from the engineering crowd, and using state of the art computer technology we combined visual analysis with integrated resource input and the old harvest management system. We scored again. Another reorganization was imminet, and I decided not to wait for it. I retired, by my own volition, with no buy-out, at the tender age of fifty five years and two days.

Successes? Failures? Was my professional life a success or a failure? Both, of course!

I failed dismally in my effort to force the system to defme, if not in our statutes, at least in our policies what exactly we mean by 'Forest', 'Forestry', 'Sustainability', 'Sustainability of what, 'Public Interest', and who is the 'Public' we refer to. I know that not just I, but WE, foresters, faced many failures because of the lack of clear defmition of at least these concepts. Other failures? You look around in the Province and be the judge. Successes? Many things have improved in forestry since the fifti-es, and everyone of those reflect a grueling struggle of lone fores-ters at the upper end of the rope on a heavily tilted field of tug-of--war. Did I succeed? Yes! Because I did all I could, enjoyed it, and retired with a clean conscience. Would I do things different in had the chance to start again? No! And that is success, perhaps not so much my own as that of my professors and that broad, broad curriculum I suffered so much swallowing in my undergraduate years. Thank you all, for listening to my story

Útban a Victoriában tartandó Soproni Ebédre, a 2000-es elején
(Balról) Bezerádi Gyula, Csányi Elek, Takács József, Szanyi László, Kondor György, Adamovits László, Csima István, ?, Budai Géza

TALÁLKOZÓK

Gyöngyösi Sándor: **Másodévesek mini találkozója**

Tavaly nyáron Béki Kati (özv. Juhászné) értesitett, hogy a svájci gárda készül haza látogatni szeptemberben. A program, amit Kati állitott össze: Találkozás az egyetemi főépület előtt szeptember 5-én 11:00 órakor, rövid séta a botanikus kertben, majd ebéd az egyetemi étkezőben. Kati megkért, hogy értesitsem a kanadaiakat e-levelen keresztül. Több visszajelzett, hogy egészségi okok miatt vagy már program volt beállitva, nem tudnak résztvenni. Mégis elég szép számban gyültünk össze (lásd a mellékelt képet). Számomra nagy meglepetés volt Rufit és Péch Gyuszit látni, akikkell vagy negyven éve nem találkoztam. A hazaiakat és a svájciakat egy pár éve az arany diploma kiosztásásnál láttam. A rövid sétán és az ebéd alatt kellemesen elbeszégettünk.

A terv az volt, hogy vacsorára ujra összejövünk és folytatjuk a társalgást. Sajnos én ezen nem tudtam résztvenni nagy csalódásomra, mert hugomat fel kellet venni a Balfi szanatóriumból, ami másnapra volt beütemezve. Remélem a gyémánt diploma kiosztásán, egy pár év mulva, ujra összejövünk még többen.

Még csak annyit akarok megemliteni, hogy egyhónapi tartózkodásom alatt kellemesen meglepett az otthoni élekörülmények javulása. Természetesen semmi sem tökéletes de Budapesten és a vidéken, a falukban nagy fejlődést láttam az utolsó 10 évben. Budapest soha nem volt szebb. Sok turistával beszéltem, akik csak a legjobbakat mondták Magyarországról. Üdv az Erdészne

(Balról jobbrea) Szilágyi József, Gyöngyössi Sándor, André Béla, Andrá Béláné, Komlóssy József, Juhászné Béky Kati, Jacsman János, Ceiner Zsolt, ?, Rupf László, Péch Gyula, Sólymosi László

Keddi ebédek

Ebéd, 2017 október 10

Az ebéd utáni beszélgetést megint Kulacs kezdte háromnegyed egykor. -Ma a legfontosabb, hogy az új Kapocs kiadását kézbekapjuk. -A UBC- Forestry Faculty 'Branchline' nevű kiadásában Kozák Tóni fia írt megemlékezést az apjáról. -Sopronban a rector választás még várat magára -Fog írni a nevünkben Faragó Sándornak, megköszönni a sok segitséget, amit érdekünkben tett. -Az egyetemről sokszor kap levelet, szépen emlékeznek meg rólunk. - A Nanaimo-i találkozó bevételének-maradékát betették a közös számlánkra. Ebből fogunk majd koszorúkat küldeni elhúnyt diáktársaink temetésére. A Kapocs hátsó oldalán látható névsorban, évszámjegyek jelzik az elhalálozottak neveit. -Megköszönte Rétfalvinak a jó munkát, amit a Kapoccsal végez - ne felejtsünk el támogatásunkat a nyomtatások és póstai költségek fedezésére.

-Viszlai Jancsi és Éva most voltak Sopronban átvenni a hatvan évre 'kijáró' gyémánt diplomáját. A nagy számú diáktársaiból csak tizen voltak jelen. Három házaspár volt ott, akik, mint diákok ismerték meg egymást.

-Rétfalvi jó híre, hogy ma a 65. kiadást kapjuk kézhez. A rossz hír az, hogy a tavaszi kiadás óta heten haltak meg társainkból. Kozák Tóniról majd a következő kiadásban lesz megemlékezés, amit a fia és lánya fognak megírni. -Meglátogatta Adamovich tanárunkat és mint elsőnek adta kézbe az új Kapocs kiadást. Cinke bátyánk nagyon jól nézt ki, jól érzi magát, üdvözöl mindenkit, de kérte, hogy ne túlozzuk el állapota javulását. -Pászner Márti fiát újra operálni kellett, sok vele a gond.

-Szabó Gyurka mondta, hogy Szász Julika nagyon beteg. Holnap kapja meg a kivizsgálások eredményeit, reméli, hogy megtud valamit a rosszulléte okáról. Eddig csak azt mondták, hogy milyen betegségei nincsenek.

-Görgényi közölte, hogy Fülöpp Zoli gyászmiséje október 21-én lesz Gibsons-ban. Tibor majd küldi a részleteket e-mail-en.

-Kulacs bemutatta az új Kőrösi Csoma Sándor társaság küldöttjét. Arany János a neve (nagy tapsot kapott), reméli, hogy még többször is találkozhat velünk.

-Gyöngyösi Sanyi is Sopronban volt a 'másod- évesek' összejövetelén. Kevesen gyültek össze, Kanadából csak négyen voltak.

-Hajdú Csaba Prém Béláról adott hírt, aki hazaköltözött és jól érzi magát. Erdei sétái alatt látta, hogy Witt Lajos bácsiról neveztek el egy kilátótornyot. Kulacs hallotta, hogy most otthon versengenek a kilátók építésével.
-Draskóy készített egy 'Youtube' bemutatót a Nanaimo-i találkozónkról, majd megkéri Kocsist, hogy továbbitsa a társaságnak.
-Ezután kezdődött a Kapocs kiosztása. Sokan segítettek és öröm volt látni, hogy a Nanaimóból és Victoriából vitték magukkal a lapot ottani kiosztásra, ezáltal elkerülni a postázás költségét. Fél kettő után befejeződött a csevegés. *(Görgényi Béla és a Szerk)*

Karácsonyi ebéd, 2017 dec. 12

Megint 28 körül jöttünk össze, mint már szokásos. Sokan késtek, csak dél felé kezdhettük meg a csámcsogást. Az sem volt túl jó, mi lett a karácsonyi emlékekkel? Tibor az utolsó pillanatban kapta a hírt, hogy a Nanaimoi komp nem jött át ma reggel, így az ottaniak lemaradása okozta, hogy nem lettünk negyven körül.
-Kulacs kezdte a beszélgetést. -Javasolta, vegyük rá a Nemzeti Kormányt, hogy itt is építsenek hidat a Szigetre, mind ahogy azt tették Prince Edward Islandra. A baj nem a komppal volt, hanem a kikötővel a mi oldalunkon. -Körbeadtak egy üdvözlő lapot a nagyon beteg Szász Julikának. -Megjelent az új könyv Sopronban az Ifjúsági Kör történetéről. Neki már van egy példánya, megnézhettük. Ha valaki venni akarja, Sarkadytól kell megrendelni. Meglepő, hogy a Selmeciek útja Magyarországra mennyire hasonlít a mi utunkhoz Kanadába. Amikor megérkeztek Budapestre az első világháború után, még magyar állampolgárságot is meg kellett nekik kérvényezni, mert Szlovákiából jöttek, szlovákoknak

nevezték őket. Vonattal érkeztek Pestre és Sopronba csak néhány év mulva siketült nekik eljutni és felállítani az egyetemet. -Sopronban Náhlik Andrást szavazták meg az új rektornak. Kulacs ír majd a Kapocsban ezekről. Szeretne egy üdvözlő levelet elküldeni most, kérte, hogy szavazzuk meg. -Hallotta, hogy sokan voltunk, javarészt balekok, Kozák Tóni megemlékezésén a UBCn. Megköszönte Jákóy Bandi tevékenységét a beszédjével és a koszorú megszerzéséért Fülöpp Zoli temetésére. -Kulacs emlékeztetett, hogy a Kapocs kiadásaihoz ne felejtsük el támogatásunkat. -Tibor jelentette, hogy a hotel ügynöke meglepte a hírrel, hogy nekünk el kell mennünk innen, mert nagy átszervezést és átalakítást terveznek a hotel földszinti területén, de a második emeleten van egy terem, ahol büfé stilusban étkezhetünk a következő összejöveteleken. Az átalakítás lehet, hogy két évig is eltart. Kell keresnünk egy új találkozóhelyet. A belváros a legjobb környezet, ide minden irányból be lehet jönni busszal. A szigetieknek is ez a legjobb. Mindenesetre januárban majd eldöntjük. Az árak valószínű, hogy magassabbak lesznek.
Egy óra harminckor már kerestük a kabátokat és Boldog Karácsonyi Ünnepeket kiáltottunk mindenkinek. *(G.B)*

Új Évi ebéd, 2018 január 9

Az új esztendőt új helyen, az Executive szállodában keztük meg. Ez szomszédos a volt a régebbi találkozó helyünknek, amit már lebontottak. Csak huszon hárman voltunk, de jó volt látni néhány társunkat a szigetről is meg Szász Julikát. Mielőtt megkezdődött a beszélgetés, megkaptuk az ebédet is. A kiszolgálók kedvesek voltak és sok kérdéssel próbálták megtudni, hogy kik is vagyunk és miért kell nekünk ilyen összejöveteleken találkozni. Igérték, hogy minden kérésünket kiszolgálják majd. Az ebéd nem volt túlságos, de jó ízű, paradicsomleves, szendvicsek, hússal és hús

nélkül, és tortaszeletek édességnek. Kávé és tea mindig kapható volt. A társaság véleménye az, hogy ez megfelel a jövőre is.
-Rétfalvi megemlítette Kulacs egészségi helyzetét és felolvasott egy rövid üzenetet tőle. -Megemlítette Kulacs igéretét, hogy meg fogja írni a Kapocsnak a mi Ausztriában töltött időnk történetét 1956-ból. -Többen kaptak üdvözlő lapokat Sopronból. -A Kapocsnak szánt támogatásokat ezentúl az ő nevére kell küldeni,

mert a bank csak személyes névre szóló csekket fogad el. -Az Európában maradt soproni diákoknak az évi találkozója Münchenben lesz, május utolsó hétvégén. Javasolta, hogy vegyünk benne részt. - Zsilinszky Viktortól kapott levelet, Fülöpp Zoli után érdeklődve, akivel évfolyamtársak voltak. Tudatta vele a szomorú hírt. -Befejezésül, érdekességként megemlítette a Heribert Illig német történész nevével fémjelzett teóriát a 'kitalált középkor'-ról, ami új hitelességet ad a Magyar Krónikákban jelzett évszámoknak.

-Tuskó Csaba megköszönte Kocsisnak az új hely megszervezését. Tibor mondta, hogy ma még a parkolás is ingyen volt. A hotel főnöke akar velünk találkozni, de nem jelent meg. Evvel be is fejeztük a találkozót fél kettő körül. *(G.B és a Szerk.)*

Ebéd, 2018 február 13

Ebédszervezőnk, Kocsis Tibi meghívó levelével együtt bejelentette Palkovics Jancsi társunk elhalálozását és kérte, hogy jöjjünk többen az ebédre barátunkra emlékezni. Kérésének sokan tettünk

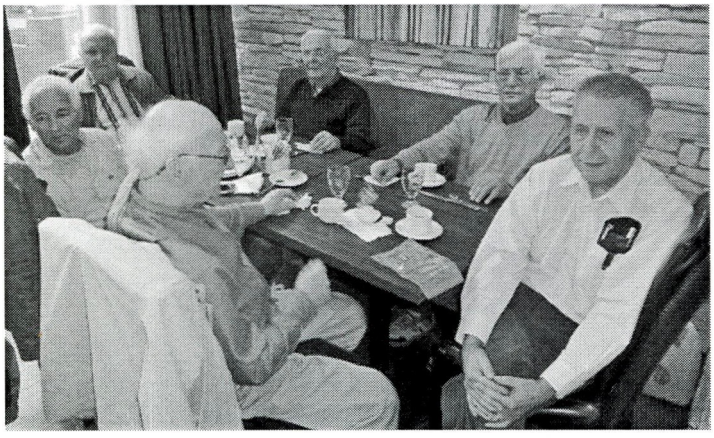

eleget és 34 gyűltünk össze, immáron második alkalommal az Executive Hotel majdnem szűknek bizonyuló étkezőjében. Magunk között láthattuk több ritka vendéget, mint Viszlaiékat (Jancsi és Éva), Safranyikékat (Lacit és Erzsikét), Apt Kamill-t és Németh Jóskát Victoriából, az Adamovits családból Ilikét és Ritát. A gyakori látogató nanaimóiakhoz ezúttal Kuruczék (Jancsi és Marika) és Simon Jóska is csatlakoztak.

Kulacsék kényszerhiánya folytán ismét Rétfalvi L. indította el a beszélgetést. Jó hírekkel kezdte a társalgást és azon belül elsőként Safranyik Lacit köszöntöttük fel 'octogenerian' korának eléréséhez. -Bejelentette tisztelt tanárunk Adamovits László heteken belüli 97. születésnapi fordulóját, majd körbeadtuk Görgényi Pat által készített üdvözlőlapot a megjelentek aláírását és üdvözletét regisztrálni. -Palkovics Jancsira emlékezve,. említette elment barátunk közismert jótékonykodásait, különösen az Elvándorolt Alma Mater filmek készítésekor itt tartózkodó TV stáb támogatásában. -Humornak szánva, említette, hogy utoljára akkor ittunk bort havi ebédünkün, amikor Jancsi rendelte azt az egész társaságnak. Majd kérte a társaságot, hogy idézzenek fel emlékeket Jancsival kapcsolatban, amit összegyűjtve jelentetnénk meg Kapocs lapunkban. Elsőnek Németh Jóska olvasta fel felesége írását, amelyben ismét az eltávozott barát jótékonykodását emelte ki, majd volt évfolyamtársai Viszlai Jancsi és Szász Julika hozták tudtunkra, hogy ők is milyen keveset tudnak Jancsi hátteréről, mivel mások megsegítése mellett magáról általában megfeledkezett. Safranyik L és Kurucz J 'kamarásai' voltak a korai években és tőle tanulták 'szakács tudásukat'. -Kérte, hogy csekken küldött Kapocs támogatásokat ezentúl az ő nevére küldjék, mert a bank már nem fogadja el a 'Sopron Alumni-Kapocs' címzetteket. (az utóbbit a 'Memo' vonalra lehet beírni).

-Kocsis T. kérése a nagy többség közölte, hogy elégedettek az ebéd helyszínnel és a felszolgált minőséggel. Emellett a parkolásért nem kell fizetni. Nem maradtunk sokáig a beszélgetés után. *(A Szerk.)*

Ebéd, 2018, március 13

Megint szép számmal jöttünk össze (29). A hölgyeket megint a szoba közepén egy hosszú asztalhoz ültették, a fiúkat pedig körben kis asztaloknál az ávfolyamtársakkal. Az ételek úgy látszik nem változnak havonta: leves, szendvicsek és apró édességek. Ebéd után Rétfalvi szólt elsőnek. Beszélt Kulaccsal, aki még mindig betegeskedik autó balesete következtében, de állapotai javul és reméli, hogy az áprilisi ebédre már el tud jönni. -Szomrrú hír: Szász Julika 86. születésnapján hunyt el a család összejövetelkor. Két nap múlva, március 15-én lesz a gyászmise a katolikus templomban. Egy lapot adott körbe a megjelentek aláírására. - Palkovics Jancsi rokonaitól semmi hír. -Komlóssy Jóska javaslatára ismertette az Európában folyamatban lévő, az endemikus kissebbségek védelmére célzott 'Minority Safety Pack initiative' néven kezdeményezett aláírásgyűjtést és azt hogyan lehet az interneten hozzáadni aláírásunkat (akik érvényes magyar útlevéllel vagy személyazonossági igazolvánnyal rendelkeznek). Április elsejéig egy millió aláírást kell összegyűjteni, hogy az Európai Bizottság (Parliament?) napirendre vegye. -Székessy Laci hozta figyelmébe, hogy az interneten megtekinthető egy igen kitűnő video összeállítás 'Selmecbánya' címmel, eredeti akadémiánk kezdeteiről

-Kocsis közölte, hogy Palkovics rokonai nem akarnak összejönni a soproni diákokkal, bár meg lettek híva az ebédre..

-Szamosi Gabi kért szót, most tudta meg, hogy Duncan-ben fel fogják újitani az Erdészeti Muzeumot. Szeretnének egy összeállítást a 'Soproniak'-ról is. Régi dokumentumokat és más emlékeket találtak a volt soproni diákok munkahelyei körül. Rétfalvi megkérte Gabit, hogy vegye fel a Muzeumma kapcsolatot a mi nevünkben és gyűjtse össze, ami kell.

-Marika Jensen emlékeztetett a CBC stáb által rólunk készített filmről az '56-os forradalom 50. évfordulójára, ami beillene a fenti gyújteménybe.

-Görgényi átadta Adamovich tanárúr köszönetét a társaságnak a szép születésnapi üdvözlőlapért, amit sokan aláírtak a mult hóna-

pi ebéden. E hónap harmadikán lett 97 éves.
-Szabó Gyurka most jött haza Magyarországról. Otthon biztonság van, de Európa szerte nagya felfordulés a migráns áradat miatt.
-Szamosi Gabi is volt otthon, nagyon meglepte, hogy mennyi változás van a pesti körzetekben, mennyi felújitás történik, de nagyon sok elhanyagolt dolog.
-Draskóy szerint ez mindenütt így van. Ha valahol boldogan felnőttél, oda ne menj vissza ennyi év után, mert a változás nem fog tetszeni.
A tavaszi Kapocs kiadás a következő ebédünkre kész lesz. Korán, 1:30-kor befejeződött a csevegés. *(A Szerk és GB)*

HÍREK/KÖZLEMÉNYEK

'56-os magyarok Oliver, BC-ben.

A 'Dél-Okanagan Magyar Club' szombat este (2017 október 21) tartott Szüreti Bál alkalmával ünnepelte az '56-os forradalom következményeként itt telepedett meg ma elő tagjait. Az Elk-ház nagy terme tele volt, tobb mint száz szemály elvezte az igazi magyar ételeket, csirke húsleves, töltött káposzta, hurka, kolbász stb. A kép kb. közepén vagyok és mellettem áll **Kémes Jóska** barátom.

Mindannyitoknak jóő szerencsét kivánva, **John Kiss**, Oliver, BC

Ösztöndíj hírek

A UBC 'Sopron Alumni Fellowship', amelynek alaptőkéje kisebb, nem hozott megfelelő kamatot egy tekintélyesebb postgraduális jutalomra, így 2ö18-ban lesz átadva, kombinálva két évi kamatot.
A UBC 'Sopron Alumni Scholarship' nyertese georgina magnus harmadéves hallgató a Natural Resources Conservation szakon a UBC Erdészeti Karán. Köszönő levele így hangzik:
Levelét megválaszoltam és egy kicsit írtam is neki, hogy igazából mi áll a Sopron Alumni név mögött. *(Grátzer Miklós)*

I am writing to thank you for the generous Sopron Alumni Scholarship. Both my family and myself were very happy and appreciative to learn that I was selected as the recipient of your scholarship.

I am a third-year student, and I am currently working towards achieving my Bachelor of Science (BSc) in Natural Resources Conservation, with a Science Management Major. Your award greatly helps me along my journey in pursuing a career in a field that I am passionate about and in which I hope to make a difference in. I spent the summer working in an outreach and educational position for a local Marine Conservation NGO in the lower mainland, as well as volunteering at the Wildlife Rescue Association of B.C. These positions have developed my drive to increase awareness about protecting and restoring the beautiful and diverse habitats of our province. I want to pursue a career in restoration and management, not only to preserve the habitats of so many unique organisms, but because I grew up enjoying the great outdoors, and I want future generations to be able to experience the same appreciation for nature as I do.

By awarding me the Sopron Alumni Scholarship, the financial weight of post-secondary has lightened significantly. This scholarship allows me to focus on my learning, rather than financial stress and helps me become one step closer to my goals. Thank you once again for your generosity and support.

Yours sincerely,

Georgina Magnus

Szerkesztői üzenet

Lapunk írói köre is, mint Sopron Alumni közösségünk, egyre szűkül. Mindig is nehéz volt, de most a "helyzet fokozódott", hogy eredeti, egyéni életbeszámolókat, amik talán leghasznosabb részei 'hagyatékunknak', kapni társainktól. Pedig sok még az eddig elhallgatott mondanivaló, sok még a tanulság itteni életünkből, amiket hasznos lenne továbbadni utódainknak. Köztük meg van. az érdeklődés. Ne vigyük magunkkal emlékeinket, jelentessük meg lapunkban—addig amíg az is létezik.
Elnézését kérem az utolsó lapon megjelentetett versek költőinek, hogy verseik közlését utoljára hagytam, azt a látszatot keltve, hogy csak ekkor jutottak eszembe. Igérem, hogy legközelebb gondosabb leszek. *(A Szerk.)*

Julia Palahicky: **SPRING**

Bent hands drive a crowbar deep into
The ground, spear a long pole into the
hole besides shoots of green. She
stomps it firm, finishes the rows she
started the day before, rests on the
rusted garden-bench under the bent
cedar, where he used to sit to watch
her work.

The beans wind up the poles, dwarf
her, shelter hummingbirds that fight
for nectar in red flowers, whizz by her
head. She lets them chase her to weed
the carrots and kohlrabi hidden behind
the Dahlias

Király Ilona: **HIDEGHULLÁM**

Oly néma most a táj.
S a némasága fáj.
Hol vagytok dalos madarak?
Csak nem megfagyva hó alatt?
Hideg volt ez a tél.
Hóvihar, durva szél,
és az állandó nagy hideg
az életet bénítja meg.
Tápláló friss magot
naponta kaptatok.
A mély hóban is kimentem,
etetőtök feltöltöttem.
Hívásra jöttetek.
Kormos kicsiny fejek
fenyőágak közt kibújtak,
s köszönetet tolmácsoltak.

Hol vagytok cinegék?
A szívem melegét
megosztanám,
hogyha tudnám.
Múljon el a hideghullám!
Élet a fagy helyén,
új fészek, új remény:
ezt várjuk már szívrepesve!
Zöldre legyen a táj festve.
Zimankós február
lassan végére jár.
Óh, a tavaszt alig várom!
Cinke üljön minden ágon.
2016 március

Pintér László: **MIKOR**

(Menekülésem emlékére)
Mikor a sanda idő megpakolt
Sopron utcáin félelemmel,
Mikor lelkemet lebéklyózta
A kádári hazaárulás,
És sivárság lepte a magyar jövőt,
Mikor szívem megtelt gyűlölettel,
Nem várhattam meg
A sikamlós tél fagyát,
De nyakamba akasztottam
Szegényes vándortarisznyám:
Nem hoztam magammal semmi mást,
Csak magyar gyümölcsök ízét,

Szivárványt kergető gyermekéveim,
Falusi életem tépett rongyait,
Templomba hívó harangzsongást,
Szűkszavú paraszti beszédmodort,
Zamatos szavak kristályait,
Pár dallamos nótafoszlányt,
Fejemben egy morzsányi tudást,
Anyámtói kapott türelmemet, A
pám-gyökerű tenniakarást,
Istentől ellopot halvány reményt,
Az érzést, hogy bármiképp élni jó,
Hogy magyarnak lenni büszkeség,
Mert nincs nemzet e földtekén,
Mely nálunk előbbrevaló.
Parksville, 2004. december 12.

A **Sopron Alumni** azon egyének közössége, akik diákjai vagy oktatói voltak a Soproni Erdőmérnöki Főiskola 1956-ban Kanadába vándorolt részének, ami mint a University of British Columbia, Faculty of Forestry-Sopron Division működött 1957 és 1961 között. Szintén a közösséghez tartoznak azon Sopronban korábban végzett erdőmérnökök, akik szoros kapcsolatot tartanak fenn a csoporttal.
Kapocs - A Sopron Alumni időszakos közleménye.
Szerkesztő: Rétfalvi László, 4646-West 5th Ave, Vancouver, BC, V6R 1S8; Tel/: 604-224-3655; (e-mail: llretfalvi@shaw.ca).

SOPRON ALUMNI

Adamovich László
Ambach Mihály 1938-2015
Andódy Edit 1932-1993
André Béla
Apt Kamill
Apt Ödön 1901-1990
Apt Ödön
Bajzák Dénes
Bakó József
Bakonyi Nándor
Bakos Tibor 1935-2010
Balatinecz János 1937-2017
Balpataki György1938-2009
Bándi Péter
Barabás József
Baraksó János
Baranyay József 1922-1974
Bátay János?
Báthy István
Bella Imre
Benkö Géza
Benyovits Gyula?
Bezerédi Gyula 1926-2005
Bige Zsolt 1924-2005
Boa Sándor
Boda Zoltán
Bódig József 1934-2007
Bogyai Elemér
Bölecz Béla
Boncz Ernő
Bordulák Zoltán 1936-2010
Borovits Ferenc
Borsos Zoltán 1935-1979
Budai Géza 1930-2003
Csányi Elek 1920-2009
Csapó Imre 1934-2014
Császár Rudolf
Cserjesi Antal 1925-2006
Csima István 1928-2015
Csizmadia Ferenc 1927-2015
Csizmazia József
Csizmazia Tibor 1932-1979
Deminger Károly
Dibúz Jenő 1933-2011
Dibúz (Bruckner) Judit
Dobozy Tamás 1935-2018
Domsa Zoltán
Draskóy György
Farkas István 1937-2000
Farkas Mihály
Fazokas Ferenc
Fekete Róbert
Ferdinánd István
Fodor Gyula 1890-1982
Fodor Gyula
Fodor (Tormássy) Erzsébet
Fónagy Sándor 1937-2017
Frey Otto 1933-2017
Fülöpp Zoltán 1929-2017
Für Károly
Füstös Árpád 1926-2004
Gáspár József
Gerencsér László 1914-1976
Gögös Ferenc 1938-1972
Görgényi Béla
Grátzer Miklós
Grozdits György 1936-2017
Gyöngyösi Sándor
Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1936-1989
Háhn Fülöp
Hajdú Csaba
Héder István
Héjja Anna
Héjjas József
Héjjas (Bernsdorfer)Katalin
Herczeg Endre
Hidasi István
Hirczy Béla 1933-2016
Hokhold Ferenc 1923-2015
Homoky István 1929-2013
Horváth Cz.Emil
Horváth István 1934-2010
Horváth Otto 1926-1984
Horváth Sándor 1933-2013
Horváth (Balogh) Izabella
Hudák János 1935-1997
Huszár Károly
Ifjú Géza 1931-2014
Illés István
Jablánczy Sándor 1908-1999
Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989
Jákóy Endre
Jancsik Károly
Jandó Tibor
Józsa József
Józsa László 1938-2016
Juhász (Gyöngy) Erzsébet
Juhász Gyula 1934-2002
Jutasi Béla 1933-2007
Kafka Péter 1899-1992
Kalmár Lajos
Kercsó (Jagosits) Edit
Kapitány Gyula 1937-2008
Kapuszta József
Kassay Viktor 1933-2005
Kémes József
Kenedi (Király) Ilona
Kerekes József
Kiss-Tóth János 1934-1977
Kiss Gyula
Kiss János
Kiss János
Klíma Imre 1924-2000
Kocsis Tibor
Koczó Mihály
Koller Pál 1894-1972
Koltai István
Komlóssy József
Komondy Gyula 1921-1977
Kondor Gyögy 1934-2012
Koós Béla
Korán Zoltán
Kornya Lajos 1917-1979
Kósa Zoltán
Kováts István 192?-2010
Kováts (Erdős) Márta 1934-1967
Kováts Miklós
Kozák Antal 1936-2017
Krajczár Ernő 1932-2017
Krétai Ernő 1933-1995
Kurucz Ferenc
Kurucz János
Leskó György
Leskó (Rácz) Anna
Lovrics (Somogyi-Tóth) Eszter 1936-2012
Magasi László
Major Richárd 1929-2017
Markó Imre
Márkus Gábor 1937-199?
Matolcsi Géza.
Medveczky Lajos 1910-1989
Molnár József
Must (Hankovsky) Éva
Nagy Géza 1933-1991
Nagy (Link) Magda 1930-2006
Nagy Mihály
Nagygyőr Sándor
Németh József
Németh Lajos 1931-2011
Németh László
Németh Zoltán †?
Noviczky Zoltán 1936 -1992
Nyers Ferenc
Ocskó István 1933 - 2010
Orlóci László
Orlóci (Mihály) Márta
Orosz Iván 1937- 2009
Oroszlán József †?
Ötvös Imre
Pál László
Pálffy Csaba 1927-1999
Pálka László 1937-1995
Palkovics János 1932-2018
Pandák László
Papp Ferenc 1901-1967
Pászner László 1934-2016
Pataki István 1937-2009
Péch Gyula
Pendl Ferenc 1933-1998
Pénzes László 1927-2010
Ping Ferenc 1922-2014
Pintér László
Poprádi László
Porpáczy Lehel
Prém Béla
Puskás László
Rab Rudolf 1935-2005
Rabóczi László
Ravai János
Rédey József
Rétfalvi László
Réthy Sándor
Rikli Olga
Roller Kálmán 1913-2004
Rónay Sándor
Ronyecz József 1935-1998
Rupf László
Safranyik László
Salamon Marion 1911-1990
Sebestyén László 1923-1995
Selmeczi György
Simon József
Sinka Gyula
Sivák Béla 1935-2005
Skorka Mihály 1935-1992
Soós József 1930-2014
Spándli Imre
Spuriga István 1934-1977
Szablya János 1924-2005
Szabó György
Szabó Tivadar
Szalamin Gábor
Szalkai András
Szalkai (Somogyi) Eszter 1927-2015
Szamosi Gábor
Szántai Ferenc
Szanyi László 1933-2012
Szármes Kornél 1927-2014
Szász István 1933-2013
Szász (Kubinyi) Júlia 1932-2018
Szauer János
Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Székessy László
Sziklai Oszkár 1924-1998
Szy Ferenc 1923-2014
Takács József
Takaró László
Tamási Miklós 1936-1994
Tarnócai Károly
Tőgel Gyula 1938-2001
Tolnai István
Tóth Endre
Tóth (Molnár) Erzsébet
Tóth Géza
Tóth János 1936-2016
Tóth József 1936– 2015
Tóth Tibor
Tresó Bertalan 1930-2008
Tresó Ferenc 1932-2012
Túrmezei Zoltán
Tuskó Ferenc 1913-1965
Tutunovszky Koszta
Vadai János 1928-2006
Vajas Jenő 1936-1995
Váradi Béla 1932-2003
Váradi (Fejes) Mária 1934-2014
Varga Pál
Vári Miklós
Veres Gábor 1933-2013
Veres Sándor 1927-1998
Vető László
Viszlai (Delkin)Éva
Viszlai János
Vlaszaty Ödön 1937-2012
Weidinger Imre 1934-2013
Witt Lajos 1898-1994
Zoltay Endre 1935-2006

Akik elmentek, de el nem szakadtak,
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggyőztek egy messzi világot,
De ma sem mások: soproni diákok,
Az ősi otthont, az Akademiát,
Szívből köszöntik: Vivát! Vivát! Vivát!

Vargha Domokos